

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
«ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΔΗΜΟΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΙΟΥ»**

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΓΕΩΡΓΙΑ ΝΤΟΜΑΤΑ (2005307)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, 2012

Στην οικογένειά μου,

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1. Σκοπός και στόχοι της εργασίας.....	1
1.2. Μεθοδολογία	1
ΜΕΡΟΣ Α. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ	2
2. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ: ΕΝΝΟΙΑ, ΔΟΜΗ, ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ	3
2.1. Εισαγωγή.....	3
2.2. Η Επιτακτικότητα της διοικητικής μεταρρύθμισης.....	4
2.3. Διαφορές Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα.....	8
2.4. Γραφειοκρατία	9
2.5. Ο φαύλος κύκλος της γραφειοκρατίας	11
3. ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ.....	14
3.1. Εισαγωγή.....	14
3.2. Τι είναι το πρόγραμμα «Καλλικράτης»	14
3.3. Πλεονεκτήματα	17
3.4. Μειονεκτήματα	18
4. Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ.....	19
4.1. Γενικά Χαρακτηριστικά	19
4.2. Πρωτογενής Κλάδος	26
4.3. Δευτερογενής Κλάδος.....	26
4.4. Τριτογενής Κλάδος	27
4.5. Ανάλυση του επιχειρηματικού ιστού	28
ΜΕΡΟΣ Β. ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	32
5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	33
5.1. Ερευνητικά ερωτήματα	33
5.2. Δείγμα της έρευνας	33
5.3. Συλλογή πληροφορίας.....	34
5.4. Επεξεργασία δεδομένων	34

6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	35
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	73
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	79

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 2.1. Ο Φαύλος κύκλος της γραφειοκρατίας	12
Διάγραμμα 4.1. ΑΕΠ/κεφαλή Νομών της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (Ελλάδα=100).....	22
Διάγραμμα 4.2. Διαχρονική Μεταβολή της Απασχόλησης κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας στα Έτη 1994, 1997, 1998, 2000, 2001, 2004, 2005.....	31
Διάγραμμα 6.1. Φύλο (συγκεντρωτικά).....	35
Διάγραμμα 6.2. Φύλο (ανά δημοτική ενότητα)	36
Διάγραμμα 6.3. Ηλικιακή ομάδα	37
Διάγραμμα 6.4. Επίπεδο εκπαίδευσης	37
Διάγραμμα 6.5. Απασχόληση	38
Διάγραμμα 6.6. Συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα	39
Διάγραμμα 6.7. Τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετέχει το δείγμα	39
Διάγραμμα 6.8. Ψήφος στις τελευταίες εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης	40
Διάγραμμα 6.9. Κριτήρια ψήφου	40
Διάγραμμα 6.10. Λόγοι που δεν ψήφισε το δείγμα.....	41
Διάγραμμα 6.11. Προβλήματα-αδυναμίες με το καθεστώς "Καποδίστριας"	42
Διάγραμμα 6.12. Δυνατότητα βελτίωσης των ανωτέρω προβλημάτων με το καθεστώς "Καλλικράτης"	43
Διάγραμμα 6.13. Κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή στο σχέδιο "Καλλικράτης".....	44
Διάγραμμα 6.14. Απόψεις για τη συνένωση δήμων	45
Διάγραμμα 6.15. Βασικά προβλήματα του δήμου κατά την θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής	46
Διάγραμμα 6.16. Αξιολόγηση υπηρεσιών του δήμου κατά το σχέδιο "Καποδίστριας" την τελευταία Ζετία (απάντησαν).....	47
Διάγραμμα 6.17. Αξιολόγηση υπηρεσιών του δήμου κατά το σχέδιο "Καποδίστριας" την τελευταία Ζετία (σταθμικός μέσος όρος)	47
Διάγραμμα 6.18. Αξιολόγηση υπηρεσιών του δήμου κατά το σχέδιο "Καλλικράτης" (σταθμικός μέσος όρος)	48

Διάγραμμα 6.19. Διαφορές στην αξιολόγηση των υπηρεσιών κατά τα σχέδια "Καποδίστριας" και "Καλλικράτης" (σταθμικοί μέσοι όροι).....	49
Διάγραμμα 6.20. Διαφορές στην αξιολόγηση των υπηρεσιών κατά τα σχέδια "Καποδίστριας" και "Καλλικράτης" (ποσοστιαία μεταβολή Σ.Μ.Ο.)	50
Διάγραμμα 6.21. Αξιολόγηση υπηρεσιών ως προς την ποσότητα, το εύρος, το κόστος και την ποιότητα	51
Διάγραμμα 6.22. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (1η προτεραιότητα)	52
Διάγραμμα 6.23. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (2η προτεραιότητα)	52
Διάγραμμα 6.24. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (3η προτεραιότητα)	53
Διάγραμμα 6.25. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (4η προτεραιότητα)	53
Διάγραμμα 6.26. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (5η προτεραιότητα)	54
Διάγραμμα 6.27. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (6η προτεραιότητα)	54
Διάγραμμα 6.28. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (7η προτεραιότητα)	55
Διάγραμμα 6.29. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (8η προτεραιότητα)	55
Διάγραμμα 6.30. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (9η προτεραιότητα)	56
Διάγραμμα 6.31. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (μέσοι σταθμικοί όροι και ταξινόμηση)	57
Διάγραμμα 6.32. 1η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων.....	57
Διάγραμμα 6.33. 2η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων.....	58
Διάγραμμα 6.34. 3η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων.....	58
Διάγραμμα 6.35. 4η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων.....	59
Διάγραμμα 6.36. 5η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων.....	59
Διάγραμμα 6.37. 6η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων.....	60
Διάγραμμα 6.38. 7η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων.....	60
Διάγραμμα 6.39. Προτεραιότητες σχετικά με τη διαχείριση απορριμμάτων (μέσοι σταθμικοί όροι και ταξινόμηση).....	61
Διάγραμμα 6.40. Προτεραιότητες σχετικά με τη διαχείριση υδάτινων πόρων (μέσοι σταθμικοί όροι και ταξινόμηση)	62
Διάγραμμα 6.41. Σημαντικά μέτρα για την βελτίωση της επισκεψιμότητας	63
Διάγραμμα 6.42. Τομείς που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων και προσώπων	64
Διάγραμμα 6.43. Βαθμός χρησιμότητας της αξιοποίησης εθελοντικών υπηρεσιών	64

Διάγραμμα 6.44. Στάση στη συνεργασία του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα	65
Διάγραμμα 6.45. Υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες	66
Διάγραμμα 6.46. Αξιολόγηση της εκλεγμένης δημοτικής αρχής	67
Διάγραμμα 6.47. Αξιολόγηση της εκλεγμένης αντιπολίτευσης	67
Διάγραμμα 6.48. Μέσα ενημέρωσης για τις δραστηριότητες και τα δρώμενα	68
Διάγραμμα 6.49. Μέσα έκφρασης απόψεων για τοπικές υποθέσεις του δήμου	68
Διάγραμμα 6.50. Συμπεριφορά σε θέματα ανακύκλωσης (απάντησαν)	69
Διάγραμμα 6.51. Συμπεριφορά σε θέματα ανακύκλωσης (συχνότητες)	69
Διάγραμμα 6.52. Διάθεση για εθελοντικές υπηρεσίες	70
Διάγραμμα 6.53. Διάθεση για πληρωμή του κόστους των δημοτικών υπηρεσιών σε περίπτωση ορθολογικής (ποιοτικής και κοστολογικής) διαχείρισης	71
Διάγραμμα 6.54. Απόψεις για την κάλυψη του κόστους των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών	72

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 3.1. Οι αποκεντρωμένες διοικήσεις του προγράμματος «Καλλικράτης».....	16
Εικόνα 3.2. Οι νέες περιφέρειες του προγράμματος «Καλλικράτης».....	17
Εικόνα 3.3. Πλεονεκτήματα προγράμματος Καλλικράτη σύμφωνα με το ΥΠΕΣ	18

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.1. Στοιχεία Απογραφών	20
Πίνακας 4.2. Κατανομή πληθυσμού ανά Νομό	20
Πίνακας 4.3. Αστικός & Αγροτικός Πληθυσμός στην Περιφέρεια	21
Πίνακας 4.4. Κατάταξη Ελληνικών Περιφερειών με βάση τον μ.ο. ΑΕΠ/κεφαλή της ΕΕ	21
Πίνακας 4.5. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία από Γεωργία, Βιομηχανία και Υπηρεσίες στους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για το 2000, 2001, 2002 και 2003	23
Πίνακας 4.6. Απασχολούμενοι σε επιλεγμένους κλάδους στους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για το 2001	25
Πίνακας 4.7. Δείκτες Ευημερίας της Περιφέρειας	25
Πίνακας 4.8. Σύνολο Επιχειρήσεων και Κύκλος Εργασιών στους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για το 2003	29
Πίνακας 4.9. Ποσοστό Επιχειρήσεων και Κύκλου Εργασιών ανά Τομέα στους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (έτος 2003)	30

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Σκοπός και στόχοι της εργασίας

Σκοπός της εργασίας η διερεύνηση των επιπτώσεων του προγράμματος Καλλικράτης στους δημότες του Δήμου Χίου. Για να επιτευχθεί ο σκοπός της εργασίας κρίθηκε σκόπιμο να δημιουργηθούν ορισμένοι βασικοί στόχοι.

Ο πρώτος στόχος περιλαμβάνει την παρουσίαση της γραφειοκρατίας, των συνεπειών του προγράμματος Καλλικράτης και την ανάλυση της Περιφέρειας Β. Αιγαίου.

Ο δεύτερος στόχος περιλαμβάνει τη διενέργεια έρευνας με ερωτηματολόγιο στους δημότες του Δ. Χίου σχετικά με τα αποτελέσματα του προγράμματος Καλλικράτης.

1.2. Μεθοδολογία

Για την επίτευξη του σκοπού και των στόχων της εργασίας κρίθηκε σκόπιμο να δημιουργηθεί μία βέλτιστη μεθοδολογία μέσω της οποίας θα εξαχθούν αντικειμενικά συμπεράσματα. Για την επίτευξη του πρώτου στόχου πραγματοποιήθηκε δευτερογενής έρευνα. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε έρευνα στο διαδίκτυο και σε σχετική βιβλιογραφία, εντοπίστηκαν επιστημονικά άρθρα και συγκεντρώθηκε έντυπο υλικό από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης του Δ. Χίου.

Για την επίτευξη του δεύτερου στόχου πραγματοποιήθηκε πρωτογενής έρευνα με ερωτηματολόγιο. Συγκεκριμένα, η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δημότες του Δ. Χίου.

ΜΕΡΟΣ Α. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

2. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ: ΕΝΝΟΙΑ, ΔΟΜΗ, ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

2.1. Εισαγωγή

«New conditions impose new requirements on government and those who conduct government». (F. D. Roosevelt)

Πράγματι, στο νέο περιβάλλον εντείνεται ο ρόλος του κράτους για την ενθάρρυνση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας, της άρσης των αντικινήτρων με ταυτόχρονη υποστήριξη της αναβάθμισης των δεξιοτήτων του πιο σημαντικού κεφαλαίου μιας κοινωνίας: το ανθρώπινο δυναμικό.

Στην «Κοινωνία της Πληροφορίας» και την παγκόσμια αγορά, η Δημόσια Διοίκηση αποτελεί το βασικό μοχλό ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας. Είναι αποδεκτό ότι αποτελεί κλειδί για την επίτευξη και ομαλή εισαγωγή στην αποκαλούμενη: Ψηφιακή Οικονομία.

«Η Δημόσια Διοίκηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης της χώρας, καθώς μέσω αυτής ενεργοποιούνται τα θεσμικά πλαίσια και οι μηχανισμοί στήριξης, λειτουργίας και ελέγχου των οικονομικών αλλά και κοινωνικών δραστηριοτήτων τόσο σε θεσμικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο της χώρας» (Βελλή, 1996).

Την ίδια περίπου άποψη εκφράζει και ο Παγκάκης (2000) σε άρθρο του:

«Η Δημόσια Διοίκηση εξ' ορισμού δεν είναι και δεν μπορεί να είναι στατική αλλά πρέπει να είναι δυναμική όπως κάθε οργανισμός που θέλει να επιβιώσει, να προσαρμόζεται στις καθημερινά μεταβαλλόμενες συνθήκες, να εξελίσσεται και να αναπτύσσει τη δράση του στο περιβάλλον που επιτρέπει ή και απαιτεί την ύπαρξή του»

Επιτακτικός, λοιπόν, της σύγχρονης εποχής και του διεθνούς ανταγωνισμού είναι ο εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης, η ανασυγκρότηση και η πραγματική επανίδρυσή της. Η επιτακτικότητα της διοικητικής μεταρρύθμισης πηγάζει από την επίγνωση όλων ότι ο σημερινός τρόπος οργάνωσης της Δημόσιας Διοίκησης αποτελεί

σημαντικό περιοριστικό παράγοντα για την οικονομική πρόοδο και ανάπτυξη καθώς και για την κοινωνική συνοχή της χώρας (Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, 2005).

Τι εννοούμε, όμως, με τον όρο **Δημόσια Διοίκηση** και συγκεκριμένα με τον όρο Δημόσιο Τομέα, γιατί είναι επιτακτική η ανάγκη της διοικητικής μεταρρύθμισης, ποια η διαφορά Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα, γιατί η έννοια της γραφειοκρατίας έχει παρεξηγηθεί και πολλά άλλα σημαντικά ζητήματα απαιτούν άμεσες απαντήσεις.

2.2. Η Επιτακτικότητα της διοικητικής μεταρρύθμισης

Στην ανωτέρω υποενότητα πραγματοποιήθηκε μία σύντομη ανάλυση της συμβολής του Δημόσιου Τομέα στην οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή της χώρας.

Ιστορικά, παρά τα θετικά βήματα της Δημόσιας Διοίκησης, η πράξη αναδεικνύει προβλήματα διοίκησης τα οποία πηγάζουν από όλα τα υποσυστήματα της ελληνικής κοινωνίας.

Ορισμένα προβλήματα της Δημόσιας Διοίκησης της Ελλάδα είναι τα εξής (Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, 2005):

- ✘ Έλλειψη στρατηγικής δράσης,
- ✘ Μη αποτελεσματικό σύστημα διοίκησης,
- ✘ Κακοδιαχείριση των ανεπαρκών δημοσίων πόρων,
- ✘ Διαφθορά και δομική αδράνεια,
- ✘ Αναξιοκρατία,
- ✘ Δαιδαλώδες νομικό και κανονιστικό πλαίσιο,
- ✘ Υψηλό κόστος της διοικητικής λειτουργίας,
- ✘ Οργανωτικές επικαλύψεις,
- ✘ Διοικητική ισοπέδωση, ατροφία πειθαρχικού δικαίου,
- ✘ Έλλειψη ορθολογικής σχεδίασης θέσεων εργασίας,
- ✘ Ο φαύλος κύκλος της γραφειοκρατίας.

Δημοσίευμα της εφημερίδας «Το θέμα» (Τρίτη, 30 Ιουνίου 2009) ενισχύει το ανωτέρω πρόβλημα που αναφέρεται στην κακοδιαχείριση αναφέροντας ότι το

μεγαλύτερα ποσοστά κακοδιαχείρισης πραγματοποιούνται από της δημόσιες υπηρεσίες (21,7%) από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (20,6%) και από τους δήμους και τις κοινότητες (19,7%).

Εικόνα 2.1. Κακοδιαχείριση του δημόσιου τομέα για το 2009

Πηγή: Εφημερίδα «Το θέμα». (Τρίτη, 30 Ιουνίου 2009). Έτος 2009, Αρ. φύλλου 27.211.

<http://www.kathimerini.gr/kath/editon/2009/30-06-2009.pdf>

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δημόσιος Τομέας είναι η έλλειψη κατευθυντήριων εντολών η οποία έχει ως αίτια την απουσία αναπτυξιακής πολιτικής από το ελληνικό κράτος, την συγκέντρωση στη λήψη αποφάσεων, τον βαθμό της διοικητικής τους αυτοτέλειας και τη χαμηλή αποτελεσματικότητά τους (Κέφης Ν. Βασιλείος, 1998).

Οι Μακρυδημήτρης και Μιχαλόπουλος (1998) τονίζουν ότι η ποιότητα της Δημόσιας Διοίκησης είναι χαμηλή λόγω της δημοσιούπαλληλικής νοοτροπίας η οποία συχνά χαρακτηρίζεται από αδιαφορία, μετριότητα, ευθυνοφοβία και τυπολατρία (Μακρυδημήτρης και Μιχαλόπουλος, 1998). Τα ανωτέρω αίτια οδηγούν στην απορρόφηση των ικανών και δημιουργικών στελεχών από το σύστημα. Η συγκεκριμένη άποψη ενισχύεται εάν λάβουμε υπόψη τις απόψεις των Rummel και Brache (1995) ότι «εάν βάλουμε έναν ικανό εργαζόμενο απέναντι σε ένα κακό σύστημα τότε το σύστημα πάντα επικρατεί».

Οι παράγοντες μη αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης σύμφωνα με τους Μακρυνδημήτρης και Μιχαλόπουλος (1998) είναι οι εξής:

- ⊕ Μονιμότητα των υπαλλήλων,
- Αξιολόγηση των εργαζομένων σύμφωνα με την προϋπηρεσία αντί της παραγωγικότητας, αποδοτικότητας και ικανότητας
- ⊕ Αδυναμία σχεδιασμού της εργασίας και καθορισμού των στόχων για κάθε δημόσια μονάδα και υπάλληλο
- Αδιαφορία από ευθύνες
- ⊕ Μη σύνδεση μισθού και απόδοσης.

Σύμφωνα με τους Αλεξιάδη και Περιστερά (2000) ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της Δημόσιας Διοίκησης είναι η ελλιπής εκπαίδευση και επιμόρφωση των υπαλλήλων της σχετικά με τις νέες τεχνολογίες και τις διαδικασίες.

Συγκεκριμένα, μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας αναφέρει τη γραφειοκρατία ως τον πιο σημαντικό παράγοντα μη προσέλκυσης επενδύσεων στις διάφορες χώρες. Ειδικότερα, η Ελλάδα κατατάσσεται στην εκατοστή εικοστή πέμπτη θέση σε σύνολο εκατόν τριάντα δύο χωρών ως προς τον αριθμό διαδικασιών που απαιτούνται και τις απαιτούμενες ημέρες για την ίδρυση μιας νέας εταιρείας (2010). Σχετικά συμπεράσματα προκύπτουν από τις εκθέσεις του IMD (Institute of Management and Development) οι οποίες κατατάσσουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας στη τεσσαρακοστή έκτη θέση (46) το 2003 [IMD, 2003], στη τεσσαρακοστή ένατη θέση (49) το 2004 [IMD, 2004], στην εξηκοστή πρώτη θέση το 2006 και το 2007 [IMD, 2006-2007] στην πενήκοστή έκτη θέση (56) το 2011 [IMD, 2011]

Στη συνέχεια παρουσιάζονται ορισμένα συμπεράσματα που σχετίζονται με την άμεση ανάγκη μεταρρύθμισης του Δημόσιου Τομέα όπως αυτά προέκυψαν από τα πρακτικά του Συμποσίου του ΟΟΣΑ το 1999 (OECD, 2001):

✘ Η κυβέρνηση είναι αναγκαίο να συμβαδίζει με την κοινωνία

Σκοπός μιας μεταρρύθμισης είναι να καταστήσει την κυβέρνηση ικανή να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες της κοινωνίας. Οι πολίτες επιθυμούν κυβερνητικές πολιτικές που επιτυγχάνουν περισσότερα και κοστίζουν λιγότερο.

Μεγάλο μέρος των υπό εξέλιξη μεταρρυθμίσεων της δημόσιας διοίκησης συνίσταται σε προσπάθειες ανταπόκρισης στις ανάγκες της κοινωνίας με την παροχή περισσότερων, καλύτερων και ταχύτερων υπηρεσιών. Θέλουν όμως πραγματικά οι πολίτες τις ίδιες υπηρεσίες σε περισσότερη ποσότητα; Οι ανάγκες των πολιτών αλλάζουν ταχύτατα καθώς οι κοινωνίες διαφοροποιούνται, γίνονται περισσότερο πολύπλοκες και κατακερματισμένες. Η τεχνολογική πρόοδος και η πληρέστερη ενημέρωση των πολιτών διαμορφώνουν νέες ευκαιρίες και δημιουργούν προσδοκίες. Ο ρυθμός της αλλαγής είναι ταχύτερος από ποτέ: οι κυβερνήσεις δεν μπορούν να βασίζονται σε ένα σύνολο «έτοιμων λύσεων», αλλά χρειάζεται να κατανοούν τις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες και να καινοτομούν ώστε να βρίσκουν λύσεις.

✘ Αναβάπτιση της κυβέρνησης στην εμπιστοσύνη των πολιτών

Ενώπιον μιας κοινωνίας που αλλάζει, πολλές κυβερνήσεις φαίνεται να συνεχίζουν να λειτουργούν με την ίδια πεπαλαιωμένη λογική. Η πεποίθηση ότι οι κυβερνήσεις έχουν χάσει την επαφή τους με τις ανάγκες των πολιτών έχει υπονομεύσει την κοινή εμπιστοσύνη προς αυτές. Προκειμένου να συμβαδίσει με τις προσδοκίες, μια κυβέρνηση θα πρέπει να προσεγγίσει περισσότερο προδραστικά (proactively) την επίλυση των προβλημάτων, κατανοώντας πολύ γρήγορα τις επιθυμίες των πολιτών και αλλάζοντας τον τρόπο με τον οποίο συναλλάσσεται μαζί τους, προκειμένου να ικανοποιήσει τις επιθυμίες αυτές. Οι κυβερνήσεις έχουν ανάγκη να ξανακερδίσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών παρέχοντας περισσότερες επιλογές, μεγαλύτερη διαφάνεια και δημοκρατία. Η δημόσια διοίκηση θα πρέπει και αυτή από την πλευρά της να μάθει να συνεργάζεται με τις πολιτικές ηγεσίες ώστε να επαναξιολογεί το είδος των υπηρεσιών που παρέχει καθώς και τους τρόπους με τους οποίους τις παρέχει.

✘ Ο ρόλος της κυβέρνησης αλλάζει υπό νέους παράγοντες πίεσης

Καθώς η κοινωνία αλλάζει, μεταβάλλεται επίσης και ο ρόλος της κυβέρνησης μέσα στην κοινωνία. Η κυβέρνηση γίνεται ένας ακόμη «παίκτης» μεταξύ πολλών άλλων που επιδιώκουν να εκπροσωπήσουν και να εξυπηρετήσουν τους πολίτες. Αν και ο ρόλος που διαδραματίζει συνεχίζει να είναι προνομακός, η απώλεια του

κυβερνητικού μονοπωλίου στην παροχή υπηρεσιών σημαίνει ότι ο δημόσιος τομέας αντιμετωπίζει μεγαλύτερο ανταγωνισμό. Η κυβέρνηση έρχεται επίσης αντιμέτωπη με ένα πολύ μεγαλύτερο φάσμα εξωτερικών δυνάμεων. Η μεγαλύτερη οικονομική αλληλεξάρτηση, η διεύρυνση των κοινωνικών σχέσεων και η αυξανόμενη σημασία των διεθνών δομών και συμφωνιών συνεπάγονται ότι οι εξωτερικές δυνάμεις που επηρεάζουν την κοινωνία είναι περισσότερο πολύπλοκες από ποτέ.

Συνεπώς, η ανάγκη για μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα κρίνεται αναγκαία και απαραίτητη.

2.3. Διαφορές Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα

Η έννοια του Δημόσιου Τομέα συμβαδίζει με την έννοια της γενικής κυβέρνησης δεδομένου ότι περιλαμβάνει τη κεντρική διοίκηση, τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης κ.α. (Γεωργακόπουλος Θ, Πατσουράτης Β, 1995)

Σύμφωνα με το Κέφη (1998) «Η επιχειρηματική δραστηριότητα του κράτους, η οποία ασκείται κυρίως μέσα από τις δημόσιες επιχειρήσεις, επικεντρώνεται στη διάθεση αγαθών και υπηρεσιών προς το κοινωνικό σύνολο, αλλά και στην εξυπηρέτηση των αναγκών του».

Από την άλλη μεριά κάθε άλλη επιχειρηματική κίνηση ή δραστηριότητα που δεν σχετίζεται με το κράτος και έχει ως κύριο στόχο το κέρδος ασκείται από τον ιδιωτικό τομέα.

Οι βασικές διαφορές μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα είναι οι εξής (Rose, 1999):

- Ο κλάδος στον οποίο εντάσσεται ο δημόσιος τομέας στην πλειοψηφία των περιπτώσεων είναι μονοπωλιακός ενώ ο κλάδος του ιδιωτικού τομέα ποικίλει σε τέλειο ανταγωνισμό, μονοπωλιακό ανταγωνισμό, ολιγοπώλιο, μονοπώλιο κ.α..
- Σκοπός των ιδιωτικών επιχειρήσεων είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους ενώ των δημόσιων επιχειρήσεων η μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας

- ▣ Ο χαρακτήρας των δημόσιων υπηρεσιών μεταβάλλεται ανάλογα την φιλοσοφία της εκάστοτε κυβέρνησης
- ▣ Ο χαρακτήρας των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα είναι συλλογικός σε αντίθεση με του ιδιωτικού τομέα που είναι εξατομικευμένος
- ▣ Ελλιπής και ασύμμετρη είναι η πληροφόρηση που έχουν οι χρήστες των Δημοσίων Υπηρεσιών σε αντίθεση με τους καταναλωτές των Ιδιωτικών Υπηρεσιών,

Σε μία άλλη μελέτη των Politt Christopher & Bouckaert Geert επισημαίνεται ότι η διαφορά μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα εντοπίζεται στο ότι: *«Ο Ιδιωτικός Τομέας λαμβάνει υπόψη του τις απαιτήσεις μόνο των χρηστών- καταναλωτών της συγκεκριμένης υπηρεσίας ενώ στην αγορά του Ιδιωτικού Τομέα, οι συνδέσεις ανατροφοδότησης μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή είναι πολύ άμεσες και χρησιμοποιούνται για να υπενθυμίζουν στον παραγωγό τη σημασία του να ικανοποιούνται οι ανάγκες των πελατών του».*

Μια άλλη σημαντική διαφορά κατά τον Donnelly Mike, Wisniewski Mike, Dalrymple John and Curgy Adrienne, είναι ότι τελικός αποδέκτης του Ιδιωτικού Τομέα είναι ο εξωτερικός πελάτης, ενώ του Δημόσιου Τομέα είναι ο πολίτης.

2.4. Γραφειοκρατία

Η λέξη «γραφειοκρατία» σύμφωνα με το φιλοσοφικό-κοινωνιολογικό λεξικό του Δημήτρη Πατέλη αποτελεί την διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων σχετικών με τις δημόσιες υπηρεσίες από άτομα που ασχολούνται επαγγελματικά με την εν λόγω δραστηριότητα. Η ανεξάρτητη λειτουργία του προσωπικού της γραφειοκρατίας που ακολουθείται συνήθως από σχετικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και μονιμότητας ενίοτε ανταγωνίζεται την πολιτική εξουσία με αποτέλεσμα ο όρος να αποκτά αρνητικές αποχρώσεις, σημαίνοντας την υψηλή συγκέντρωση ανεξέλεγκτων τύπων και διαδικασιών που δυσχεραίνουν τη διεκπεραίωση είτε κρατικών ή ιδιωτικών υποθέσεων.

Οι αρνητικές επιπτώσεις της αναπτυγμένης γραφειοκρατίας επιβάλλουν στα σύγχρονα κράτη την επιδίωξη της απλούστευσης των διοικητικών τύπων και

διαδικασιών, και αναβάθμιση της εκπαίδευσης του προσωπικού που στελεχώνει δημόσιες υπηρεσίες.

Σύμφωνα με τον Μαξ Βέμπερ τα χαρακτηριστικά της γραφειοκρατίας καθορίζονται ως εξής:

1. Οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες των υπαλλήλων ορίζονται ευκρινώς και νομιμοποιούνται ως επίσημα καθήκοντα.
2. Η οργάνωση των αρμοδιοτήτων ακολουθεί ιεράρχηση εξουσίας από πάνω προς τα κάτω.
3. Οι υπάλληλοι του συστήματος της γραφειοκρατίας επιλέγονται και εξελίσσονται βάσει των προσόντων τους.
4. Οι διοικητικές δράσεις και αποφάσεις καταγράφονται και αποτελούν τμήμα μόνιμου και διαρκούς αρχείου.
5. Τα διοικητικά στελέχη υπόκεινται σε κανόνες και διαδικασίες, οι οποίες εξασφαλίζουν αξιόπιστη συμπεριφορά.
6. Η διοίκηση των υπαλλήλων ασκείται από σώμα εκτός του οργανισμού στον οποίο ανήκουν, (πολιτική ηγεσία ενίοτε)

Βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης γραφειοκρατίας είναι τα εξής (Φαναριώτης Π., 2000):

- ↓ Μονιμότητα,
- ↓ Σαφής καθορισμός των αρμοδιοτήτων κατά επίπεδα κάθε οργανωτικής διάρθρωσης,
- ↓ Ιεραρχική δομή της εξουσίας,
- ↓ Σταθερό πλαίσιο διαδικασιών,
- ↓ Έγγραφη διατύπωση των επικοινωνιών, συναλλαγών και των σχετικών αποφάσεων κλπ.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε το σφάλμα ταύτισης της γραφειοκρατίας με το δημόσιο τομέα. Με άλλα λόγια, δεν θα πρέπει να ταυτίζουμε τους δύο όρους δεδομένου ότι αποτελούν δύο διαφορετικές έννοιες. Την συγκεκριμένη άποψη ασπάζεται ο Π. Φαναριώτης ο οποίος υποστηρίζει ότι: «*Η σύγχρονη γραφειοκρατία αποτελεί οργανικό και αναπόσπαστο μέρος των μεγάλων οργανισμών και του σύγχρονου κράτους.*

Από τυπικής πλευράς η γραφειοκρατία αποτελεί ένα εκτελεστικό όργανο της εκτελεστικής εξουσίας αναφορικά με τα προγράμματά τους και τις πολιτικές τους, ενώ στην ουσία η γραφειοκρατία αποτελεί το μοναδικό μέσο υλοποίησης των αποφάσεων της πολιτικής εξουσίας, αφού αυτή έρχεται σε άμεση επαφή με το κοινό και ρυθμίζει τις λεπτομέρειες για την εκτέλεση των πολιτικών αποφάσεων. Για το λόγο αυτό χωρίς τη γραφειοκρατία η λειτουργία του σύγχρονου κράτους θα ήταν αδιανόητη».

Παρόμοια θέση παίρνει και η Andrea, F. Realini, η οποία υποστηρίζει ότι η έννοια της γραφειοκρατίας δεν θα πρέπει να έχει μόνο αρνητική έννοια. Η έννοια των διαδικασιών και των πρωτοκόλλων είναι απαραίτητες για κάθε οργανισμό αφού χωρίς τον ξεκάθαρο διαχωρισμό των ρόλων και των κανόνων θα ήταν δύσκολο να διεκπεραιωθούν όλες οι συναλλαγές στη Δημόσια Διοίκηση.

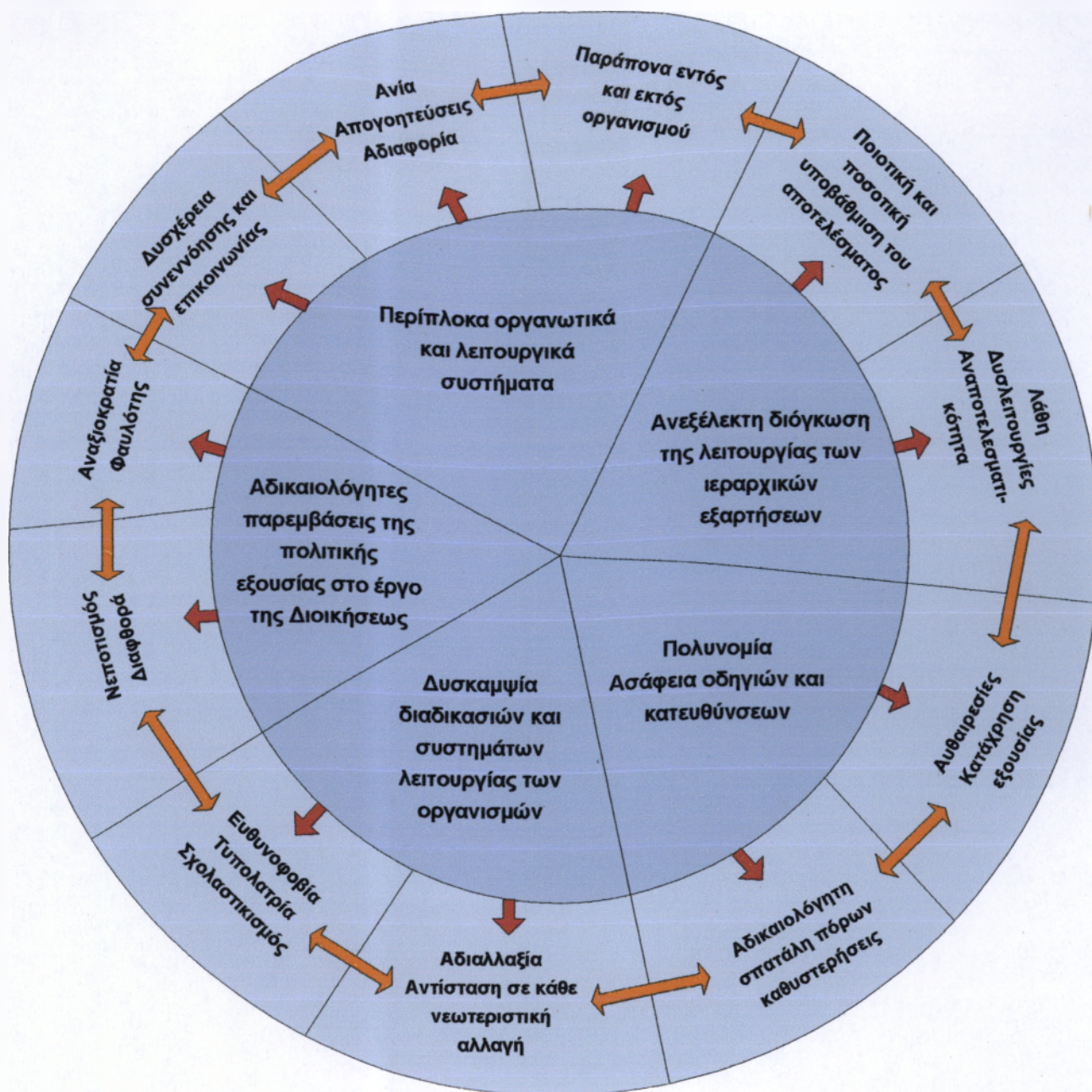
2.5. Ο φαύλος κύκλος της γραφειοκρατίας

Η κριτική που δέχεται η γραφειοκρατία είναι έντονη, αρκετές φορές δικαιολογημένη και άλλες αδικαιολόγητη. Η άσκηση κριτικής εντάσσεται άλλωστε στα πλαίσια της δημοκρατίας. Η κριτική που δέχεται η έννοια της γραφειοκρατίας οφείλεται κατά κύριο λόγο στις έντονες καθυστερήσεις (π.χ. ίδρυση επιχείρησης, αδειοδότηση επενδύσεων, επικύρωση ενός νομικού δικαιολογητικού κ.α.) καθώς και στην κατάχρηση της εξουσίας από τους γραφειοκράτες.

Σύμφωνα με τον Π. Φαναριώτη (2000), τα αίτια της γραφειοκρατίας μπορούν να συνοψισθούν σε πέντε μεγάλες κατηγορίες:

- Περίπλοκα οργανωτικά και λειτουργικά συστήματα,
- Ανεξέλεγκτη διόγκωση της λειτουργίας και των ιεραρχικών εξαρτήσεων,
- Πολυνομία, ασάφεια οδηγιών και κατευθύνσεων,
- Δυσκαμψία διαδικασιών και συστημάτων λειτουργίας των οργανισμών,
- Αδικαιολόγητες παρεμβάσεις της πολιτικής εξουσίας στο έργο της Διοικήσεως.

Τα αίτια και οι συνέπειες της γραφειοκρατίας δημιουργούν σύμφωνα με τον Π. Φαναριώτη (2000) έναν φαύλο κύκλο, ο οποίος παρουσιάζεται στο παρακάτω Διάγραμμα.

Διάγραμμα 2.1. Ο Φαύλος κύκλος της γραφειοκρατίας

Πηγή: Φαναριώτης Π., «Δημόσια Γραφειοκρατία, προβλήματα, επιπτώσεις, προοπτικές», Αθ. Σταμούλης, 2000, σελ. 85.

Οι συνέπειες είναι γνωστές (αδράνεια, στασιμότητα έργου, διαμαρτυρίες κοινού, χαμηλή ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών, μη ολοκλήρωση έργων και σχεδίων, άσκοπη κατανάλωση πόρων κλπ), η απαλοιφή των οποίων απαιτούν δραστικά μέτρα.

Σε όλα τα παραπάνω καλούμαστε να αποδείξουμε ότι και ένα άλλο δραστικό μέτρο είναι και η *διοικητική μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης*, που αποτελεί και αντικείμενο της παρούσης μελέτης.

3. ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ

3.1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, από τη δεκαετία του '50 όλες οι εκθέσεις της ελληνικής οικονομίας καταλήγουν σε μία κοινή διαπίστωση (ΥΠΕΣ, Σχέδιο Καλλικράτης) «οι διαρθρωτικές ανεπάρκειες του δημόσιου τομέα στην Ελλάδα αποτελούν έναν από τους βασικότερους ανασταλτικούς παράγοντες για την επίτευξη υψηλών ρυθμών οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Είναι ενδεικτικό, ότι παρά την εισροή σημαντικών πόρων από την ΕΕ τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, βασικοί δείκτες οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης όπως το ΑΕΠ, η ανεργία και το επίπεδο φτώχειας αναδεικνύουν σημαντικές και μόνιμες ανισορροπίες στις παραγωγικές δυνατότητες της χώρας. Οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες τόσο μεταξύ των Περιφερειών όσο και μεταξύ διαφορετικών χωρικών ενότητων στο εσωτερικό τους αποτελούν το βασικό δομικό χαρακτηριστικό του μοντέλου ανάπτυξης της χώρας μας... Η συγκεντρωτική δομή της διοίκησης και η συσσώρευση τεράστιου όγκου εκτελεστικής φύσης λειτουργιών στα υπουργεία οδηγεί σε αναποτελεσματικότητα στην αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών και αποσπούν σημαντική ενέργεια και πόρους από τον στρατηγικό σχεδιασμό και τη χάραξη πολιτικής στον τομέα ευθύνης τους. Η συχνή επικάλυψη αρμοδιοτήτων και λειτουργιών δημιουργούν τεράστιο διοικητικό κόστος, σύγχυση και δυσφορία στον πολίτη και διάχυση της διοικητικής ευθύνης».

Κύριο συμπέρασμα των ανωτέρω είναι η αναγκαιότητα ενός νέου σχεδίου διοικητικής μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, του σχεδίου «Καλλικράτης».

3.2. Τι είναι το πρόγραμμα «Καλλικράτης»

Το Πρόγραμμα Καλλικράτης, ακριβέστερα Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης, ονομάζεται ο ελληνικός νόμος 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας το 2011 και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους. Ενίοτε απαντάται και

ως Σχέδιο Καλλικράτης, από την ονομασία που είχε πριν εισαχθεί προς συζήτηση στη Βουλή των Ελλήνων (Βικιπαίδεια, Πρόγραμμα Καλλικράτης).

Ο «Καλλικράτης» θεωρείται συνέχεια του «Καποδίστρια» (Ν.2539/97). Βασικές πτυχές του προγράμματος είναι η μείωση του αριθμού των δήμων και των νομικών τους προσώπων κατά περίπου 2/3, η αντικατάσταση των 57 νομαρχιών ως δευτεροβάθμιων ΟΤΑ από τις 13 περιφέρειες, η σύσταση των αποκεντρωμένων διοικήσεων, οι αλλαγές στον τρόπο χρηματοδότησης των ΟΤΑ, η αύξηση της θητείας των αυτοδιοικητικών οργάνων από 4 σε 5 έτη και η ανακατανομή των αρμοδιοτήτων κάθε βαθμού. Η νέα διαίρεση των αποκεντρωμένων διοικήσεων και των περιφερειών παρουσιάζεται στις παρακάτω εικόνες (Εικόνα 3.1. και 3.2.).

Μερικές σημαντικές μεταβολές του σχεδίου «Καλλικράτης» σε σχέση με το παλαιό καθεστώς, σχέδιο «Καποδίστριας» σε δήμους, νομαρχίες, περιφέρειες, αποκεντρωμένες διοικήσεις, δημοτικές επιχειρήσεις, χρηματοδοτήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των αυτοδιοικητικών εκλογών παρουσιάζονται στο παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3.1. Αλλαγές του προγράμματος Καλλικράτης

	Παλαιό καθεστώς	Καθεστώς Προγράμματος Καλλικράτη
Δήμοι	Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ. Συνολικά 910 δήμοι και 124 κοινότητες. Οι περισσότεροι είχαν προκύψει από συνενώσεις το 1997 με τον «Καποδίστρια». Διαιρούνταν σε δημοτικά διαμερίσματα	Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ. Περιορισμός σε 325 δήμους μέσω εθελοντικών ή αναγκαστικών συνενώσεων. Ανάληψη μέρους των αρμοδιοτήτων των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων. Διαιρούνται σε δημοτικές ενότητες, οι οποίες αποτελούν τους δήμους που συνενώθηκαν. Αυτές με τη σειρά τους διαιρούνται σε κοινότητες, οι οποίες ταυτίζονται με τα παλαιά δημοτικά διαμερίσματα
Νομοί Νομαρχίες Αττικής	Δευτεροβάθμιοι ΟΤΑ. Συνολικά 50 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και 19 επαρχίες (οι τελευταίες στο πλαίσιο της αποκέντρωσης εντός ορισμένων, κυρίως νησιωτικών, νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων). Ακολουθούσαν τη διαίρεση της χώρας σε νομούς και νομαρχίες (Ατική), με εξαιρέσεις στην Αττική (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών-Πειραιώς) και την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Έβρου-Ροδόπης και Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης).	Περιφερειακές ενότητες. Συνολικά 74. Μολοντί διοικητικά δεν αποτελούν αυτοδιοικούμενο θεσμό, ορίζεται ότι σε καθεμία από αυτές (ή ομάδα τους σε ορισμένες περιπτώσεις) θα αντιστοιχεί ένας άμεσα εκλεγμένος αντιπεριφερειάρχης, ο οποίος θα προέρχεται υποχρεωτικά από το συνδυασμό του περιφερειάρχη, θα έχει δηλωθεί ως τέτοιος στο ψηφοδέλτιο και θα έχει αυξημένες κατά τόπον αρμοδιότητες
Περιφέρειες	Συνολικά 13. Υπεύθυνες για το συντονισμό των ΟΤΑ, τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους και την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο. Ο περιφερειάρχης διοριζόταν από την κυβέρνηση.	Παρέμειναν στα ίδια γεωγραφικά όρια, αλλά πλέον αποτελούν δευτεροβάθμιους ΟΤΑ με αιρετό περιφερειάρχη και συμβούλιο. Ανάληψη μέρους των αρμοδιοτήτων των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.
Αποκεντρωμέν ες Διοικήσεις	Δεν υπήρχαν	Συνολικά 7. Ο επικεφαλής τους (γενικός γραμματέας) διορίζεται από την κυβέρνηση. Ανέλαβαν σε γενικές γραμμές τις αρμοδιότητες των παλαιών κρατικών περιφερειών.

	Παλιό καθεστώς	Καθεστώς Προγράμματος Καλλικράτη
Δημοτικές επιχειρήσεις	Περίπου 6 000 Νομικά Πρόσωπα και επιχειρήσεις των Δήμων.	Μειώνονται σε περίπου 1 500 μέσω συνενώσεων ή καταργήσεων
Χρηματοδότηση ΟΤΑ	Κρατικός προϋπολογισμός, ευρωπαϊκά προγράμματα, δημοτικά τέλη, ίδιοι πόροι (π.χ. δημοτικές επιχειρήσεις, εκμίσθωση παραλιών και λατομείων κ.ά)	Παραμένουν τα προηγούμενα Προστίθεται μερίδιο από κρατικούς φόρους (ΦΠΑ, φορολογία εισοδήματος, φόρο ακίνητης περιουσίας)
Αυτοδιοικητικές εκλογές	Κάθε 4 χρόνια, μήνα Οκτώβριο. Εάν ο πρώτος συνδυασμός δεν συγκέντρωνε 42%, η διαδικασία επαναλαμβάνονταν την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο πρωτευσάντων.	Κάθε 5 χρόνια, μήνα Ιούνιο, μαζί με τις Ευρωεκλογές (εξαιρούνται οι εκλογές του 2010). Απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία για την ανακήρυξη συνδυασμού ως νικητή Εάν δεν επιτευχθεί, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο

Πηγή: Βικιπαίδεια. Πρόγραμμα Καλλικράτης. el.wikipedia.org/wiki/Πρόγραμμα_Καλλικράτης

Η ΝΕΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ.

7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις στη θέση των σημερινών 13 Κρατικών Περιφερειών.

- ΑΤΤΙΚΗΣ
- ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
- ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
- ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ
- ΑΙΓΑΙΟΥ
- ΚΡΗΤΗΣ
- ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ

Εικόνα 3.1. Οι αποκεντρωμένες διοικήσεις του προγράμματος «Καλλικράτης»

ΥΠΕΣ. Πρόγραμμα Καλλικράτης. Νέα αρχιτεκτονική για την αναμόρφωση της αυτοδιοίκησης και του κράτους. http://kallikratis.ypes.gr/library/downloads/Docs/documents/fulladio/Kallikrates_48p_low.pdf

ΚΑΛΗΜΕΡΑ

13 ισχυρές νέες Περιφέρειες με αμετούς Περιφερειάρχες στη θέση 54 Νομαρχιών, 3 διευρυμένων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και 19 επαρχιών.

- ΗΠΕΙΡΟΥ
- ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
- ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
- ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
- ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
- ΙΟΝΙΟΥ
- ΚΡΗΤΗΣ
- ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
- ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
- ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
- ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
- ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
- ΑΤΤΙΚΗΣ

Εικόνα 3.2. Οι νέες περιφέρειες του προγράμματος «Καλλικράτης»

ΥΠΕΣ. Πρόγραμμα Καλλικράτης. Νέα αρχιτεκτονική για την αναμόρφωση της αυτοδιοίκησης και του κράτους.

http://kallikratis.ypes.gr/library/downloads/Docs/documents/fullado/Kallikrates_48p_low.pdf

3.3. Πλεονεκτήματα

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών τα πλεονεκτήματα του προγράμματος Καλλικράτης περιλαμβάνουν:

- ⬇ Διαφάνεια
- ⬇ Χρηστή διαχείριση
- ⬇ Εμπιστοσύνη στους πολίτες
- ⬇ Λογοδοσία των φορέων και υπαλλήλων
- ⬇ Μεγαλύτερη μεταφορά ισχύος από το κέντρο στην περιφέρεια
- ⬇ Πολλές αρμοδιότητες της κεντρικής εξουσίας περνάνε στα χέρια της τοπικής αυτοδιοίκησης
- ⬇ Εξοικονόμηση πόρων

📌 Ανάδειξη του εθελοντισμού και της συμμετοχικότητας κ.α.

Τα ανωτέρω πλεονεκτήματα παρουσιάζονται αναλυτικά στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 3.3. Πλεονεκτήματα προγράμματος Καλλικράτη σύμφωνα με το ΥΠΕΣ

ΥΠΕΣ. Πρόγραμμα Καλλικράτης. Νέα αρχιτεκτονική για την αναμόρφωση της αυτοδιοίκησης και του κράτους. http://kallikratis.ypes.gr/library/downloads/Docs/documents/fulladio/Kallikrates_48p_low.pdf

3.4. Μειονεκτήματα

Από την ψήφιση του προγράμματος Καλλικράτης έως σήμερα έχει ασκηθεί έντονη κριτική τόσο από διάφορους ηλεκτρονικούς τύπους κοινωνικής δικτύωσης (blogs, forum κ.α.) όπως και από ορισμένα ΜΜΕ. Πραγματοποιώντας έρευνα στο διαδίκτυο μπορούμε να συνοψίσουμε τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- ❑ Με την συγχώνευση των δήμων και κοινοτήτων δημιουργήθηκαν οργανωτικά ζητήματα. Για παράδειγμα, σε αρκετές περιπτώσεις προέκυψε πλεονάζων προσωπικό σε τμήματα των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης ενώ σε άλλες περιπτώσεις παρουσιάστηκε έλλειψη προσωπικού.
- ❑ Οι μετατάξεις και μεταθέσεις των δημόσιων υπαλλήλων δεν έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι αυτή τη στιγμή ώστε να καλυφθούν οι υπαλληλικές ανισότητες. Τα αίτια πηγάζουν από το γεγονός της καθυστέρησης δημιουργίας ενός συστήματος αξιολόγησης των υπαλλήλων βάσει των ικανοτήτων τους.
- ❑ Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι υπερχρεωμένοι από το παλαιό σύστημα και δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά.

4. Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

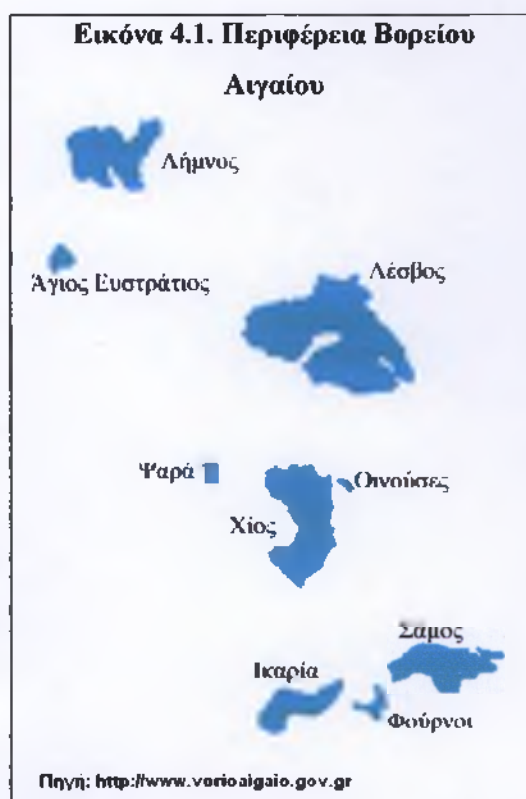
4.1. Γενικά Χαρακτηριστικά

Η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου αποτελείται από 10 κατοικημένα νησιά. Η συνολική έκταση της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου είναι 3.836 km² και ο πληθυσμός της σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ανέρχεται σε 200.066 κατοίκους (πληθυσμιακή πυκνότητα 52,1 κατοίκων/ km², με την Ελλάδα στους 82,9 κατοίκους/km²). Οι ορεινές εκτάσεις των νησιών καλύπτουν το 33,2% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας (Βικιπαίδεια, Περιφέρεια Β. Αιγαίου).

Ο Νομός Λέσβου έκτασης 2.154 τ.χλμ. με κυριότερα νησιά τη Λέσβο, τη Λήμνο και τον Αγ. Ευστράτιο, περιλαμβάνει δέκα επτά (17) Δήμους και μία κοινότητα σε τέσσερις Επαρχίες (Βικιπαίδεια, Περιφέρεια Β. Αιγαίου):

- Ο Νομός Χίου έκτασης 904 τ.χλμ. με κυριότερα νησιά τη Χίο, Ψαρά και Οινούσες περιλαμβάνει δέκα (10) Δήμους σε μία Επαρχία.
- Ο Νομός Σάμου, έκτασης 778 τ.χλμ. με κυριότερα νησιά τη Σάμο, την Ικαρία και τους Φούρνους, περιλαμβάνει οκτώ (8) Δήμους σε δύο (2) Επαρχίες.

Η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου συγκεντρώνει ποσοστό 1,8% του πληθυσμού της Ελλάδας, η μικρότερη από την άποψη αυτή Περιφέρεια, με τάση μείωσης, αφού είχε το υψηλότερο ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού τα έτη 1999-2001 και το δεύτερο μεγαλύτερο το 2002. Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός της αυξήθηκε κατά 3,4% έναντι αύξησης 6,9% για το σύνολο χώρας. Με βάση τα στοιχεία απογραφής πληθυσμού 2001, ο πληθυσμός της Περιφέρειας έφτασε στους 206.121 κατοίκους φτάνοντας να αντιπροσωπεύει το έτος

2001 και το 1,88% του συνολικού πληθυσμού της χώρας, έναντι 1,94% το έτος 1991 (Βικιπαίδεια, Περιφέρεια Β. Αιγαίου)

Πίνακας 4.1. Στοιχεία Απογραφών

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΠΟΓΡΑΦΗ		
	1981	1991	2001
Αριθμός Κατοίκων	195.004	199.231	206.121
Επιφάνεια τ.χλμ.	3.836	3.836	3.836
Πυκνότητα πληθυσμού κάτοικοι/τχλμ.	50,8	51,9	53,7
Αστικός Πληθυσμός	54.733	54.951	88.996
Αγροτικός Πληθυσμός	106.142	110.974	117.125
Αριθμός νοικοκυριών	69.380	68.872	74.355
Αριθμός Κατοικιών	116.717	128.412	142.203

Πηγή: Νομοί της Ελλάδας 2004

Η κατανομή του πληθυσμού της Περιφέρειας στους 3 επιμέρους Νομούς σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής των ετών 1991 και 2001 παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.2. Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 4.2. και όσον αφορά την πληθυσμιακή εξέλιξη της Περιφέρειας, δεν έχουν επέλθει σημαντικές διαφοροποιήσεις τα τελευταία χρόνια έναντι των εξελίξεων κατά την τελευταία δεκαετία και των τάσεων της εικοσαετίας, με εξαίρεση την εντονότερη πληθυσμιακή αύξηση κατά τη δεκαετία του 1990 (ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007).

Πίνακας 4.2. Κατανομή πληθυσμού ανά Νομό

ΝΟΜΟΣ	ΛΕΣΒΟΣ		ΧΙΟΣ		ΣΑΜΟΣ	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
ΑΠΟΓΡΑΦΗ						
ΚΑΤΟΙΚΟΙ	105.082	109.118	52.184	53.408	41.965	43.595

Πηγή: ΕΣΥΕ - Απογραφή 2001

Το ποσοστό αστικοποίησης της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για το έτος 2001 διαμορφώνεται στο 43%, έναντι 71%, στο επίπεδο της χώρας, έχοντας σημειώσει μικρή μείωση σε σχέση με τις αρχές της δεκαετίας του '90. Τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας συγκεντρώνουν 88.996 κατοίκους (43% του συνόλου πληθυσμού της Περιφέρειας), ενώ ο αγροτικός πληθυσμός ανέρχεται στους 117.125 κατοίκους (56% του συνόλου

πληθυσμού). Το υψηλότερο ποσοστό αστικοποίησης ανάμεσα στους Νομούς της, παρουσιάζει ο Ν. Χίου, με ποσοστό 53% (Πίνακας 4.3.) [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Πίνακας 4.3. Αστικός & Αγροτικός Πληθυσμός στην Περιφέρεια

Απογραφές	Σύνολο Περιφέρειας		ΛΕΣΒΟΣ		ΧΙΟΣ		ΣΑΜΟΣ	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Αστικός Πληθυσμός	54.951	88.996	24.953	45.567	29.998	28384	-	15.045
Αγροτικός Πληθυσμός	110.974	117.125	63.509	63.551	22.186	25.024	25.279	28.550

Πηγή: Νομοί της Ελλάδας 2004

Η αξία της παραγωγής στην Περιφέρεια ανέρχεται στο 79,4% του Ευρωπαϊκού μέσου όρου του ΑΕΠ/ κεφαλή σε PPS¹ το 2002, τέταρτο υψηλότερο ποσοστό στη χώρα (Πίνακας 4.4) [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Πίνακας 4.4. Κατάταξη Ελληνικών Περιφερειών με βάση τον μ.ο. ΑΕΠ/κεφαλή της ΕΕ

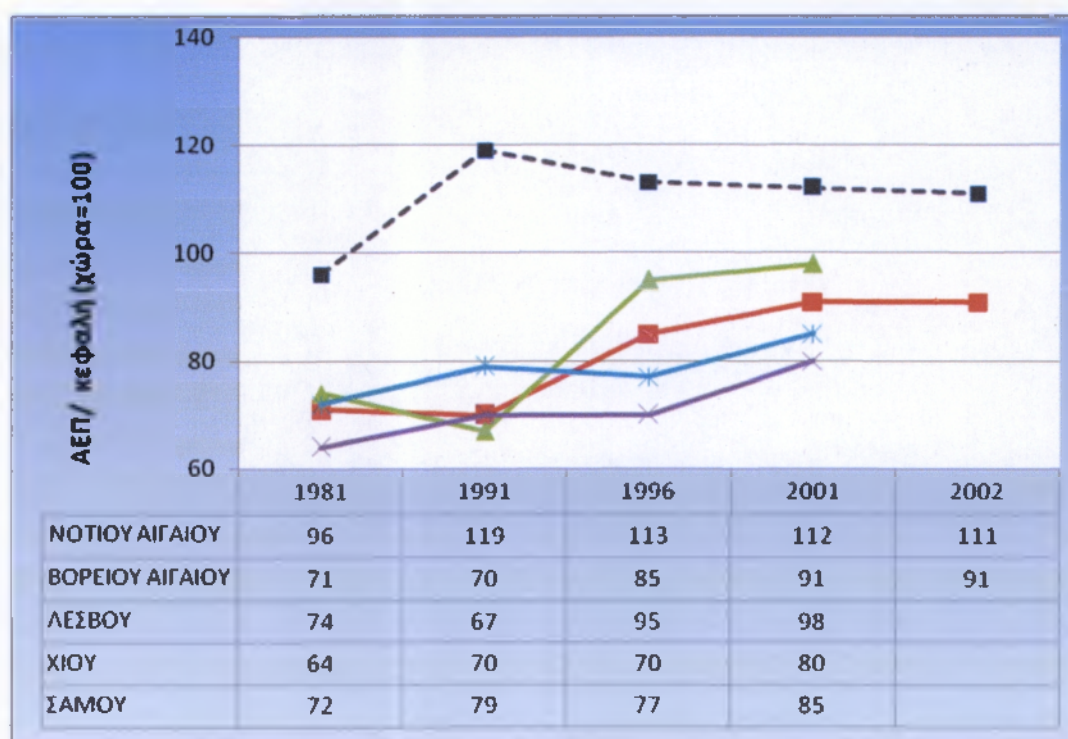
Regional GDP in the European Union

Region (NUTS 2003)	GDP 2002 Mio. euro	GDP 2002 Mio. PPS	GDP per capita 2002 PPS	GDP per capita 2002 PPS EU25=100	GDP per capita 2000-2002 PPS	GDP per capita 2000-2002 PPS EU25=100
EU25	9 625 302	9 625 302	21 172	100.0	20 459	100.0
ESTONIA	7 469	13 433	9 868	46.6	8 200	45.0
GREECE	141 502	180 209	16 457	77.7	15 287	74.7
<i>Voreia Ellada</i>	42 674	54 347	15 426	72.9	14 358	70.2
Anatoliki Makedonia, Thraki	5 953	7 581	12 543	59.2	11 762	57.5
Kentriki Makedonia	24 841	31 635	16 749	79.1	15 556	76.0
Dytiki Makedonia	3 940	5 017	17 082	80.7	15 730	76.9
Thessalia	7 941	10 113	13 738	64.9	12 892	63.0
<i>Kentriki Ellada</i>	30 719	39 122	16 092	76.0	14 977	73.2
Ipelros	3 474	4 424	13 148	62.1	12 154	59.4
Ionia Nisia	2 414	3 074	14 369	67.9	13 444	65.7
Dytiki Ellada	7 034	8 958	12 375	58.4	11 543	56.4
Stereia Ellada	10 096	12 858	23 027	108.8	21 563	105.4
Peloponnisos	7 701	9 807	16 389	77.4	15 103	73.8
<i>Attiki</i>	53 404	68 012	17 453	82.4	16 187	79.1
<i>Nisia Aigaiou, Kriti</i>	14 705	18 728	17 039	80.5	15 757	77.0
Voreio Aigaio	2 686	3 421	16 800	79.4	15 218	74.4
Notio Aigaio	4 559	5 805	19 362	91.5	18 003	88.0
Kriti	7 461	9 501	15 951	75.3	14 815	72.4

¹ purchasing power standards

Όσον αφορά το *ΑΕΠ/ κεφαλή*, η Περιφέρεια έχει αυξηθεί από το 71% του Ελληνικού μέσου όρου το 1981 και το 70% το 1991, στο 91% το 2001. Η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα τόσο της μικρότερης αύξησης του πληθυσμού την τελευταία δεκαετία στην Περιφέρεια σε σχέση με το μέσο όρο της χώρας, όσο και της σχετικά χειρότερης επίδοσης στην αύξηση του ΑΕΠ άλλων Περιφερειών της χώρας, της αύξησης των επιδοτήσεων και τέλος της ανάπτυξης της ίδιας της Περιφέρειας. Η ανάπτυξη αυτή αναφέρεται σε όλους τους Νομούς, αλλά κυρίως στον μεγαλύτερο σε έκταση και πληθυσμό Νομό, το Νομό Λέσβου, το ΑΕΠ/ κεφαλή του οποίου έχει αυξηθεί από το 64% του μέσου όρου της Ελλάδας το 1981, στο 98% το 2001 (Διάγραμμα 4.1.) [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Διάγραμμα 4.1. ΑΕΠ/κεφαλή Νομών της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (Ελλάδα=100)
Πηγή: Νομοί της Ελλάδας 2004

Η τομεακή κατανομή του παραγόμενου προϊόντος δείχνει μία αύξηση και στους τρεις τομείς για την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου με αξιοσημείωτη του τομέα υπηρεσιών (Πίνακας 4.5.). Η βιομηχανία αφορά κυρίως τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων (τρόφιμα – ποτά) και τις κατασκευές, η πρωτογενής παραγωγή περιλαμβάνει προϊόντα όπως το κρασί, τα σιτηρά και τα τυροκομικά στη Λήμνο, τα τυροκομικά και το ελαιόλαδο στη Λέσβο, τη μαστίχα και τα εσπεριδοειδή στη Χίο, το κρασί στη Σάμο, ενώ

στα μικρότερα νησιά κυριαρχούν τα τυροκομικά και στον τριτογενή τομέα, ο αστικός τομέας υπηρεσιών και το εμπόριο καταλαμβάνουν σημαντικό μέρος του προϊόντος με συμμετοχή και του τουρισμού. Σημαντική άνοδο παρουσιάζουν και υπηρεσίες που σχετίζονται με την υποστήριξη του στρατού, του αυξανόμενου αριθμού των φοιτητών και γενικά του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Πίνακας 4.5. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία από Γεωργία, Βιομηχανία και Υπηρεσίες στους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για το 2000, 2001, 2002 και 2003

Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο
Σε εκατομμύρια ευρώ Σε τρέχουσες τιμές

Κλάδος	Γεωργία, δασοκομία, αλιεία Agriculture, forestry, fishing				Βιομηχανία συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας και των κατασκευών Industry including energy and construction				Υπηρεσίες Services			
	2000*	2001*	2002*	2003*	2000*	2001*	2002*	2003*	2000*	2001*	2002*	2003*
Περιφέρειες και νομοί												
Σύνολο Ελλάδος	7 924	8 204	8 864	9 233	23 180	25 874	27 251	29 990	77 429	82 172	88 889	97 114
Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	1 150	1 219	1 312	1 370	1 273	1 441	1 663	2 024	8 785	9 213	9 732	10 697
Βόρειο Αιγαίο	256	259	271	277	413	427	537	664	1 298	1 360	1 441	1 580
Λέσβος	165	163	168	168	318	317	416	507	683	711	760	841
Σάμος	44	46	48	49	36	48	48	55	277	291	307	332
Χίος	47	50	55	59	59	61	73	102	338	358	374	406
Νότιο Αιγαίο	257	298	322	342	258	312	364	416	2 964	3 087	3 169	3 365
Δωδεκάνησο	128	148	159	170	121	148	168	202	2 069	2 140	2 147	2 268
Κυκλάδες	129	151	163	172	137	164	195	214	894	947	1 022	1 098
Κρήτη	637	682	719	751	602	703	763	943	4 503	4 766	5 122	5 752
Ηρακλειο	293	299	321	331	314	372	402	486	2 087	2 266	2 450	2 782
Λασιό	116	124	138	147	85	91	101	124	651	693	709	787
Ρέθυμνο	105	109	119	125	92	110	111	157	576	594	608	662
Χανιά	123	129	142	149	112	129	149	177	1 209	1 212	1 354	1 520

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΣΥΕ - Απογραφή 2001

Η διαφοροποίηση της διάρθρωσης της οικονομίας κάθε Νομού και κάθε νησιού, σε συνδυασμό με το νησιωτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας και την δυσκολία επικοινωνίας με την υπόλοιπη Ελλάδα, δημιουργεί δυσκολίες ανάπτυξης δραστηριοτήτων μεγάλης κλίμακας και απαιτείται η εφαρμογή ενός μοντέλου ανάπτυξης που να στηρίζεται στην ανάδειξη των ειδικών χαρακτηριστικών του κάθε τόπου μέσα όμως από ένα πλαίσιο πολιτικής που θα λαμβάνει σημαντικά υπόψη του τον ρόλο της ανταγωνιστικότητας και της ευρύτερης θέσης της Περιφέρειας [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Την κατάσταση στον τομέα της μεταποίησης καθορίζει σε μεγάλο βαθμό το υψηλό κόστος μεταφοράς πρώτων υλών από την ηπειρωτική Ελλάδα και έτοιμων προϊόντων χαμηλής προστιθέμενης αξίας προς τις εθνικές ή ευρωπαϊκές αγορές. Οι

μικρομεσαίες επιχειρήσεις που υπάρχουν σήμερα βασίζονται στην εκμετάλλευση μιας τοπικής ύλης ή στην παράδοση σε ένα συγκεκριμένο κλάδο. Από την κατανομή των καταστημάτων στους κλάδους βιομηχανικής παραγωγής προκύπτει ότι στην μεταποίηση κυριαρχούν οι επιχειρήσεις του κλάδου τροφίμων. Αναφέρεται ως μειονέκτημα της περιφέρειας ότι η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων στο Βόρειο Αιγαίο υστερεί σημαντικά και ότι μια ενδεχόμενη συνένωση των δυνάμεών τους θα απέφερε οφέλη για όλες τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις καθώς και στην τοπική οικονομία γενικότερα [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Ο *τουρισμός* στην περιφέρεια Βορείου Αιγαίου διαθέτει σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και ως εκ τούτου συμβάλλει θετικά στην απασχόληση, στην αύξηση του προϊόντος και των εισοδημάτων σε όλα τα νησιά της περιφέρειας. Η περιφέρεια παρουσιάζει ποικιλία στοιχείων τα οποία δικαιολογούν μια περαιτέρω αύξηση του αριθμού των επισκεπτών. Το Βόρειο Αιγαίο διαθέτει πλούτο πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς, και υπάρχουν ευρήματα όλων των εποχών σε όλα τα νησιά, παραδοσιακοί οικισμοί με διατηρημένο τον πολεοδομικό ιστό. Το φυσικό περιβάλλον της περιφέρειας περιλαμβάνει φυσικά αξιοθέατα, όπως το Απολιθωμένο Δάσος του Σιγρίου της Λέσβου, σπήλαια, αξιόλογες διαδρομές, χερσαία οικοσυστήματα, υγροβιότοπους όπως του Κόλπου Καλλονής και της Χορταρολίμνης στην Λέσβο, την περιοχή Σείτανη Σάμου κλπ. Το περιβάλλον του Βορείου Αιγαίου προσφέρεται, επομένως, για την ανάπτυξη των νέων μορφών τουρισμού που αναπτύσσονται κατά τα τελευταία έτη [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Το *εργατικό δυναμικό* παρουσιάζει τάσεις αύξησης από το 1995 μέχρι και το έτος 2005. Η ανάλυση κατά φύλλο δείχνει ότι η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού επί του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας μεταξύ ανδρών και γυναικών, για μεν τους άνδρες κινείται μεταξύ 54% και 60%, ενώ για τις γυναίκες μεταξύ 20% και 32%, όταν σε επίπεδο χώρας το ποσοστό συμμετοχής για τους άνδρες είναι στα ίδια επίπεδα με εκείνα της Περιφέρειας, ενώ για τις γυναίκες κυμαίνεται μεταξύ 30% και 34%.

Η απασχόληση ταυτίζεται σε γενικές γραμμές με τα όσα έχουν αναφερθεί ήδη για το παραγόμενο προϊόν. Πολύ σημαντική είναι η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των Νομών. Έτσι, στο Νομό Λέσβου το ποσοστό των απασχολούμενων ανέρχεται σε 25% περίπου, στο Νομό Σάμου στο 16,5%, αλλά στο

Νομό Χίου μόνο στο 8,5%, με την Ελλάδα στο 13% (Πίνακας 4.6.) [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Πίνακας 4.6. Απασχολούμενοι σε επιλεγμένους κλάδους στους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για το 2001

	Σύνολο	Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία	Ξενοδοχεία, εστιατόρια	Εκπαίδευση	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	Κατασκευές
ΕΛΛΑΔΑ	4.615.470	13.0%	5.9%	5.6%	3.2%	8.1%
Β. ΑΙΓΑΙΟ	73.457	19.0%	6.7%	5.7%	2.5%	9.9%
Ν. ΔΕΣΦΟΥ	40.040	24.6%	5.6%	5.5%	2.3%	8.8%
Ν. ΣΑΜΟΥ	15.844	16.4%	10.4%	5.3%	2.3%	10.9%
Ν. ΧΙΟΥ	17.573	8,5%	5,7%	6,6%	3,1%	11,3%

Πηγή: ΕΣΥΕ - Απογραφή 2001

Στον παρακάτω πίνακα παραθέτουμε μερικούς ακόμα δείκτες που μας βοηθούν να εξάγουμε σημαντικά συμπεράσματα για το βιοτικό επίπεδο της περιφέρειας και το επίπεδο ευημερίας μεταξύ της Περιφέρειας και του Συνόλου της Χώρας [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Πίνακας 4.7. Δείκτες Ευημερίας της Περιφέρειας

	Έτος	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Μέσος όρος Χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τις 13 Περιφέρειες
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2003	14,5 χιλ.ευρώ	13,9	4
Αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο	2002	8,65 χιλ.ευρώ	8,32	3
Δηλ. Εισόδημα ανά φορολογούμενο	2003	11,0 χιλ.ευρώ	12,5	8
Φόρος εισοδ. Ανά φορολογούμενο	2003	0,72 χιλ.ευρώ	1,08	8
Φυσική αύξηση πληθυσμού/ 1000 κατοίκους	2002	-3,62	-0,03	12
Μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/ 1000 κατοίκους	2002	61	66	13
Μαθητές δημοτικού/ 1000 κατοίκους	2002	60	59	7
Ποσοστό ανεργίας	2004	9,1	10,5	10
Συμμετοχή στα συνολικά μεγέθη της χώρας				
ΑΕΠ	2003	1,9 %		12
Φορολογούμενοι	2003	1,7 %		13
Δηλωθέν στην εφορία εισόδημα	2003	1,5 %		13
Φόρος εισοδήματος φ.π.	2003	1,2 %		13
Αποταμιευτικές καταθέσεις	2003	1,9 %		12

Πηγή: Νομοί της Ελλάδος 2004

4.2. Πρωτογενής Κλάδος

Η περιφέρεια Βορείου Αιγαίου χαρακτηρίζεται σαν αγροτική περιοχή και ο αγροτικός τομέας κατέχει σημαντική θέση στο παραγωγικό σύστημα. Στο εσωτερικό του αγροτικού τομέα της περιφέρειας εντοπίζονται δυναμικοί κλάδοι όπως η καλλιέργεια ελιάς και αμπελιών, η ιχθυοκαλλιέργεια, η αλιεία και η κτηνοτροφία. Επίσης, οι δραστηριότητες αυτές διαφοροποιούνται ανάλογα με την περιοχή, προσδίδοντας στην περιφέρεια του Βορείου Αιγαίου το πλεονέκτημα της ποικιλομορφίας της παραγωγής, το οποίο, σε συνδυασμό με ιδιαίτερες εδαφικές και κλιματολογικές συνθήκες, ευνοεί την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και προϊόντων ονομασίας προέλευσης. Οι εν λόγω κλάδοι, είναι κλάδοι με τους οποίους απασχολείται κατά παράδοση ο τοπικός πληθυσμός και στους οποίους χρησιμοποιούνται παραδοσιακά συστήματα καλλιέργειας. Η μορφή της γεωργίας δεν είναι εντατική και το φυσικό περιβάλλον είναι σχετικά αδιατάρακτο. Με αυτά τα δεδομένα, υπάρχουν συνθήκες που ευνοούν την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και την παραγωγή βιολογικών προϊόντων [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

4.3. Δευτερογενής Κλάδος

Τα παραπάνω στοιχεία δίνουν μια αρκετά ανάγλυφη εικόνα του επιχειρηματικού ιστού της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου. Στην παρούσα ενότητα θα γίνει κλαδική ανάλυση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα προκειμένου να εξαχθούν βασικά συμπεράσματα για το προφίλ των επιχειρήσεων και την δυναμική τους.

Έτσι λοιπόν, οι επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα είναι συνολικά 3.552 με κύκλο εργασιών 332,24 χιλ. Ευρώ, από τις οποίες οι μισές περίπου βρίσκονται στην Λέσβο, το 30% στην Χίο και το υπόλοιπο στην Σάμο. Συνολικά απασχολούν 11.502 εργαζόμενους με το μέσο μέγεθος επιχείρησης να απασχολεί 3 περίπου άτομα. Στον κλάδο των κατασκευών απασχολούνται κατά μέσο όρο 3 άτομα ανά επιχείρηση, ενώ στον κλάδο παροχής υπηρεσιών ηλεκτρικού ρεύματος το αντίστοιχο είναι 20 εργαζόμενοι ανά επιχείρηση [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Σε κλαδικό επίπεδο το 62,4% απασχολείται στον κλάδο των κατασκευών, το 11,4% στον κλάδο τροφίμων και ποτών, το 4,2% στην βιομηχανία ξύλου και την

κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα, το 3,9% στην κατασκευή επίπλων και το 3,8% στην κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Όσον αφορά τις οικονομικές αποδόσεις των κλάδων του δευτερογενή τομέα, ο πλέον αποδοτικός είναι αυτός των τροφίμων και ποτών, παράγοντας το 50% περίπου του κύκλου εργασιών του τομέα και το 10% του κύκλου εργασιών του συνόλου των επιχειρήσεων της Περιφέρειας. Ακολουθεί ο κλάδος των κατασκευών που παράγει το 30,35% του κύκλου εργασιών του τομέα και το 5,6% του συνολικού κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων του Βορείου Αιγαίου. Άλλοι ενδιαφέροντες κλάδοι από άποψη οικονομικών επιδόσεων είναι αυτοί των μεταλλικών και μη κατασκευών και της κατασκευής επίπλων [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

4.4. Τριτογενής Κλάδος

Ο τριτογενής τομέας είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικός τόσο στο επίπεδο της παραγωγής περιφερειακού εισοδήματος, όσο και σε επίπεδο αριθμού επιχειρήσεων και απασχολούμενων σε αυτές. Τα βασικά μεγέθη που έχει ενδιαφέρον να αναφερθούν είναι τα εξής [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].:

- ❖ το 70% των επιχειρήσεων της Περιφέρειας ανήκουν στον τριτογενή τομέα,
- ❖ το 65% των απασχολούμενων, εργάζονται στον τομέα των υπηρεσιών,
- ❖ το μέσο μέγεθος της απασχόλησης των επιχειρήσεων στον τομέα απασχολεί έως 5 άτομα,
- ❖ ο συνολικός κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων ανέρχεται σε 1309,28 χιλ. ευρώ που αντιστοιχεί στο 73% του συνολικού τζίρου που παράγεται από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας.

Αναλύοντας τους κλάδους του τριτογενή τομέα μπορούν επίσης να εξαχθούν ενδιαφέροντα συμπεράσματα που αφορούν [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].:

- ❖ την κυριαρχία του εμπορίου στο σύνολο των επιχειρήσεων του τομέα η οποία ανέρχεται στο 40% του συνόλου των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, παράγοντας το 73% του συνολικού τζίρου των επιχειρήσεων του τομέα και το 53% του συνολικού

παραγόμενου από τις επιχειρήσεις πλούτου στην Περιφέρεια. Η μέση απασχόληση τέλος στον κλάδο του εμπορίου ανέρχεται σε 2 εργαζόμενους ανά επιχείρηση.

- ❖ ο δεύτερος και σημαντικότερος κλάδος παροχής υπηρεσιών είναι αυτός των ξενοδοχείων και εστιατορίων, όπου ανήκει το 23% των επιχειρήσεων του τομέα και παράγεται το 11% του κύκλου εργασιών του τομέα. Η μέση απασχόληση και εδώ ανά επιχείρηση ανέρχεται στα 2,4 άτομα γεγονός που επιβεβαιώνει την ύπαρξη μικρών ξενοδοχειακών μονάδων εποχικής απασχόλησης. Πρέπει τέλος να σημειωθεί ότι παρά την εποχικότητα του τουρισμού ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του κλάδου αντιστοιχεί στο 8% του συνολικού τζίρου της Περιφέρειας. Με δεδομένο ότι σημαντικό μέρος των εσόδων αποτελούν εισροές από άλλες χώρες αντιλαμβάνεται κανείς την σπουδαιότητα του κλάδου και την σημαντική προστιθέμενη αξία του σε αποδοτικές χρονιές για τον τουρισμό της Περιφέρειας Β. Αιγαίου. Αν προσμετρηθούν μάλιστα και οι εισροές από τον κλάδο των τουριστικών πρακτορειών και των συναφών με τον τουρισμό δραστηριοτήτων (π.χ. μεταφορές) (που ανέρχονται στο 4,2% του κύκλου εργασιών του τομέα) γίνεται αντιληπτή η σπουδαιότητα των δραστηριοτήτων από τον τουρισμό.
- ❖ ο κλάδος επίσης με σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων (8,8% του συνόλου του τομέα) και ενδιαφέρουσες οικονομικές επιδόσεις (7,4% του τζίρου του τομέα και 5,4 του συνόλου των επιχειρήσεων της Περιφέρειας) είναι αυτός που αφορά τις νομικές, οικονομικές υπηρεσίες και αυτές των μηχανικών, διαφημιστών κ.λπ.

4.5. Ανάλυση του επιχειρηματικού ιστού

Η ανάλυση του επιχειρηματικού ιστού αφορά την μελέτη και εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τον αριθμό των επιχειρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, την ανάλυση μέσα σε κάθε τομέα τόσο σε επίπεδο αριθμού, όσο και σε επιδόσεις αυτών και τέλος την ανάλυση της απασχόλησης κατά οικονομική δραστηριότητα [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ για το 2003 ανέρχονται σε 18.442. Από αυτές η πλειοψηφία είναι επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα σε ποσοστό 69,1%, έναντι των

επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα που αποτελούν το 19,3% του συνόλου των επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα και αποτελούν το 1,5% του συνόλου [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Σε χωρικό επίπεδο από το σύνολο των επιχειρήσεων το 45% είναι εγκαταστημένο στο Νομό Λέσβου, το 25% στην Χίο και τέλος το 30% στην Σάμο. Αξιολογώντας τομεακά και χωρικά την κατανομή των επιχειρήσεων διαπιστώνεται ότι η Χίος έχει σε σχέση με την Περιφέρεια περισσότερες επιχειρήσεις στον πρωτογενή τομέα, ενώ η Λέσβος στον τριτογενή [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Αναφορικά με τις οικονομικές επιδόσεις ο κύκλος εργασιών των ανωτέρω επιχειρήσεων ανέρχεται σε 1.803.380 χιλ. ευρώ εκ των οποίων το μεγαλύτερο ποσοστό παράγεται από τον τριτογενή τομέα με ποσοστό 73%, ενώ ο πρωτογενής συμμετέχει κατά 5% στο συνολικό κύκλο εργασιών και ο δευτερογενής κατά 18%. Σε χωρικό επίπεδο από το σύνολο του κύκλου εργασιών το μεγαλύτερο ποσό και ποσοστό παράγεται στην Λέσβο (όπου και οι περισσότερες επιχειρήσεις), ακολουθεί η Χίος και τελευταία η Σάμος. Αξιολογώντας τις επιδόσεις των επιχειρήσεων ή αλλιώς τον μέσο κύκλο εργασιών ανά νομό φαίνεται ότι οι επιχειρήσεις της Χίου είναι αποδοτικότερες συγκριτικά με αυτές των άλλων νομών και ακολουθούν αυτές της Λέσβου και τέλος της Σάμου (Πίνακας 4.8.)

Πίνακας 4.8. Σύνολο Επιχειρήσεων και Κύκλος Εργασιών στους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για το 2003

ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟ 2003	Αριθμός επιχειρήσεων				Κύκλος Εργασιών (σε χιλ. ευρώ)			
	ΛΕΣΒΟΣ	ΧΙΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΛΕΣΒΟΣ	ΧΙΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΤΑΚΟΔ-91								
Σύνολο Πρωτογενή	119	91	73	283	8.80	79.570	2.680	91.050
Σύνολο Δευτερογενή	1687	1026	839	3552	171.720	75.890	84.630	332.240
Σύνολο Τριτογενή	5963	3112	3677	12752	669.320	347.590	292.370	1309.280
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	652	396	807	1855	30.260	6.130	34.420	70.810
ΣΥΝΟΛΟ	8421	4625	5396	18442	880.10	509.180	414.10	1.803.380

Πηγή: ΕΣΥΕ - Απογραφή 2003

Στον Πίνακα 4.9. πραγματοποιείται συσχέτιση των επιχειρήσεων με τον παραγόμενο τζίρο στο νομό όπου και επιβεβαιώνεται ότι οι σχετικά περισσότερες επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα παράγουν και το μεγαλύτερο κύκλο εργασιών σε όλους τους νομούς. Ενδιαφέρον στοιχείο επίσης αποτελεί ο παραγόμενος κύκλος εργασιών στον

πρωτογενή τομέα, ο οποίος είναι συγκριτικά υψηλός σε σχέση με τον αριθμό των επιχειρήσεων και οφείλεται στην παρουσία των ιχθυοκαλλιεργειών στο νησί και στις οικονομικές αποδόσεις τους [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Πίνακας 4.9. Ποσοστό Επιχειρήσεων και Κύκλου Εργασιών ανά Τομέα στους Νομούς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (έτος 2003)

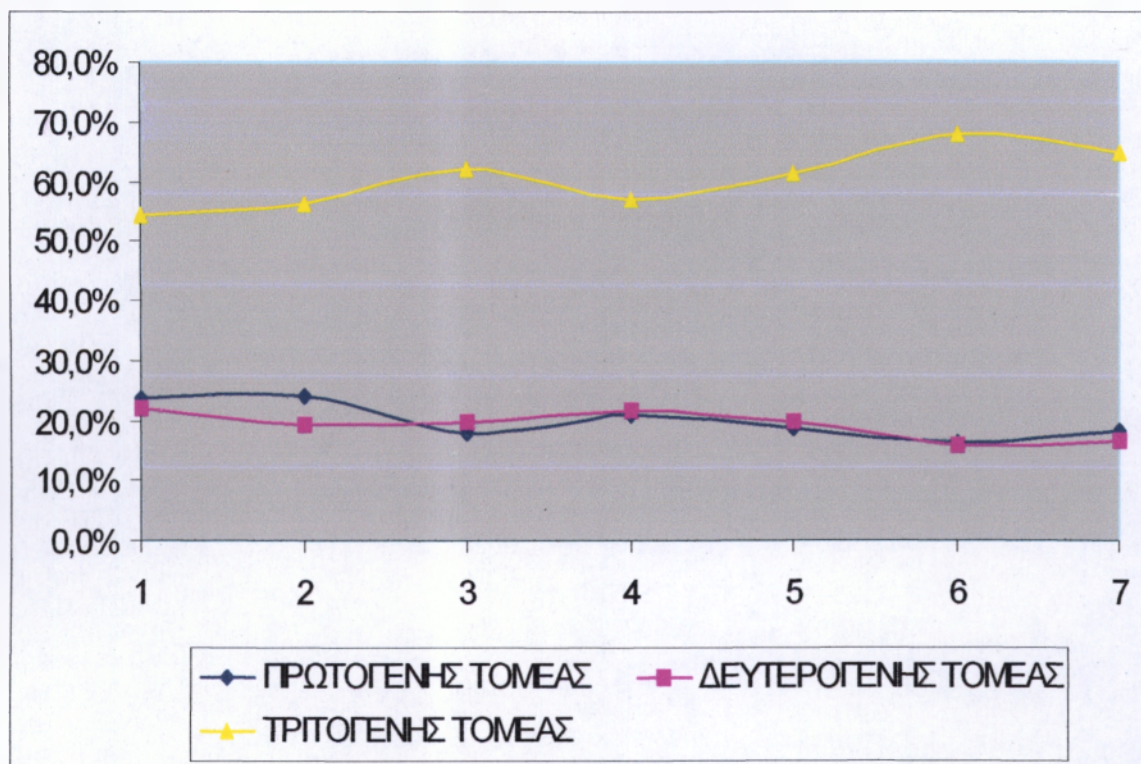
ΣΤΑΚΟΔ-91	ΛΕΣΒΟΣ		ΧΙΟΣ		ΣΑΜΟΣ	
	% επιχειρήσεων	% τζίρου	% επιχειρήσεων	% τζίρου	% επιχειρήσεων	% τζίρου
Σύνολο Πρωτογενή	1.41	1.00	1.97	15.63	1.35	0.65
Σύνολο Δευτερογενή	20.03	19.51	22.18	14.90	15.55	20.44
Σύνολο Τριτογενή	70.81	76.05	67.29	68.26	68.14	70.60
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	7.74	3.44	8.56	1.20	14.96	8.31

Πηγή: ΕΣΥΕ - Απογραφή 2003

Ολοκληρώνοντας την προσέγγιση της επιχειρηματικότητας όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας έχει ενδιαφέρον να αναλυθούν και θέματα που αφορούν την απασχόληση. Έτσι λοιπόν με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ το έτος 2005 σημειώνεται ότι [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].:

- ❖ σε σύνολο 68.671 απασχολουμένων, το 18% εργάζεται στον πρωτογενή τομέα, το 17% στον δευτερογενή και το 65% στον τριτογενή
- ❖ οι επιχειρήσεις είναι μικρού μεγέθους και απασχολούν έως 3 άτομα γεγονός που αποδεικνύει ότι οι μικρομεσαίες του Βορείου Αιγαίου είναι χαμηλής έντασης εργασίας και χαμηλής δυναμικής, ουσιαστικά είναι οικογενειακού χαρακτήρα.

Το παραπάνω συμπέρασμα δημιουργεί σημαντικά προβλήματα τόσο στην ανάπτυξη της εξωστρέφειας, όσο και στην εφαρμογή ενδοεπιχειρησιακών πολιτικών που θα οδηγήσουν σε αναβάθμιση του ανθρωπίνου ενεργού κεφαλαίου της Περιφέρειας. Στο Διάγραμμα 4.2. παρουσιάζεται η διαχρονική τάση αύξησης της συμμετοχής του τριτογενή τομέα στην συνολική απασχόληση της Περιφέρειας, σε βάρος των άλλων δύο τομέων της οικονομίας [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007].

Διάγραμμα 4.2. Διαχρονική Μεταβολή της Απασχόλησης κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας στα Έτη 1994, 1997, 1998, 2000, 2001, 2004, 2005

Πηγή: ΕΣΥΕ - Έτος 2005

Συμπερασματικά θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η οικονομία των τριών κύριων νομών της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου στηρίζεται, κατά κύριο λόγο, στους τομείς της πρωτογενούς παραγωγής και της παροχής υπηρεσιών, με τον τουριστικό τομέα να παρουσιάζει σημαντική πρόοδο τα τελευταία χρόνια. Στην συνέχεια, θα πραγματοποιηθεί ανάλυση των γενικών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας Βαλεαρίδων Νήσων και των βασικών κλάδων της [ΚΕΤΑ Βορείου Αιγαίου, 2007]..

ΜΕΡΟΣ Β. ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1. Ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της έρευνας είναι να προσδιορίσει τις απόψεις και στάσεις των πολιτών του δήμου Χίου για τα παρακάτω θέματα:

- Τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των δημοτών του Δ. Χίου
- ⊖ Την συμμετοχή τους σε τοπικά συλλογικά σχήματα
- ⊖ Τις απόψεις τους για τα προβλήματα και τις αδυναμίες του υπό μελέτη δήμου
- ⊖ Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τις αντιμετώπιση των προβλημάτων και αδυναμιών
- ⊖ Την αξιολόγηση των δημόσιων υπηρεσιών πριν και μετά την εφαρμογή του σχεδίου "Καλλικράτης"
- ⊖ Τις προτεραιότητες που θέτουν σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων και διαχείρισης υδάτινων πόρων
- ⊖ Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας του δήμου
- ⊖ Την στάση τους ως προς τις εθελοντικές οργανώσεις
- Τις απόψεις τους σχετικά με την ανακύκλωση
- ⊖ Την αξιολόγηση της εκλεγμένης δημοτικής αρχής και αντιπολίτευσης
- ⊖ Τα μέσα ενημέρωσης για τα τοπικά δρώμενα του δήμου

Για την αντικειμενική εκπλήρωση των στόχων και του σκοπού της έρευνας κρίθηκε αναγκαίο να πραγματοποιηθεί έρευνα με ερωτηματολόγιο (βλέπε Παράρτημα Α).

5.2. Δείγμα της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας καθορίστηκε σύμφωνα με το πρότυπο που όρισε το τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας (www.ta-teikal.gr/attachments/article/171/erevna_dimoton_epilogi_deigmatos_xeim_exam_11-

[12.xls](#)) και το οποίο υπόκειται στις αρχές στατιστικής θεωρίας (Σιώμκος Γ. 2008, Σταθακόπουλος Β. 2005) και τις αρχές ακαδημαϊκής δεοντολογίας. Συγκεκριμένα, το δείγμα της έρευνας θα πρέπει να περιλαμβάνει περισσότερα από 30 ερωτηματολόγια, να είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού της έρευνας και να μην επηρεαστεί βάσει υποκειμενικών κριτηρίων (γνωστοί, φίλοι, συγγενείς).

5.3. Συλλογή πληροφορίας

Η εφαρμογή του ερωτηματολογίου στους δημότες του Δ. Χίου πραγματοποιήθηκε τη χρονική περίοδο 15 Ιανουαρίου 2012 - 5 Μαρτίου 2011. Επιπρόσθετα, η μέση διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου με τους δημότες ήταν 40 λεπτά της ώρας.

Κατά την διάρκεια πραγματοποίησης της έρευνας προέκυψαν ορισμένα ζητήματα/ προβλήματα που μας απασχόλησαν, όπως:

- ⊖ η έλλειψη χρόνου από τους δημότες (με ποσοστό 5% του συνόλου των ερωτηθέντων),
- ⊕ ένα σημαντικό μέρος των δημοτών (ποσοστό 20%) εξέφρασε την απροθυμία να συμμετέχουν στη συγκεκριμένη έρευνα.

Οι ερωτηθέντες που εξέφρασαν την απροθυμία τους να συμμετάσχουν στην έρευνα αντικαταστάθηκαν από άλλους.

5.4. Επεξεργασία δεδομένων

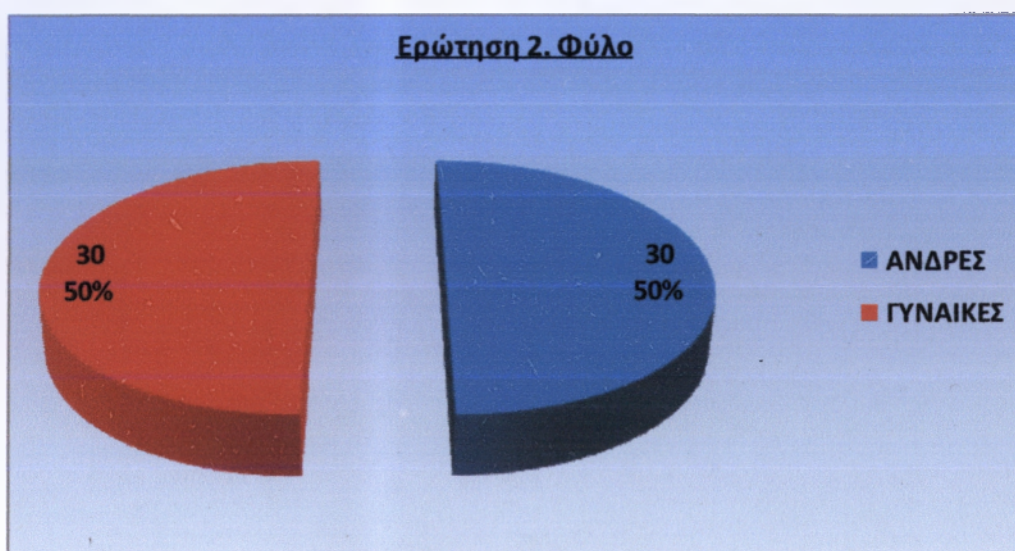
Έπειτα από τη συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε επεξεργασία ώστε να εξαχθούν γραφικά αποτελέσματα βάσει τα οποία θα σχολιαστούν στη συνέχεια. Η επεξεργασία των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του λογισμικού Microsoft-Excel (Version 2010) και SPSS Statistics (Version 19.0). Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η στατιστική ανάλυση των δεδομένων περιλαμβάνει περιγραφική στατιστική, δηλαδή την εξαγωγή συχνοτήτων, ποσοστών, μέσες τιμές κ.α.. Στις περιπτώσεις των ερωτήσεων κλίμακας Likert χρησιμοποιήθηκε το μέτρο του αριθμητικού σταθμικού μέσου. Τα δεδομένα που καταγράφηκαν παρουσιάζονται στο Παράρτημα Δ της εργασίας.

6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

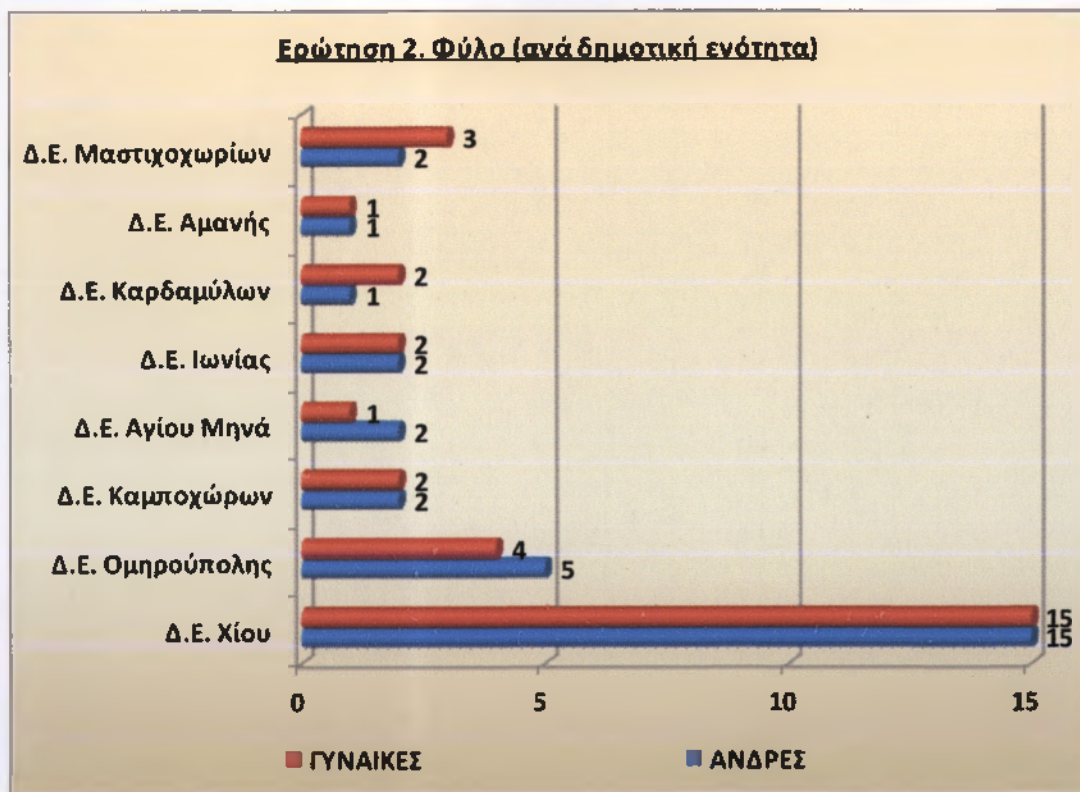
Στο παρόν κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας με ερωτηματολόγιο που πραγματοποιήθηκε στο Δήμος Χίου. Τα παρακάτω αποτελέσματα προκύπτουν από την εφαρμογή περιγραφικής στατιστικής (εξαγωγή συχνοτήτων και ποσοστών συχνοτήτων).

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 6.1. μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι το δείγμα κατανέμεται ισομερώς όσον αφορά το φύλο. Το συγκεκριμένο αποτέλεσμα δεν είναι αυθαίρετο δεδομένου ότι καλύπτει μία από τις προαπαιτούμενες προϋποθέσεις επιλογής του δείγματος της έρευνας.

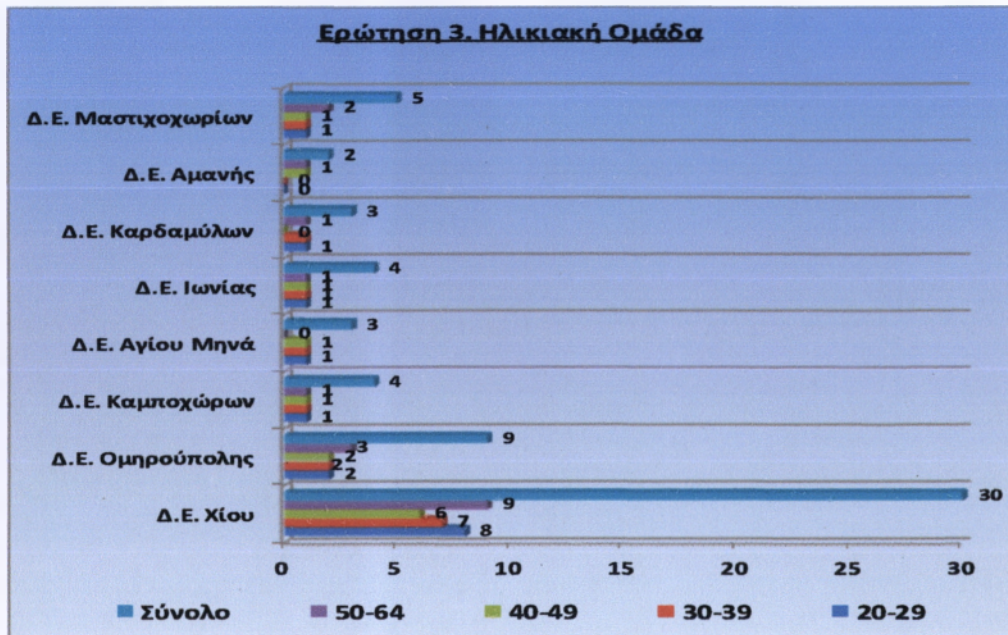
Διάγραμμα 6.1. Φύλο (συγκεντρωτικά)

Στο Διάγραμμα 6.2. μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι το δείγμα της έρευνας, όσον αφορά το φύλο, κατανέμεται σχεδόν ισομερώς στις δημοτικές ενότητες του Δήμου Χίου (με απόκλιση ± 1). Οι αποκλίσεις αφορούν τις δημοτικές ενότητες των Μαστιχοχωρίων και της Ομηρούπολης στις οποίες οι γυναίκες είναι περισσότερες και λιγότερες από 1 αντίστοιχα, σε σχέση με τους.

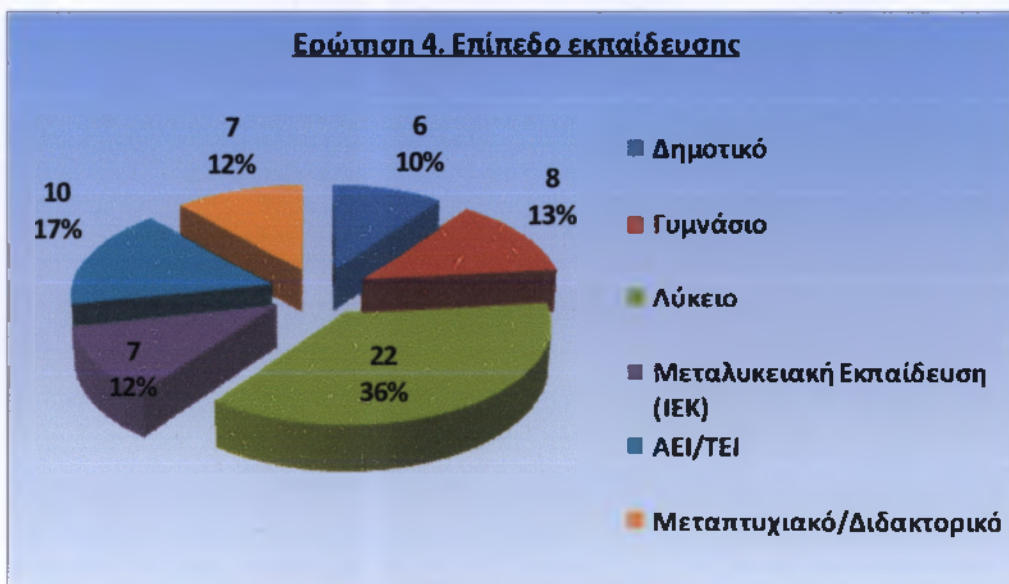
Διάγραμμα 6.2. Φύλο (ανά δημοτική ενότητα)

Η κατανομή του δείγματος ανά γεωγραφική περιοχή (δημοτικές ενότητες) με βασικό κριτήριο την ηλικία αποτελεί την κυρίαρχη προϋπόθεση βάσει της οποίας πραγματοποιήθηκε η επιλογή του δείγματος. Η συγκεκριμένη κατανομή, η οποία παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 6.3., πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το πρότυπο που όρισε το τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας (www.ta-teikal.gr/attachments/article/171/erevna_dimoton_epilogi_deigmatos_xeim_exam_11-12.xls).

Διάγραμμα 6.3. Ηλικιακή ομάδα

Παρατηρώντας το Διάγραμμα 6.4. μπορούμε να συμπεράνουμε ότι την πλειοψηφία του δείγματος απαρτίζουν απόφοιτοι λυκείου σε ποσοστό 36% ενώ ακολουθούν οι απόφοιτοι ΑΕΙ/ ΤΕΙ, γυμνασίου, ΙΕΚ (μεταλυκειακή εκπαίδευσης), κάτοχοι μεταπτυχιακών ή διδακτορικών διπλωμάτων και οι απόφοιτοι δημοτικού σε ποσοστά 17%, 13%, 12%, 12% και 10% αντίστοιχα.

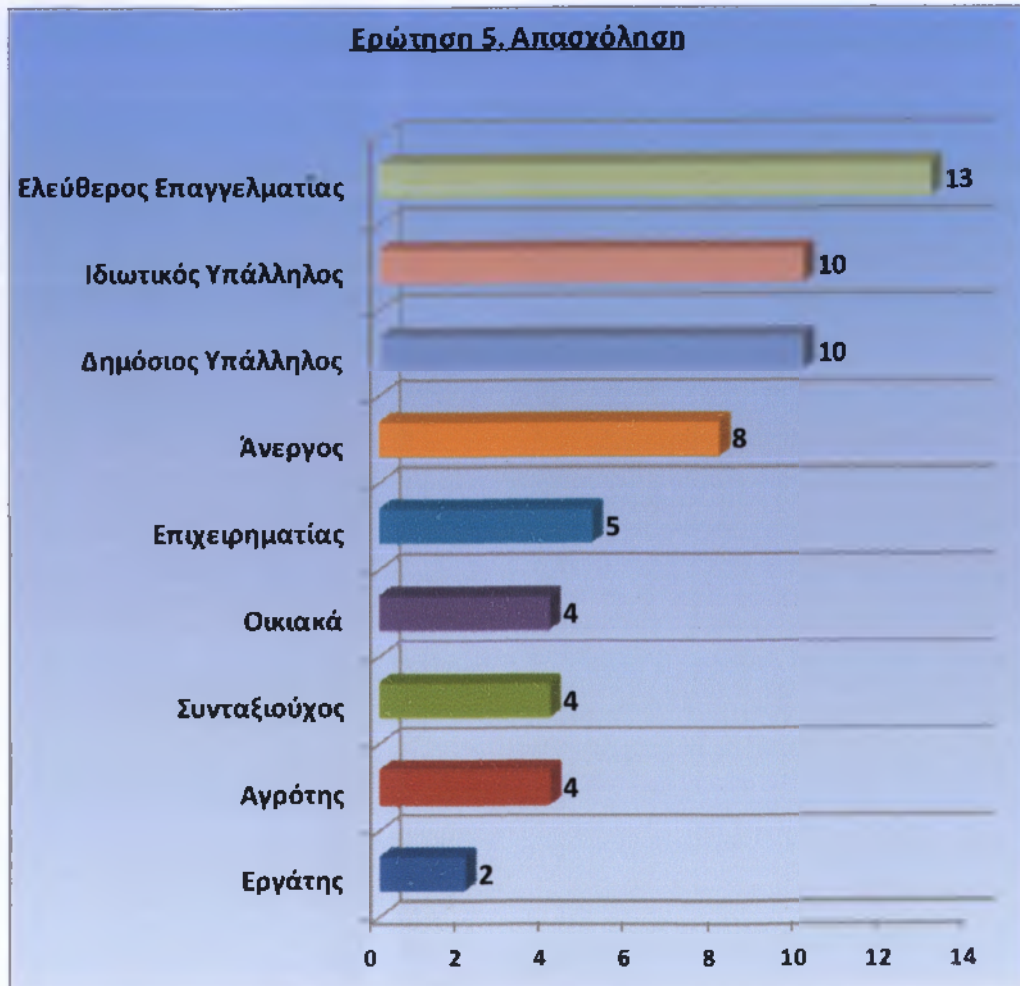

Διάγραμμα 6.4. Επίπεδο εκπαίδευσης

Το 21.66% του δείγματος αποτελείται από ελεύθερους επαγγελματίες, το 16.66% αποτελούν ιδιωτικοί υπάλληλοι ενώ το 16.66% αποτελούν δημόσιοι υπάλληλοι.

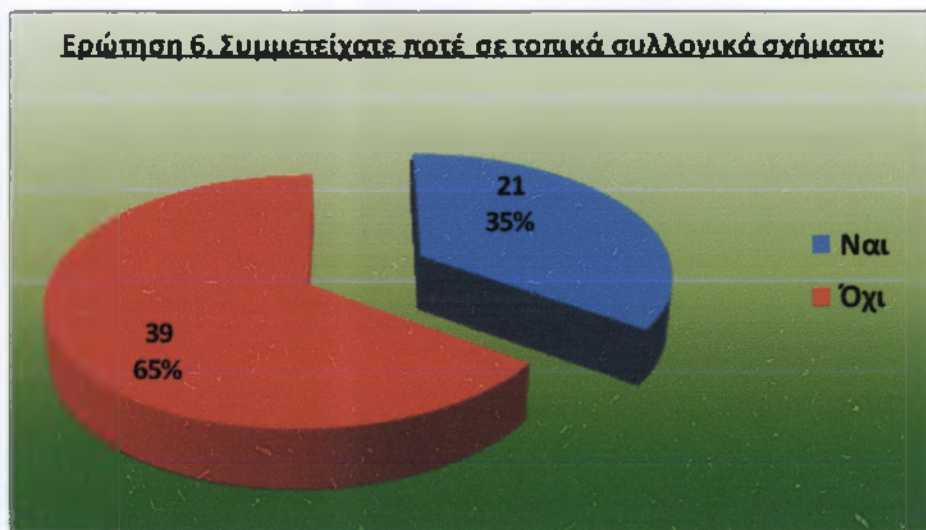

Ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά οι άνεργοι (13.33%), οι επιχειρηματίες (8.33%), οι ερωτηθέντες που εκτελούν οικιακά καθήκοντα (6.66%), οι συνταξιούχοι (6.66%), οι αγρότες (6.66%) και οι εργάτες (3.33%) [Διάγραμμα 6.5.).

Διάγραμμα 6.5. Απασχόληση

Το 65% (39 ερωτηθέντες) του δείγματος της έρευνας δεν έχει συμμετάσχει ή δεν συμμετέχει σε τοπικά συλλογικά σχήματα ενώ το υπόλοιπο 35% (21 ερωτηθέντες) έχει συμμετάσχει ή συμμετέχει [Διάγραμμα 6.6.].

Διάγραμμα 6.6. Συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα

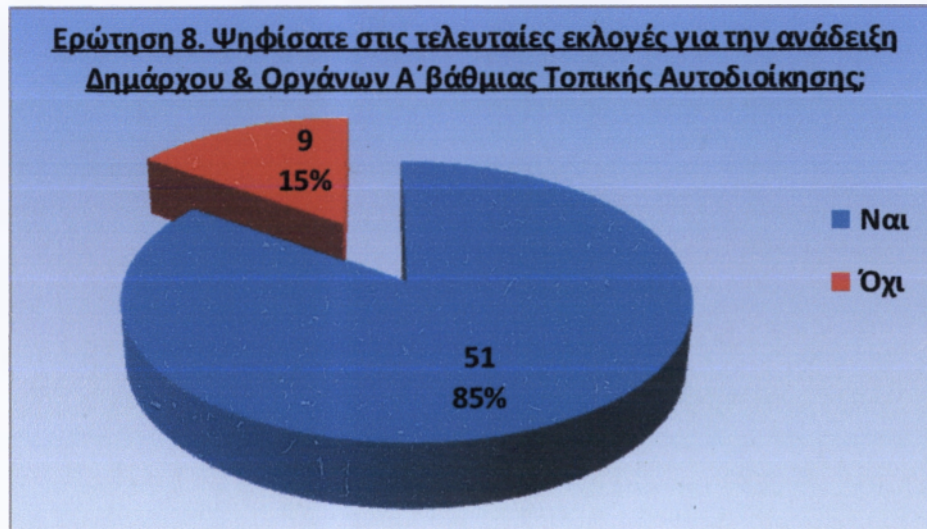
Από τους ερωτηθέντες που συμμετείχαν ή συμμετάσχουν σε τοπικά συλλογικά σχήματα (21 ερωτηθέντες), οι περισσότεροι συμμετέχουν σε τοπικούς συνεταιρισμούς (11 απαντήσεις) και επιμελητήρια (10 απαντήσεις). Επιπρόσθετα, 6 ερωτηθέντες συμμετείχαν ή συμμετέχουν σε πολιτιστικούς/ περιβαλλοντικούς συλλόγους και 2 ερωτηθέντες σε αθλητικούς συλλόγους (Διάγραμμα 6.7.). Η εξαγωγή ποσοστιαίων συχνοτήτων δεν ενδείκνυται λόγω του είδους της ερώτησης (ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων).

Διάγραμμα 6.7. Τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετέχει το δείγμα

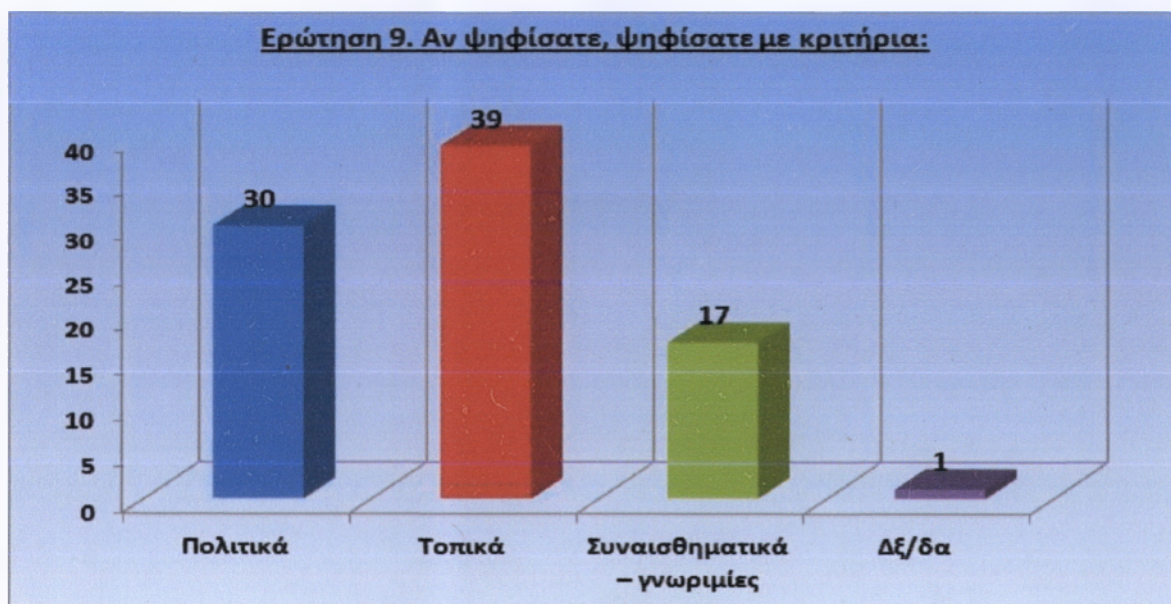

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (85%) δηλώνει ότι ψήφισε στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη Δημάρχου και Οργάνων της Α' βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης ενώ το υπόλοιπο 15% δηλώνει ότι δεν ψήφισε (Διάγραμμα 6.8.).

Διάγραμμα 6.8. Ψήφος στις τελευταίες εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης

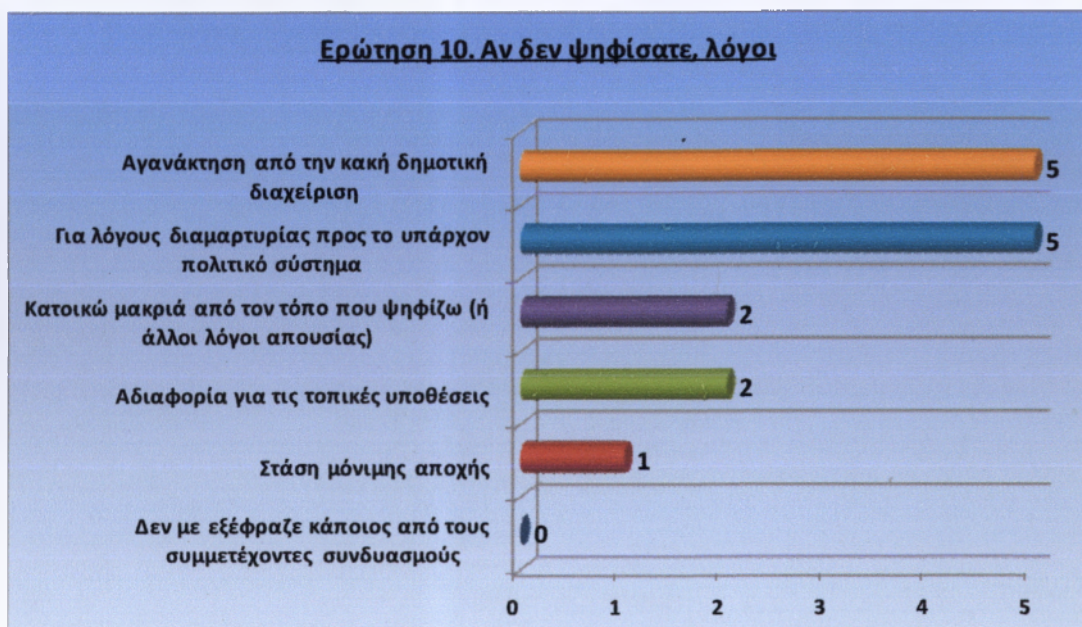
Οι ερωτηθέντες που ψήφισαν (51 ερωτηθέντες), χρησιμοποίησαν κατά κύριο λόγο τοπικά (39 απαντήσεις) και πολιτικά (30 απαντήσεις) κριτήρια. Ακολουθούν τα συναισθηματικά κριτήρια και οι γνωριμίες (17 απαντήσεις) και εκείνοι που δεν ξέρουν/δεν απαντούν (1 απαντήσεις) [Διάγραμμα 6.9.].

Διάγραμμα 6.9. Κριτήρια ψήφου

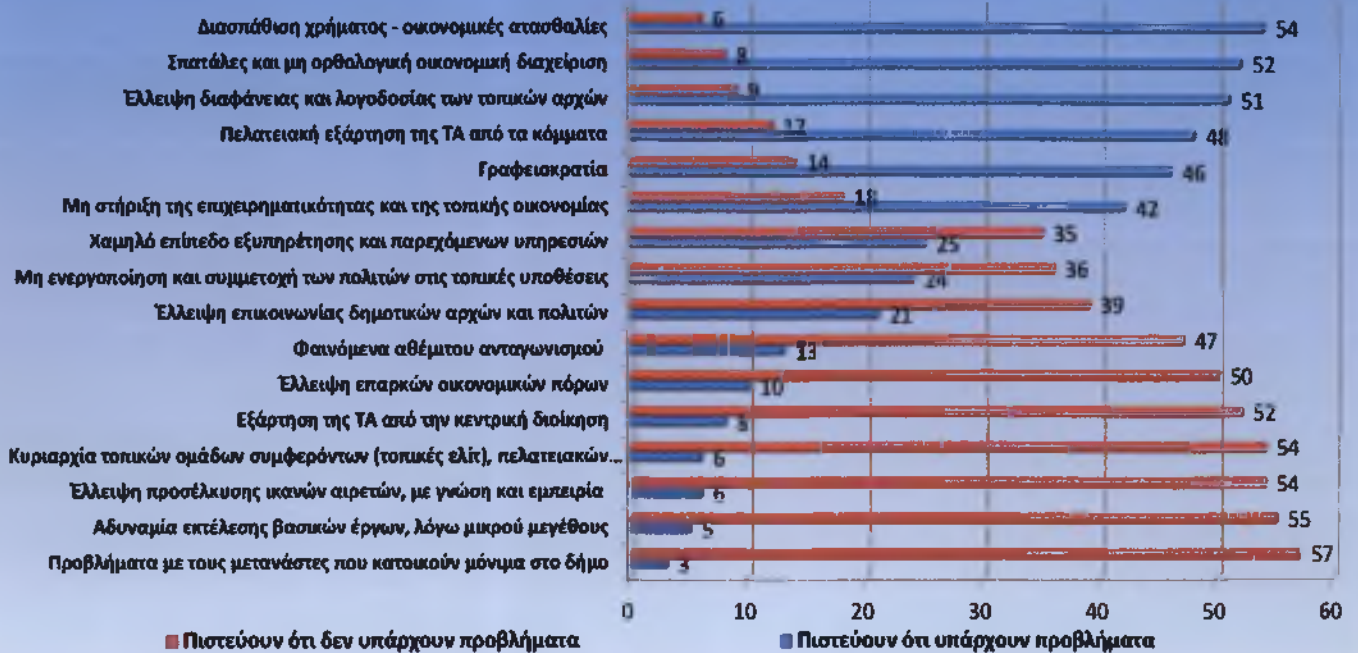

Η μη ψήφιση από το δείγμα της έρευνας (9 ερωτηθέντες) οφείλεται στην "αγανάκτηση από τη κακή δημοτική διαχείριση" (5 απαντήσεις) και από "λόγους διαμαρτυρίας προς το υπάρχον πολιτικό σύστημα" (5 απαντήσεις). Ακολουθούν οι λόγοι της απόστασης (2 απαντήσεις) και η "αδιαφορία για τις τοπικές υποθέσεις" (2 απαντήσεις) [Διάγραμμα 6.10.].

Διάγραμμα 6.10. Λόγοι που δεν ψήφισε το δείγμα

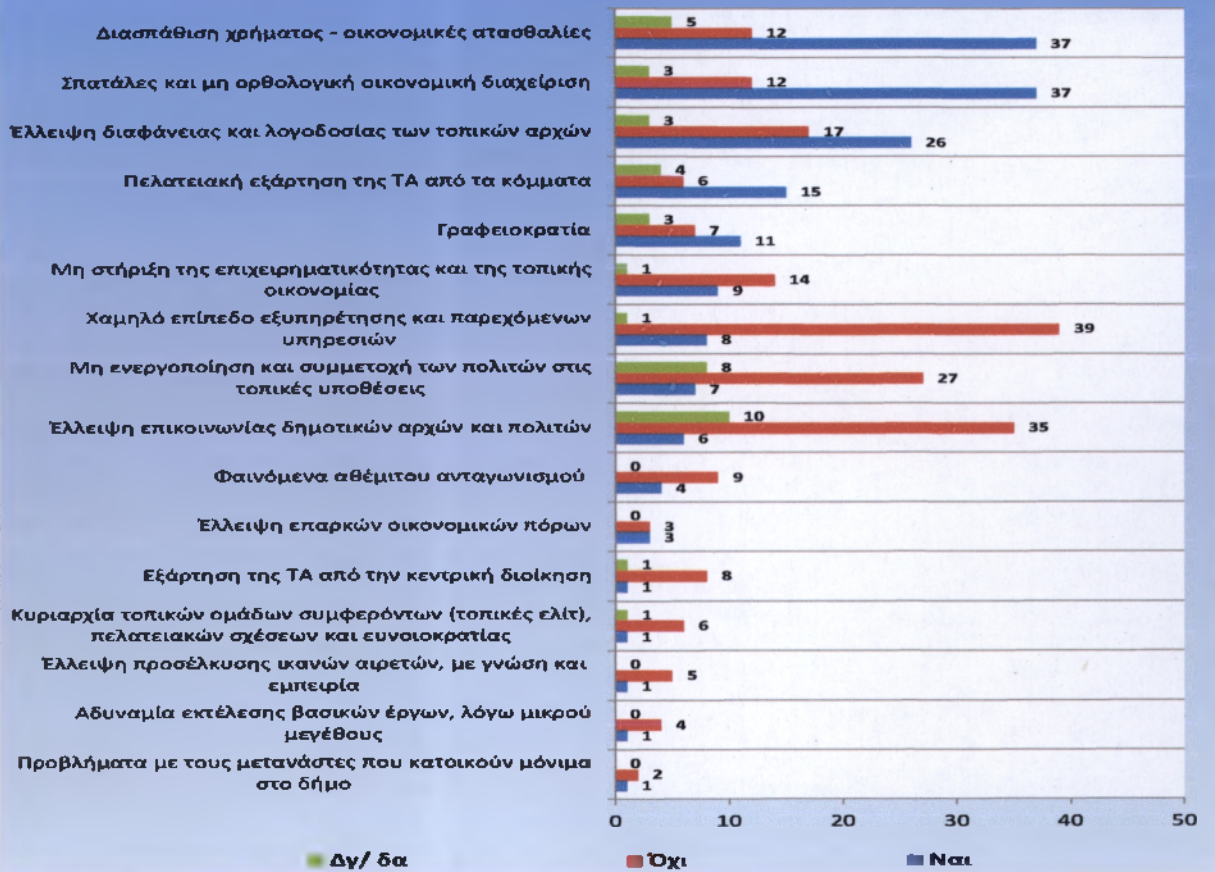
Παρατηρώντας το Διάγραμμα 6.11. μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα περισσότερα προβλήματα και οι αδυναμίες που προκύπτουν για το Δήμο Χίου κατά το καθεστώς "Καποδίστριας" περιλαμβάνουν την "διασπάθιση χρήματος-οικονομικές ατασθαλίες", τις "σπατάλες και τη μη ορθολογική οικονομική διαχείριση", την "έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών", την "πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα" και τη "μη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της τοπικής οικονομίας".

Ερώτηση 11. Πείτε μας την άποψή σας για τα προβλήματα - αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Καποδίστριας»)**Διάγραμμα 6.11. Προβλήματα-αδυναμίες με το καθεστώς "Καποδίστριας"**

Εμβαθύνοντας περισσότερο στα παραπάνω προβλήματα μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι η πλειοψηφία (68.51%) των ερωτηθέντων (54 ερωτηθέντες) που θεωρούν ότι η "διασπάθιση χρήματος - οικονομικές ατασθαλίες" αποτελούν μείζων τοπικό πρόβλημα, μπορεί να βελτιωθεί με το νέο καθεστώς "Καλλικράτης", το 22.22% θεωρεί ότι δεν θα βελτιωθεί ενώ το υπόλοιπο 9.25% δεν γνωρίζει/ δεν απαντά. Παρόμοια χαρακτηριστικά με το ανωτέρω πρόβλημα παρουσιάζουν τα προβλήματα "σπατάλες και μη ορθολογική οικονομική διαχείριση", "έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών", "πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα" και "γραφειοκρατία", όπου η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ότι υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης με το νέο καθεστώς "Καλλικράτης". Από την άλλη πλευρά, στα προβλήματα "μη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της τοπικής οικονομίας", "χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών", "μη ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις", "έλλειψη επικοινωνίας δημοτικών αρχών και πολιτών" κ.λπ., παρατηρείται η άποψη ότι δεν υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης με το νέο καθεστώς "Καλλικράτης" (Διάγραμμα 6.12.).

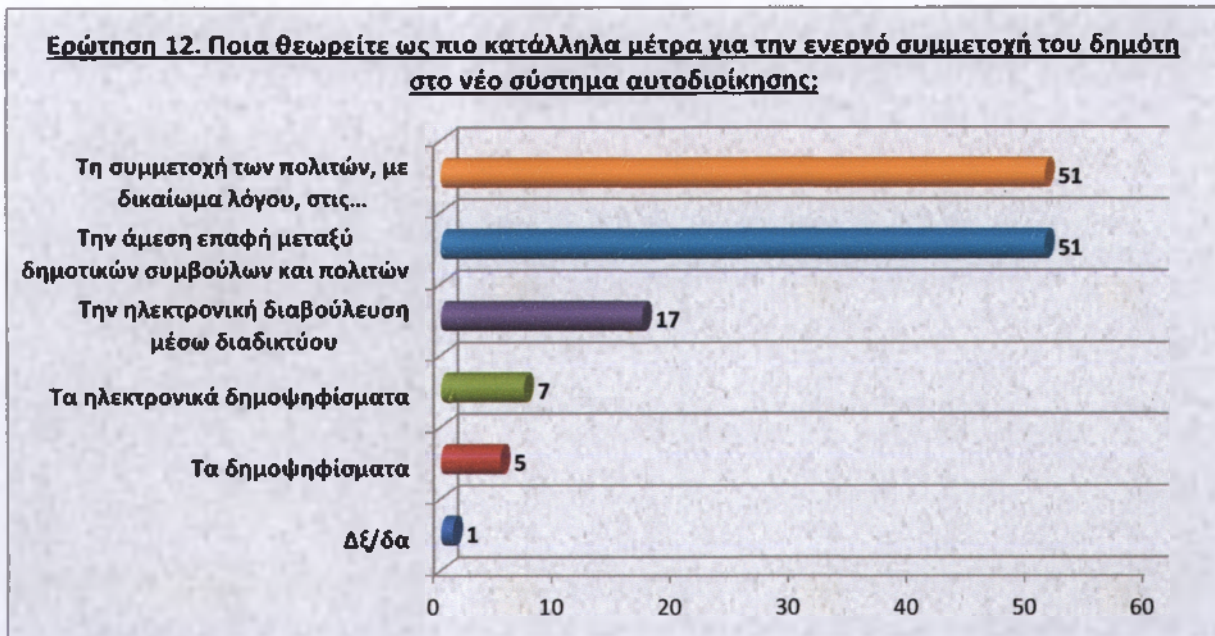

Ερώτηση 11. Πείτε μας την άποψή σας για τη δυνατότητα βελτίωσης των παραπάνω προβλημάτων και αδυναμιών με το πρόγραμμα «Καλλικράτης»

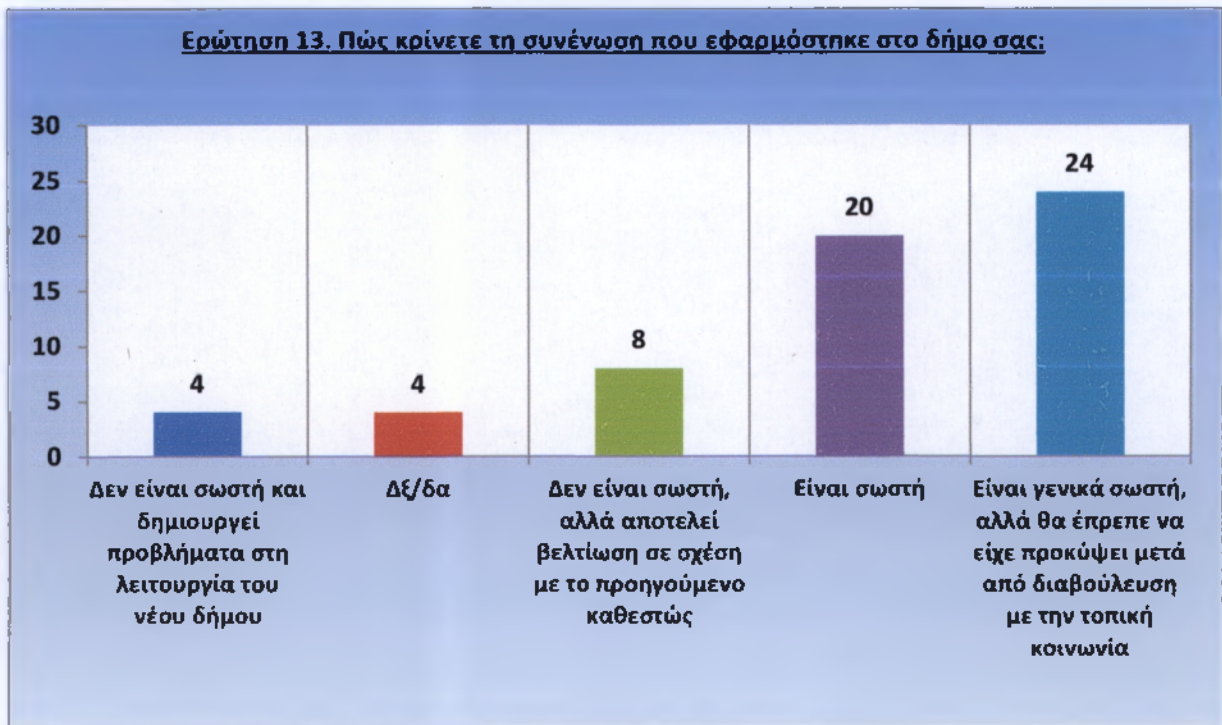
Διάγραμμα 6.12. Δυνατότητα βελτίωσης των ανωτέρω προβλημάτων με το καθεστώς "Καλλικράτης"

Η συμμετοχή των πολιτών με δικαίωμα λόγου στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και η άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών αποτελούν τα επικρατέστερα μέτρα τα οποία θεωρεί το δείγμα της έρευνας ότι μπορούν να συμβάλλουν στην ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης (51 απαντήσεις για κάθε μέτρο) [Διάγραμμα 6.13].

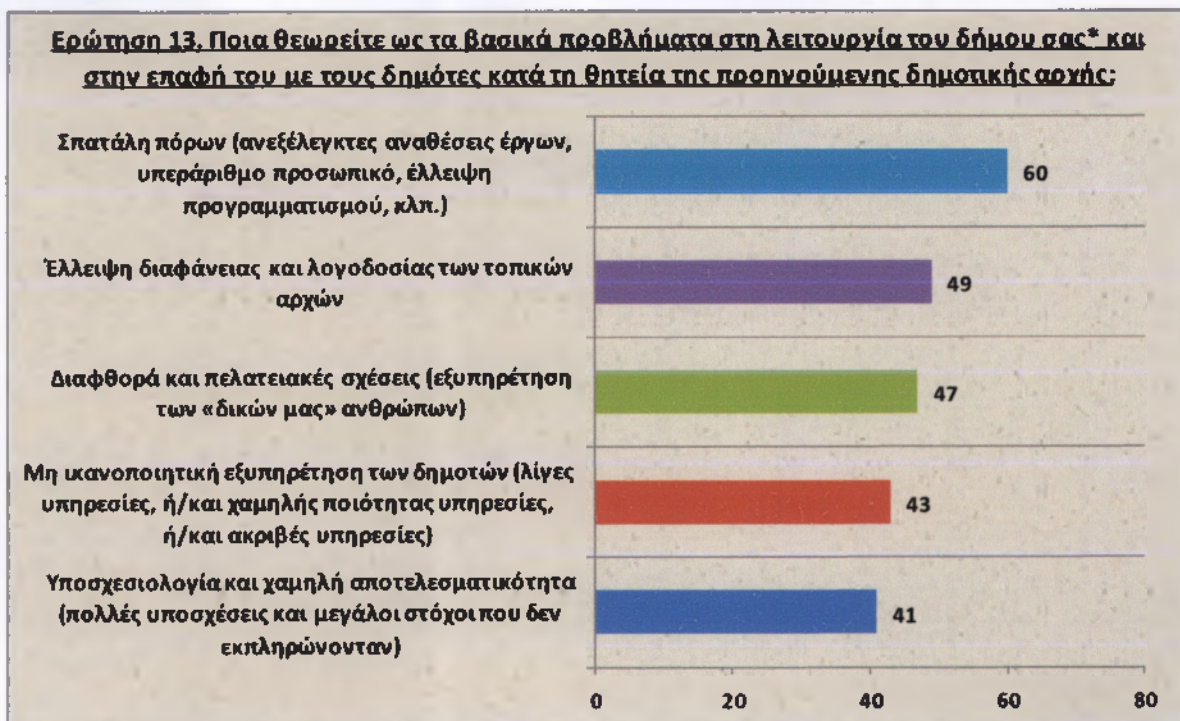
Διάγραμμα 6.13. Κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή στο σχέδιο "Καλλικράτης"

Η πλειοψηφία του δείγματος (40%) θεωρεί ότι η συνένωση που πραγματοποιήθηκε στο δήμο τους είναι σωστή αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει μετά από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία. Ακολουθεί με αξιόλογο ποσοστό (33.33%) η μερίδα που θεωρεί ότι είναι σωστή ενώ ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά εκείνοι που θεωρούν ότι δεν είναι σωστή αλλά αποτελεί βελτίωση σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς (13.33%), εκείνοι που δεν γνωρίζουν ή δεν απαντούν (6.66%) και εκείνοι που θεωρούν ότι δεν είναι σωστή και δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του νέου δήμου (6.66%) [Διάγραμμα 6.14.].

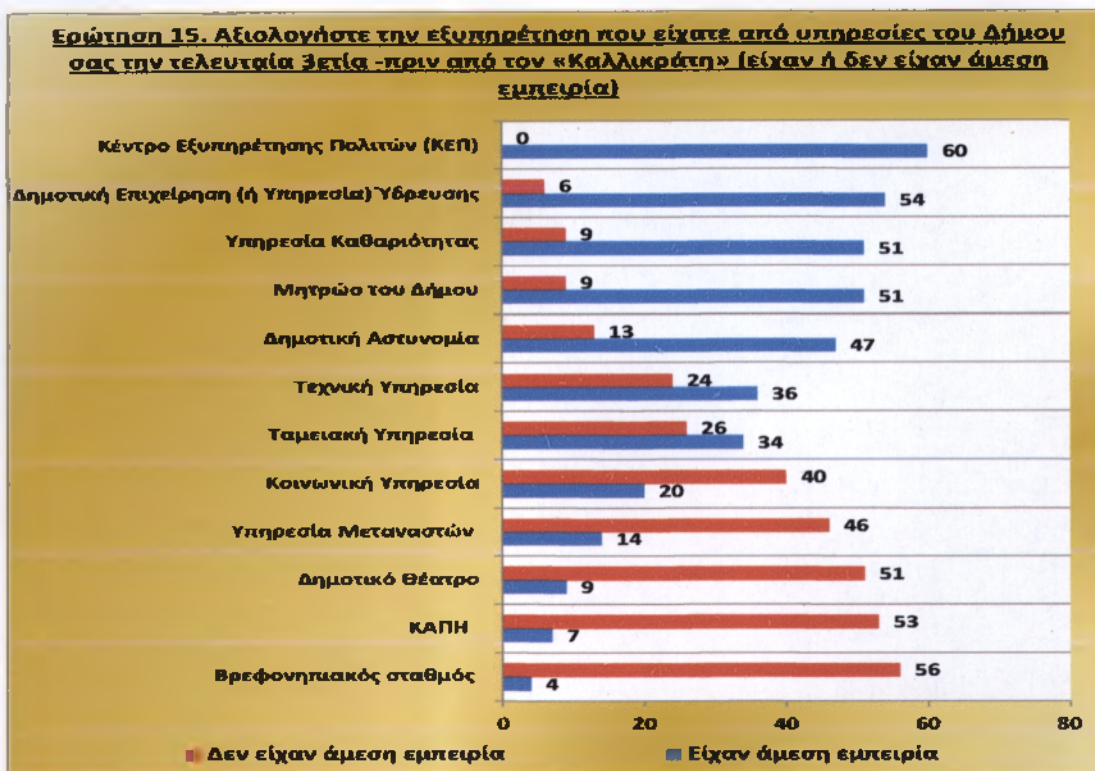
Διάγραμμα 6.14. Απόψεις για τη συνένωση δήμων

Η σπατάλη πόρων (ανεξέλεγκτες αναθέσεις έργων, υπεράριθμο προσωπικό, έλλειψη προγραμματισμού, κλπ.), η έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών, η διαφθορά και πελατειακές σχέσεις (εξυπηρέτηση των «δικών μας» ανθρώπων), η μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών (λίγες υπηρεσίες, ή/και χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες, ή/και ακριβές υπηρεσίες) και η υποσχισιολογία και χαμηλή αποτελεσματικότητα (πολλές υποσχέσεις και μεγάλοι στόχοι που δεν εκπληρώνονταν) αποτελούν εξίσου βασικά προβλήματα στη λειτουργία των δήμων και στην επαφή του με τους δημότες κατά τη θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής δεδομένου ότι παρουσιάζουν πολύ υψηλές συχνότητες (Διάγραμμα 6.15.).

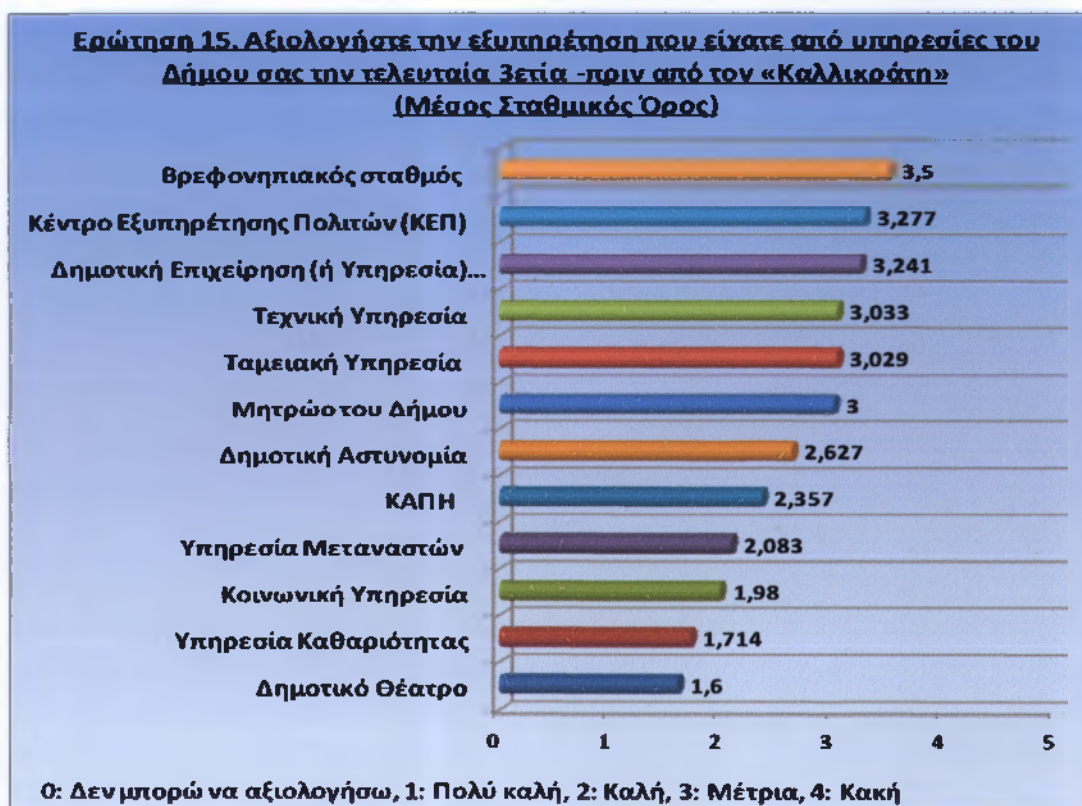

Διάγραμμα 6.15. Βασικά προβλήματα του δήμου κατά την θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής

Το δημοτικό θέατρο, η υπηρεσία καθαριότητας, η κοινωνική υπηρεσία, η υπηρεσία μεταναστών και τα ΚΑΠΗ αποτελούν τις υπηρεσίες που παρουσιάζουν "καλή" εξυπηρέτηση πριν την εφαρμογή του σχεδίου "Καλλικράτης" δεδομένου ότι παρουσιάζουν μέσους σταθμικούς όρους 1.6, 1.714, 1.98, 2.083 και 2.357 αντίστοιχα (1: πολύ καλή, 2: καλή, 3: μέτρια, 4: κακή). Ο βρεφονηπιακός σταθμός (3.5), τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (3.277) και η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης (3.241) αποτελούν τις υπηρεσίες που παρουσιάζουν μέτρια προς κακή εξυπηρέτηση. Μέτριου βαθμού χαρακτηρίζονται οι υπηρεσίες της Τεχνικής Υπηρεσίας (3.033), του Μητρώου του Δήμου (3) και της Δημοτικής Αστυνομίας (2.627) [Διάγραμμα 6.17.].

Διάγραμμα 6.16. Αξιολόγηση υπηρεσιών του δήμου κατά το σχέδιο "Καποδίστριας" την τελευταία ζετία (απάντησαν)

Διάγραμμα 6.17. Αξιολόγηση υπηρεσιών του δήμου κατά το σχέδιο "Καποδίστριας" την τελευταία ζετία (σταθμικός μέσος όρος)

Όσον αφορά τις ανωτέρω υπό μελέτη υπηρεσίες μετά την εφαρμογή του σχεδίου "Καλλικράτης" μπορούμε να εντοπίσουμε την κοινωνική υπηρεσία (μέσος σταθμικός όρος: 1.5), την τεχνική υπηρεσία (1.528), την υπηρεσία καθαριότητας (1.941), το μητρώο του δήμου (2.039) και την υπηρεσία μεταναστών (2.071) να παρουσιάζουν πολύ καλή και καλή αξιολόγηση. Αντίθετα, η δημοτική αστυνομία (3.362), η ταμειακή υπηρεσία (3.265) και η δημοτική επιχείρηση ύδρευσης (3.222) αποτελούν τις υπηρεσίες που παρουσιάζουν μέτρια προς κακή αξιολόγηση εξυπηρέτησης. Τέλος, το δημοτικό θέατρο (3), ο βρεφονηπιακός σταθμός (2.75) και τα κέντρα εξυπηρέτησης πελατών (2.45) παρουσιάζουν μέτρια ή καλή προς μέτρια αξιολόγηση (Διάγραμμα 6.18.).

Διάγραμμα 6.18. Αξιολόγηση υπηρεσιών του δήμου κατά το σχέδιο "Καλλικράτης" (σταθμικός μέσος όρος)

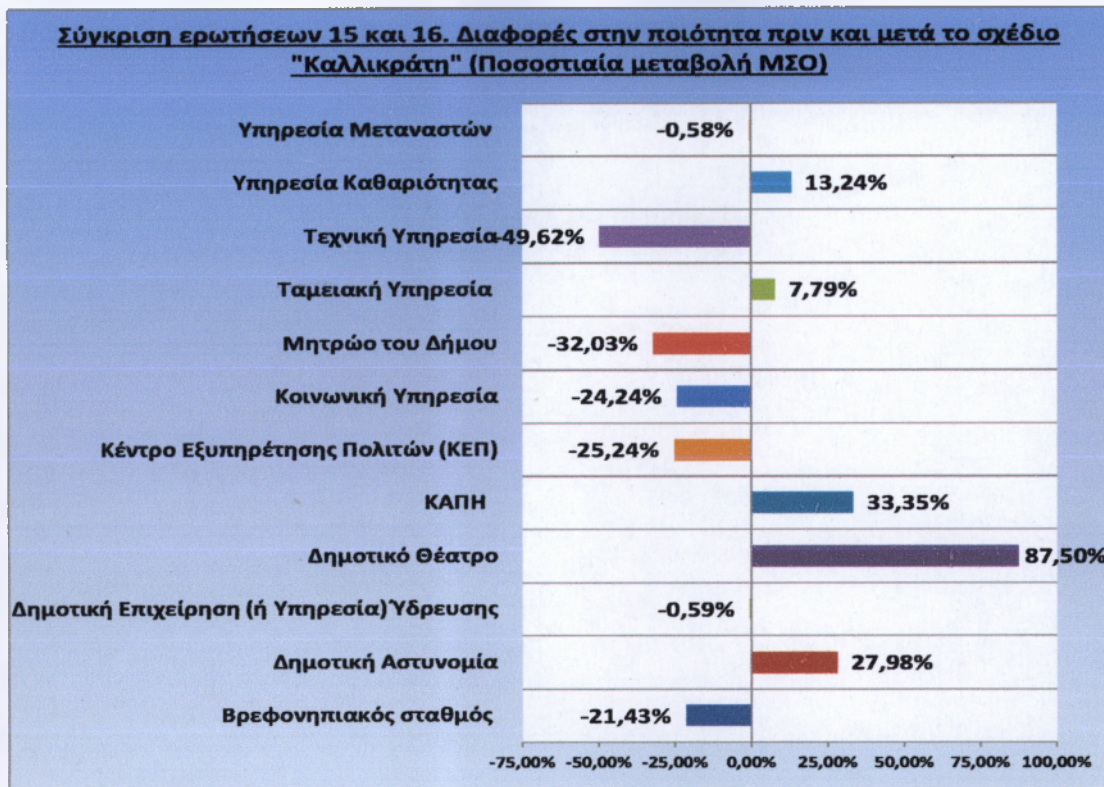
Στα Διαγράμματα 6.19. και 6.20. παρουσιάζονται οι ποσοτικές και ποσοστιαίες μεταβολές των μέσων σταθμικών όρων που αναφέρονται στην αξιολόγηση των ανωτέρω υπηρεσιών πριν και μετά την εφαρμογή του σχεδίου "Καλλικράτης". Όπως μπορεί να διαπιστωθεί το σχέδιο "Καλλικράτης" είχε θετικά αποτελέσματα στην τεχνική υπηρεσία, στο μητρώο του δήμου, στην κοινωνική υπηρεσία, στα κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών και

στον βρεφονηπιακό σταθμό δεδομένου ότι παρουσιάζουν μειώσεις των Μ.Σ.Ο.. Από την άλλη μεριά το σχέδιο "Καλλικράτης" είχε αρνητικά αποτελέσματα στην υπηρεσία καθαριότητας, στην ταμειακή υπηρεσία, στα ΚΑΠΗ, στο δημοτικό θέατρο και στη δημοτική αστυνομία, οι μέσοι σταθμικοί όροι των οποίων παρουσιάζουν αύξηση. Οι υπηρεσίες μεταναστών και η δημοτική επιχείρηση ύδρευσης παρουσιάζουν σταθερότητα, με την έννοια ότι δεν μεταβλήθηκε η ποιότητα της εξυπηρέτησής τους με το σχέδιο "Καλλικράτης".

Διάγραμμα 6.19. Διαφορές στην αξιολόγηση των υπηρεσιών κατά τα σχέδια "Καποδίστριας" και "Καλλικράτης" (σταθμικοί μέσοι όροι)

Διάγραμμα 6.20. Διαφορές στην αξιολόγηση των υπηρεσιών κατά τα σχέδια "Καποδίστριας" και "Καλλικράτης" (ποσοστιαία μεταβολή Σ.Μ.Ο.)

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το δήμο, συνολικά, παρουσιάζουν μη ενθαρρυντικά αποτελέσματα ως προς το εύρος τους, το κόστος τους και την ποιότητά τους δεδομένου ότι παρουσιάζουν Μ.Σ.Ο. 2.95, 2.95 και 3.25 αντίστοιχα (1: πολύ ικανοποιημένος, 2: ικανοποιημένος, 3: δυσαρεστημένος, 4: πολύ δυσαρεστημένος). Η ποσότητα/ επάρκεια των υπηρεσιών αποτελεί την μοναδική πτυχή που παρουσιάζει ενθαρρυντικά αποτελέσματα δεδομένου ότι έχει Μ.Σ.Ο. 2.633 (Διάγραμμα 6.21).

Ερώτηση 17. Αξιολογήστε συνολικά τις υπηρεσίες που σας παρέχονται από το δήμο σας σήμερα ως προς:

0: Δεν μπορώ να αξιολογήσω, 1: Πολύ ικανοποιημένος, 2: Ικανοποιημένος,
3: Δυσανεστημένος, 4: Πολύ δυσανεστημένος

Διάγραμμα 6.21. Αξιολόγηση υπηρεσιών ως προς την ποσότητα, το εύρος, το κόστος και την ποιότητα

Στα Διαγράμματα 6.22.-6.31. μπορούμε να παρατηρήσουμε ποια θεωρεί ως κρίσιμα ζητήματα, το δείγμα της έρευνας, τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν από τη δημοτική αρχή. Στη συγκεκριμένη ερώτηση οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να βάλουν σε ιεράρχηση τα ζητήματα ενώ και σε αυτή την περίπτωση θα εφαρμοστεί ο σταθμικός μέσος όρος για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Η διαχείριση υδάτινων πόρων, οι βασικές υποδομές και η ανεργία αποτελούν τα τρία κρίσιμα ζητήματα του Δήμου Χίου. Ακολουθούν οι βασικές κοινωνικές υποδομές, η χαμηλή επιχειρηματικότητα, η διαχείριση απορριμμάτων, ο πολεοδομικός σχεδιασμός, η αδειοδότηση των καταστημάτων και τέλος, οι χαμηλές παραγωγικές επενδύσεις.

Ερώτηση 18. Ποια θεωρείτε ως τα κοινά ζητήματα της επικραούς για οποία θα ποείτε να αντιμετωπισθούν και α κοινή πρόταση από τη Δημοτική Αρχή:

Διάγραμμα 6.23. Κοινά ζητήματα της επικραούς (2η προτεραιότητα)

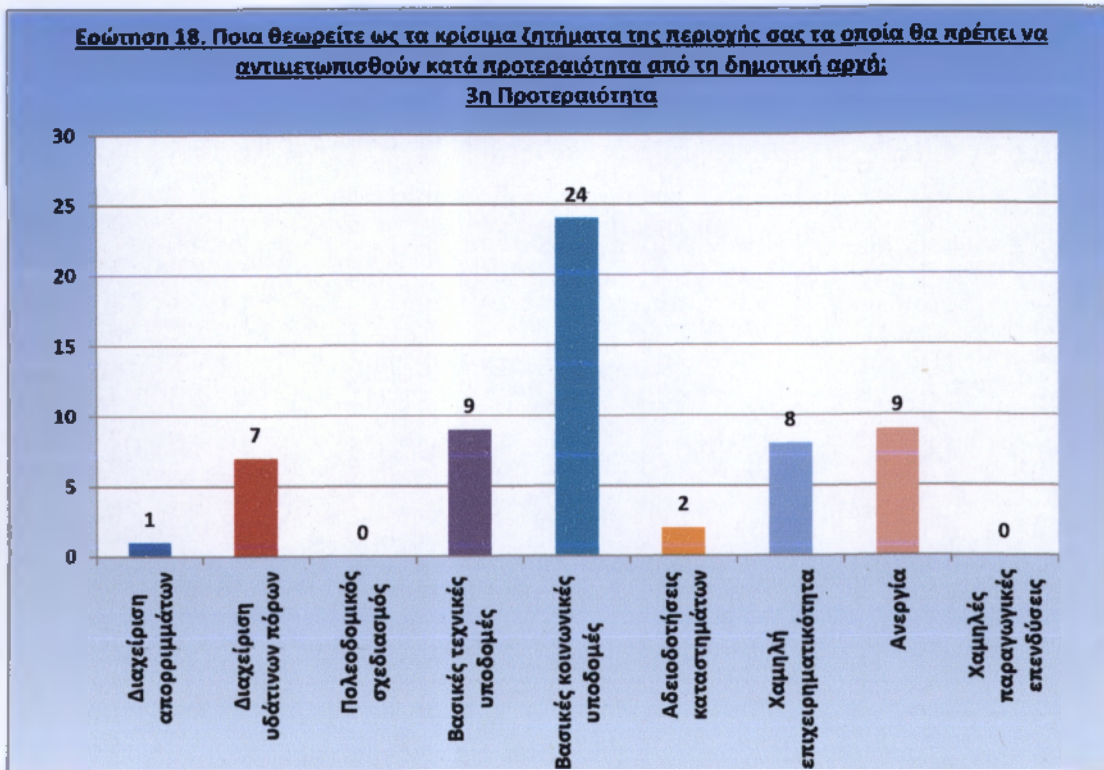
Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας – Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Πτυχιακή Εργασία: Έγγραφα στους δημότες του Δ. Χίου

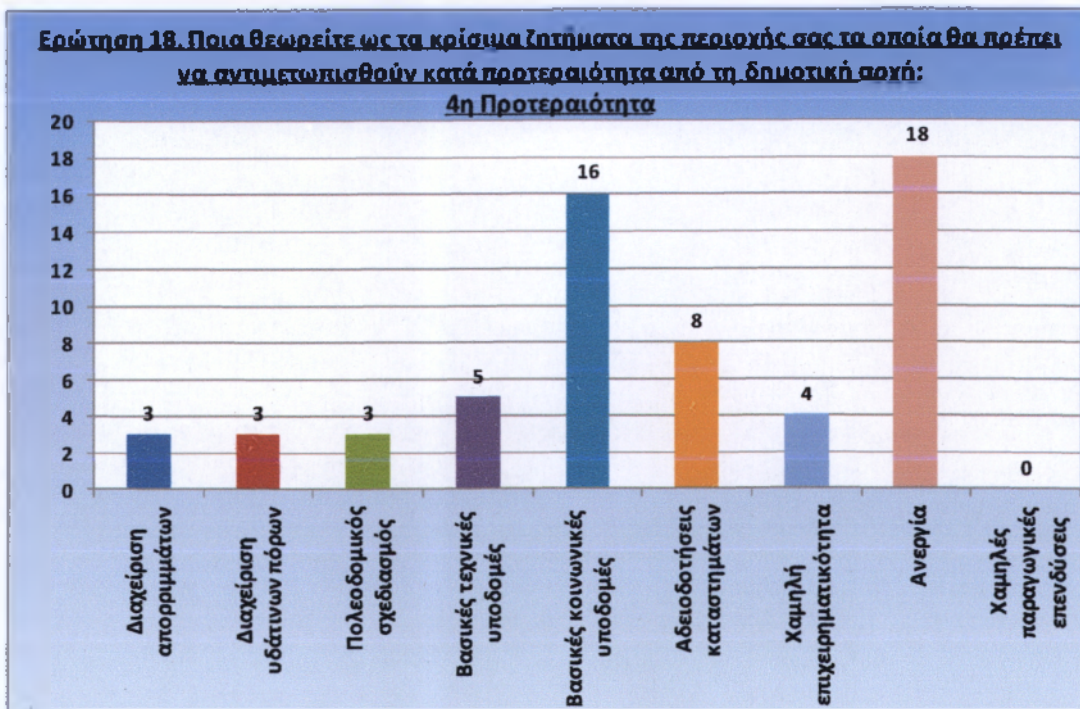
Ερώτημα 18. Ποια θεωρείτε ως τα κολώνα ζητήματα της ποιότητας για οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά προτεραιότητα από τα δημοτικά όργανα;
1η Προτεραιότητα

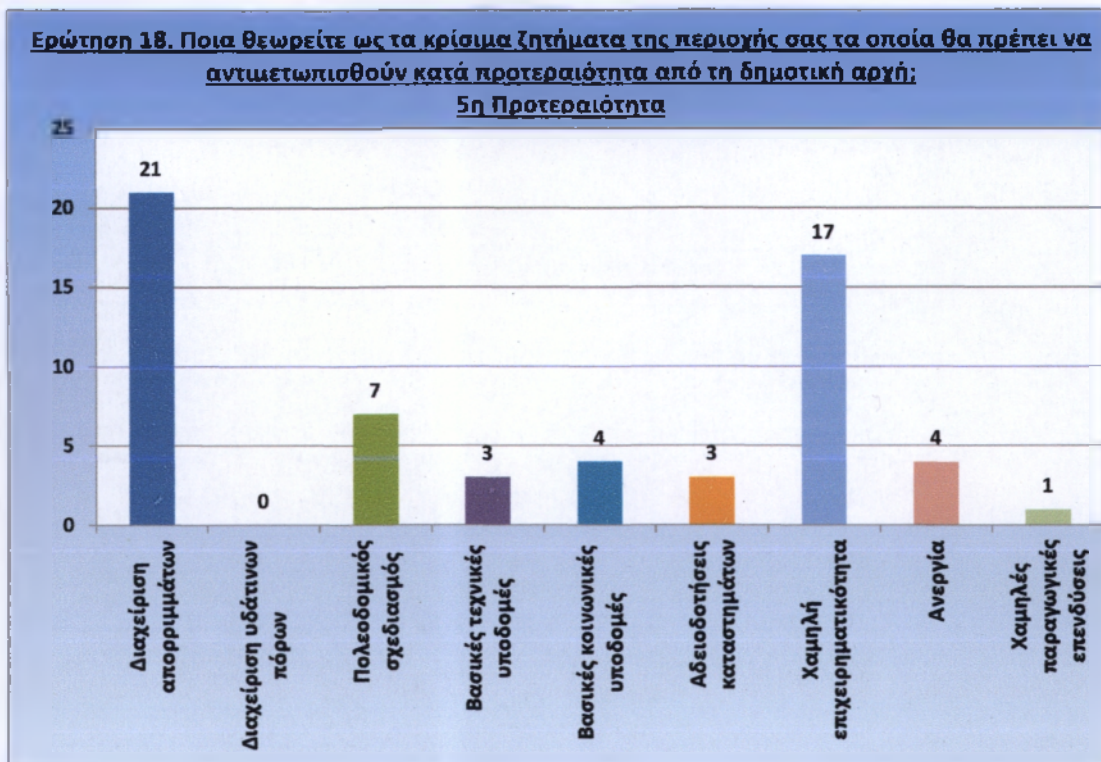
Διάγραμμα 6.22. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (1η προτεραιότητα)

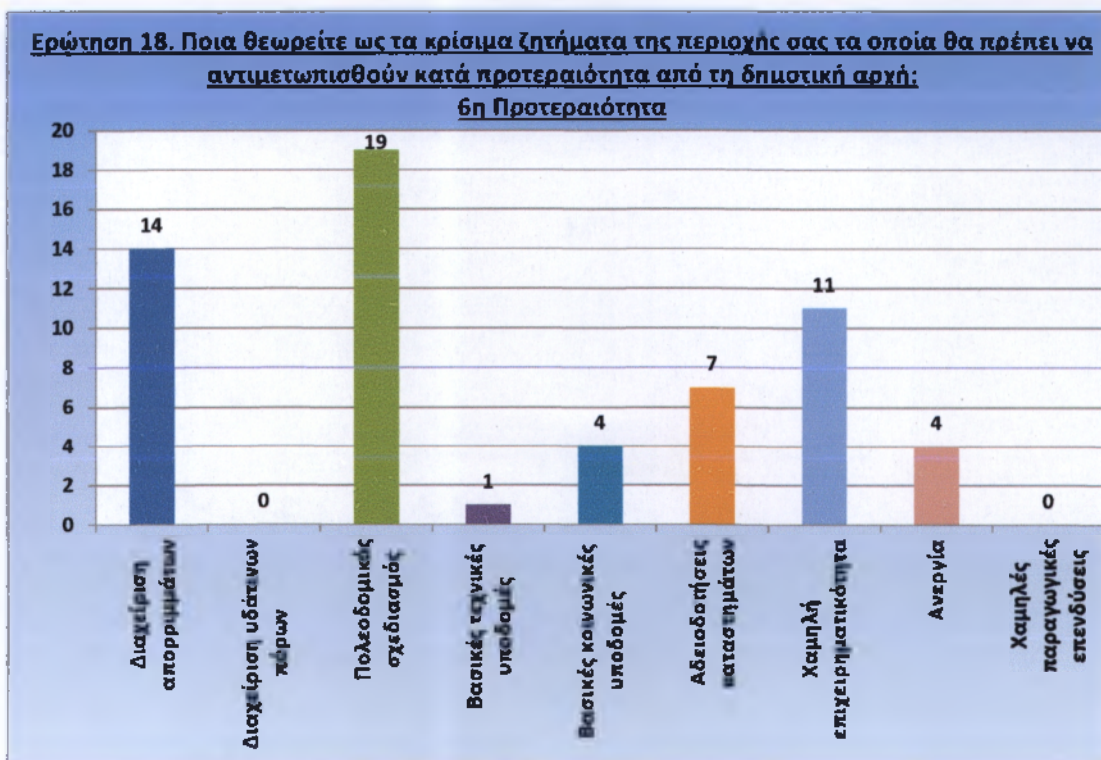
Διάγραμμα 6.24. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (3η προτεραιότητα)

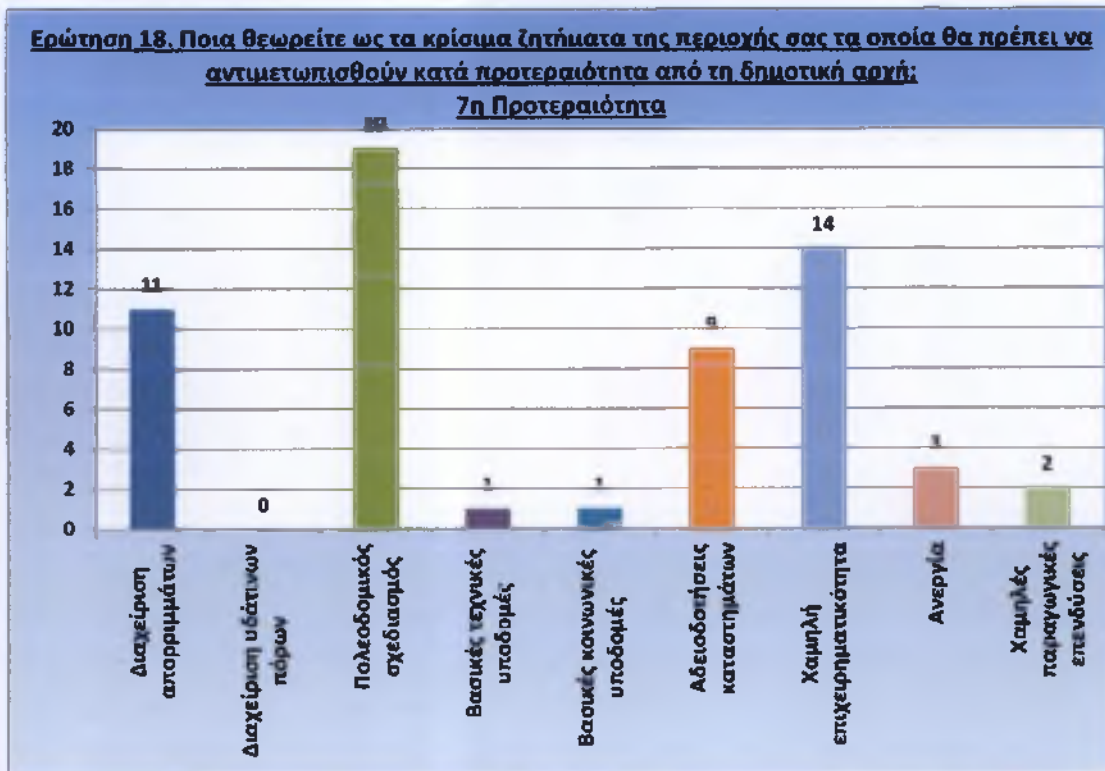
Διάγραμμα 6.25. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (4η προτεραιότητα)

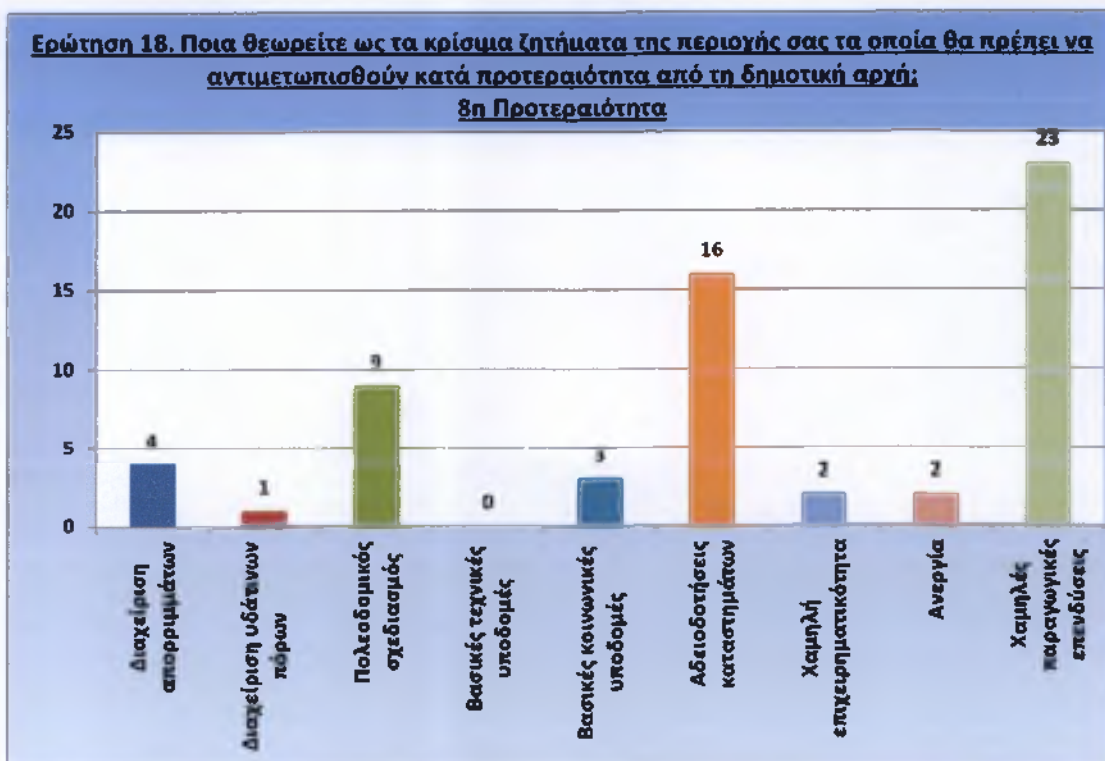
Διάγραμμα 6.26. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (5η προτεραιότητα)

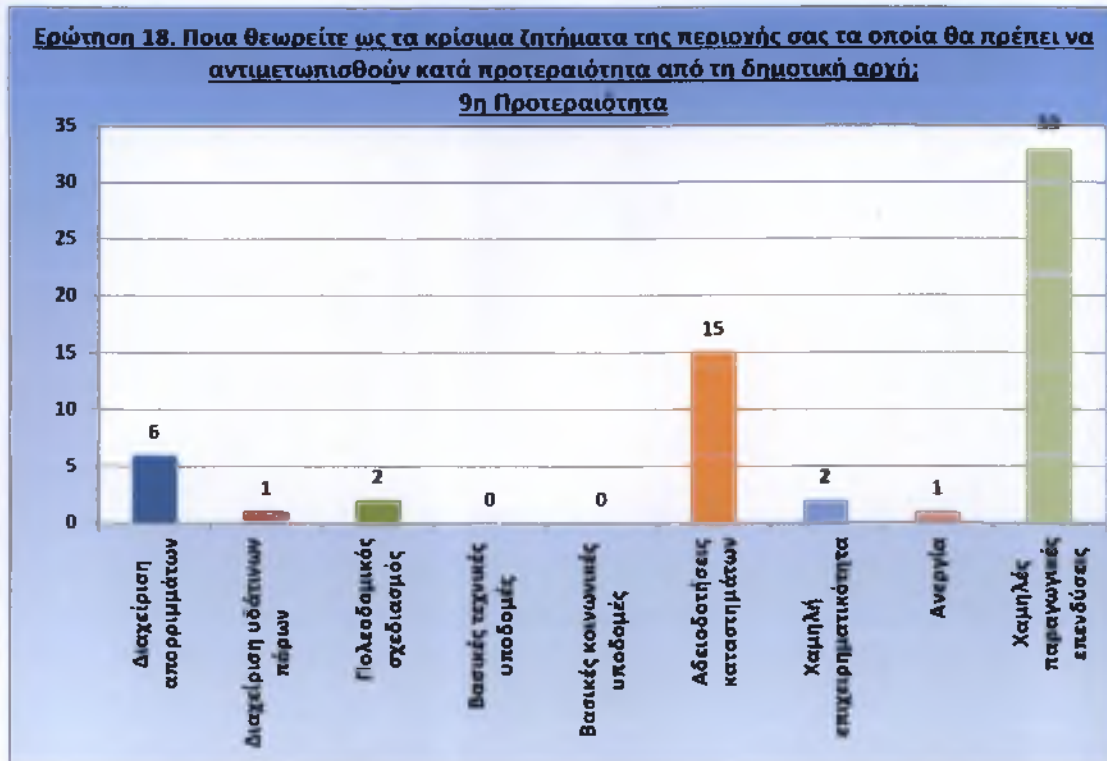
Διάγραμμα 6.27. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (6η προτεραιότητα)

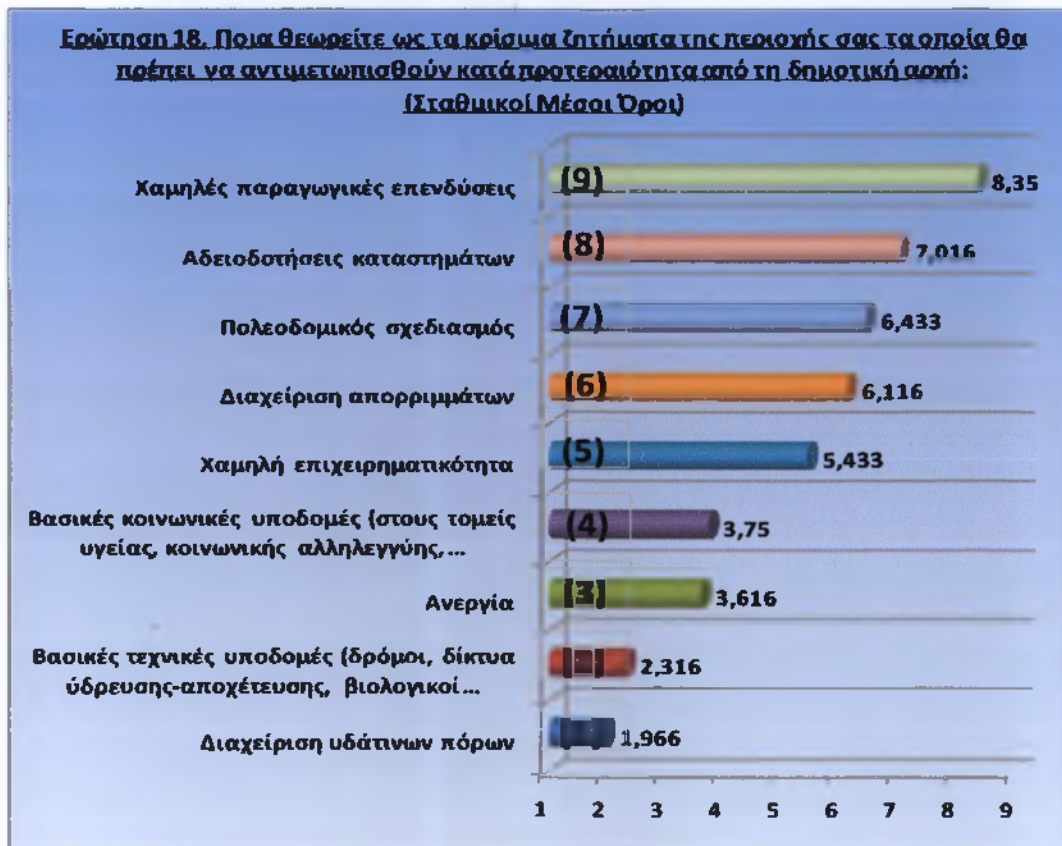
Διάγραμμα 6.28. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (7η προτεραιότητα)

Διάγραμμα 6.29. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (8η προτεραιότητα)

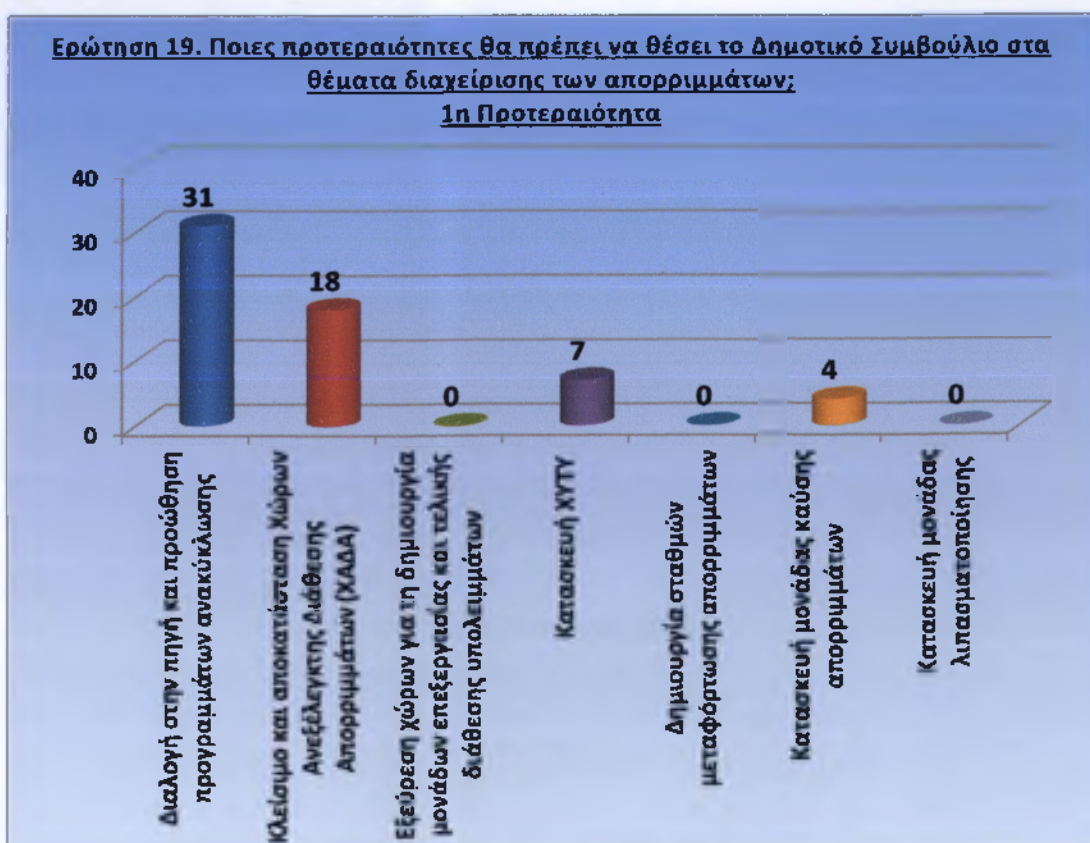
Διάγραμμα 6.30. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (9η προτεραιότητα)

Διάγραμμα 6.31. Κρίσιμα ζητήματα της περιοχής (μέσοι σταθμικοί όροι και ταξινόμηση)

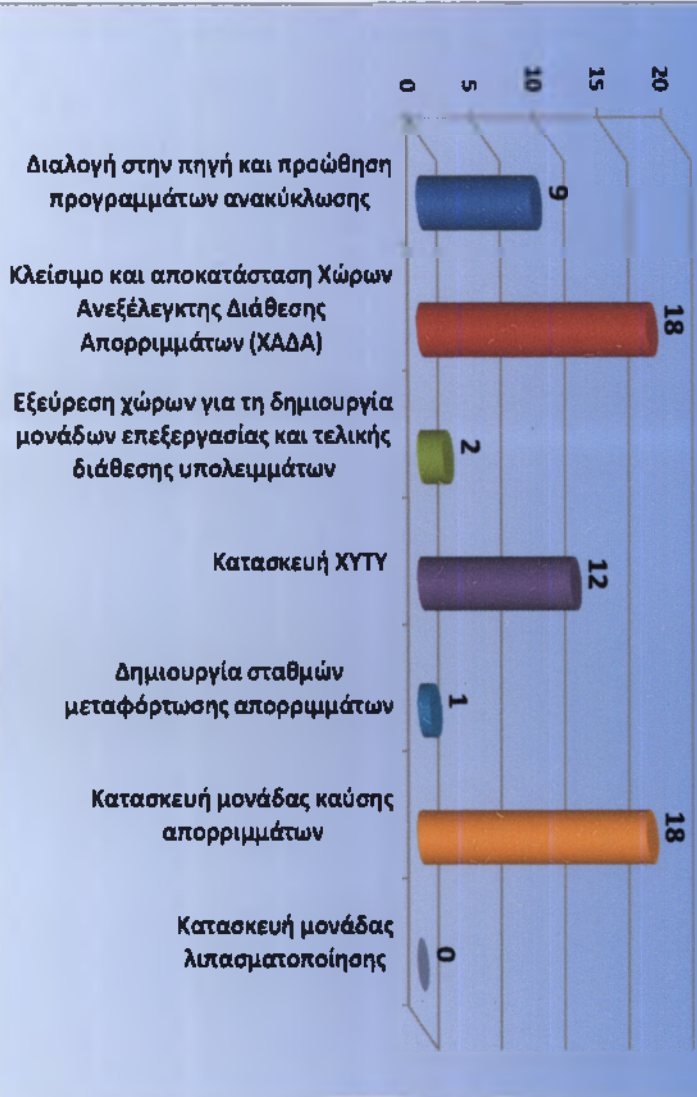
Στα Διαγράμματα 6.32.-6.39. μπορούμε να εντοπίσουμε τα κρίσιμα ζητήματα όσον αφορά την διαχείριση απορριμμάτων. Η διαλογή στην πηγή και η προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης, το κλείσιμο και η αποκατάσταση των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) και η κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώρων Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων) αποτελούν τα τρία πρώτα κρίσιμα ζητήματα που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από το Δημοτικό Συμβούλιο σχετικά με τη διαχείριση απορριμμάτων του Δήμου Χίου. Ακολουθούν η κατασκευή μονάδας καύσης των απορριμμάτων, η εξεύρεση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων, η δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων και κατασκευή μονάδας λιπασματοποίησης.

Διάγραμμα 6.32. 1η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων

Ερώτηση 19. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων;

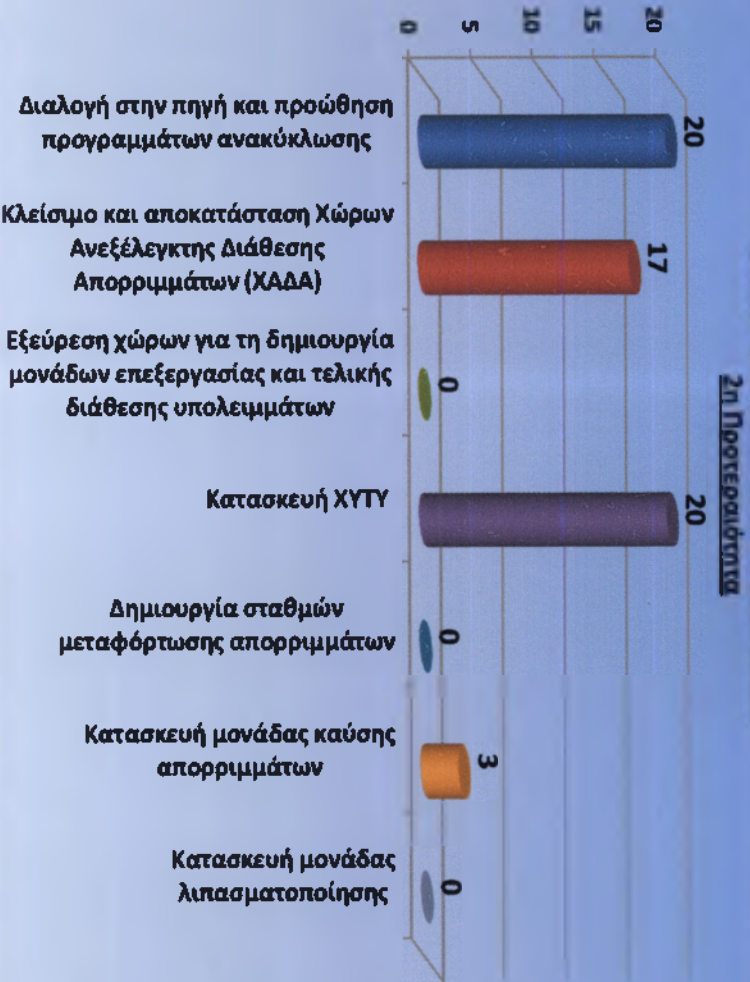
3η Προτεραιότητα

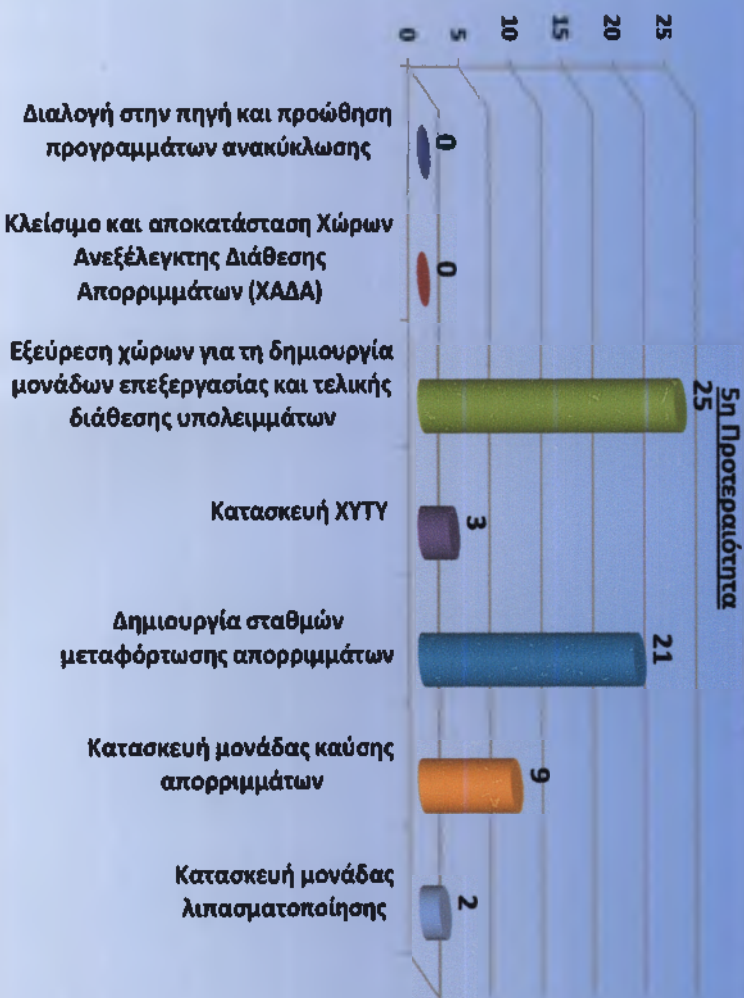
Διάγραμμα 6.34. 3η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων

Ερώτηση 19. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων:

Ερώτηση 19. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων;

Διάγραμμα 6.36. 5η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων

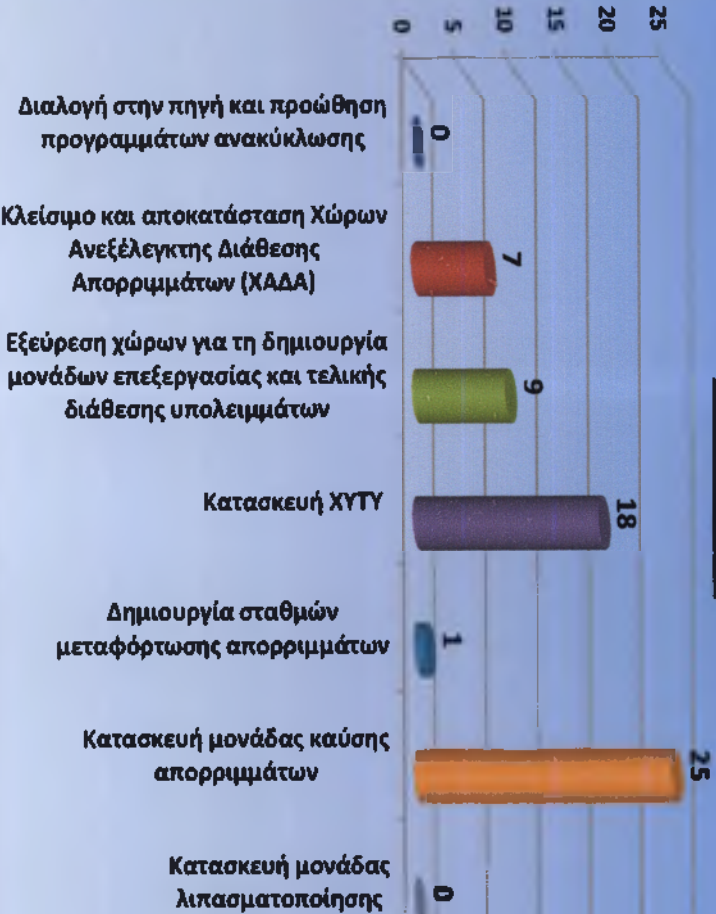

Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας – Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Πτυχιακή Εργασία: Έρευνα στους δημότες των Δ. Χίου

Ερώτηση 19. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων:

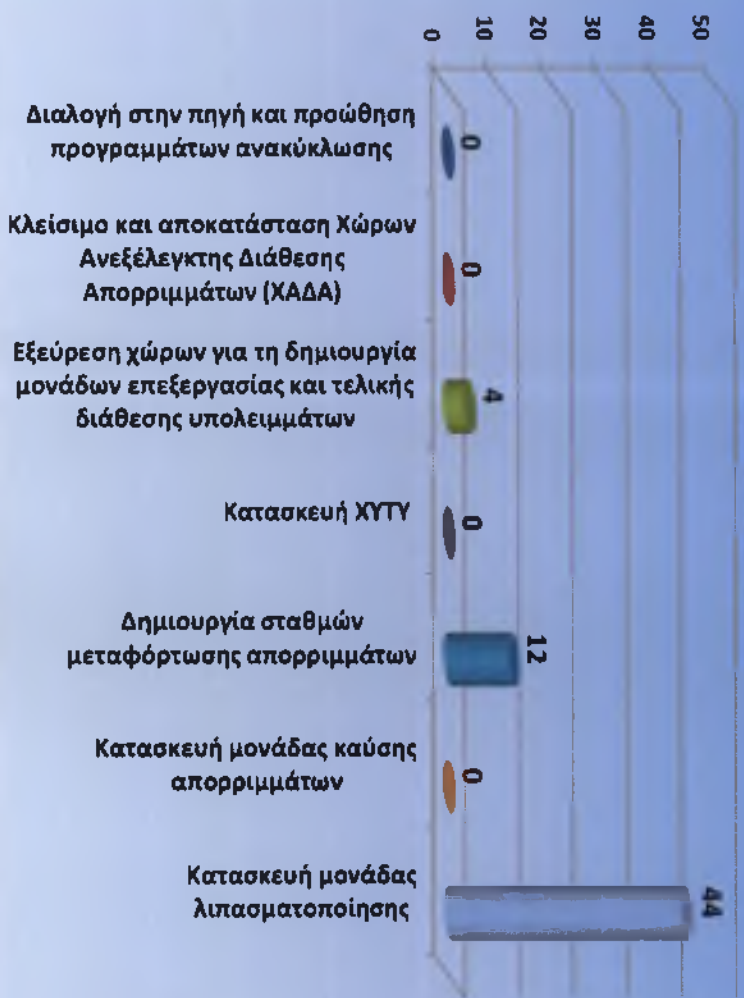
4η Προτεραιότητα

Διάγραμμα 6.35. 4η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων

Επίσημη 19. Ποιες προτεραιότητες θα κοίπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων;

7η Προτεραιότητα

Διάγραμμα 6.38. 7η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων

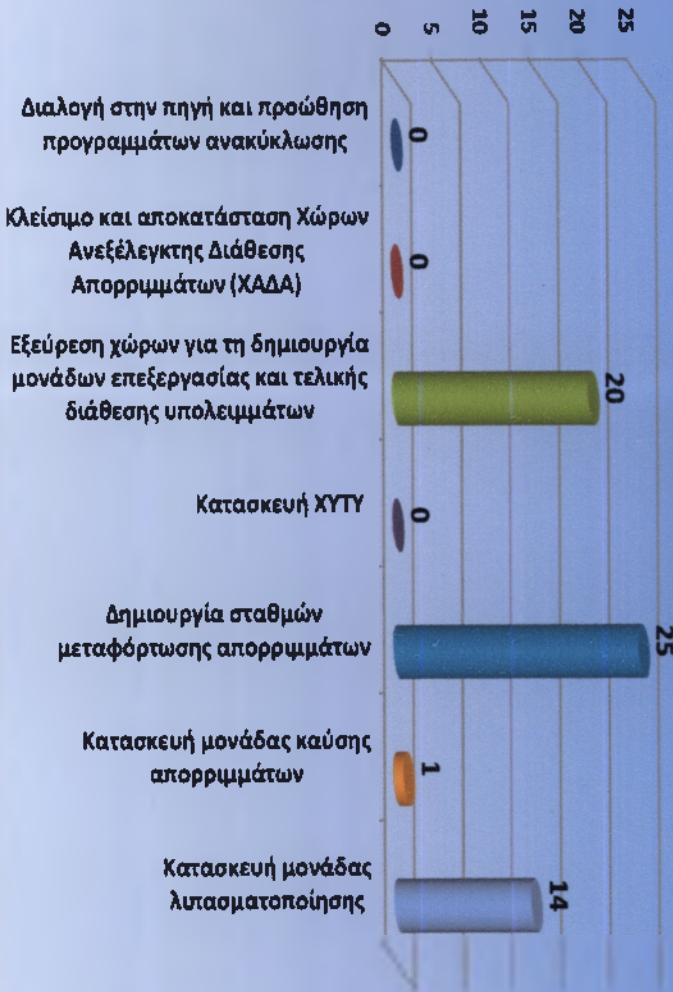

Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας – Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

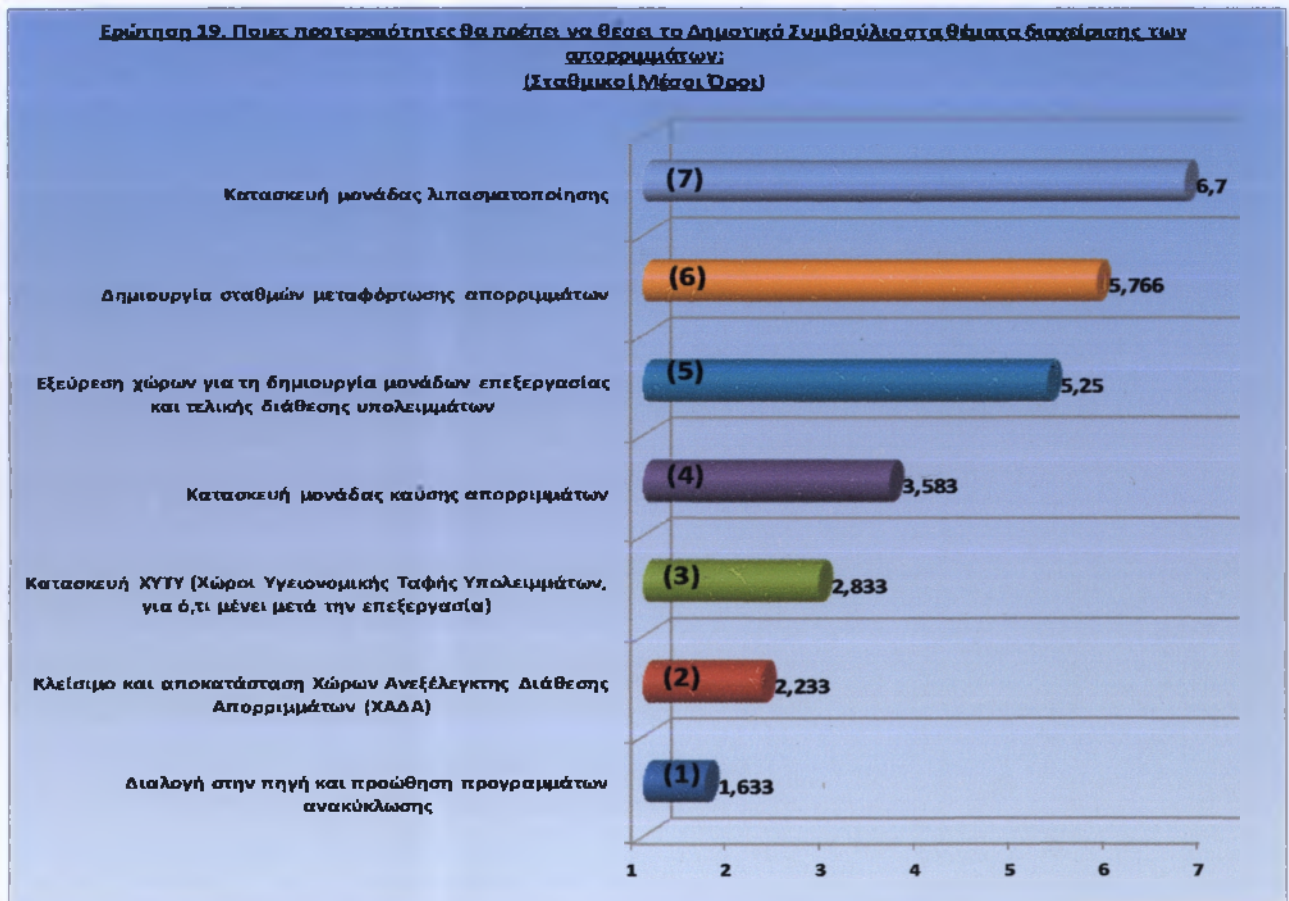
Πτυχιακή Εργασία: Έρευνα στους Δημότες του Δ. Χίου

Ερώτηση 19. Ποιες προτεραιότητες θα παίξει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων:

6η Προτεραιότητα

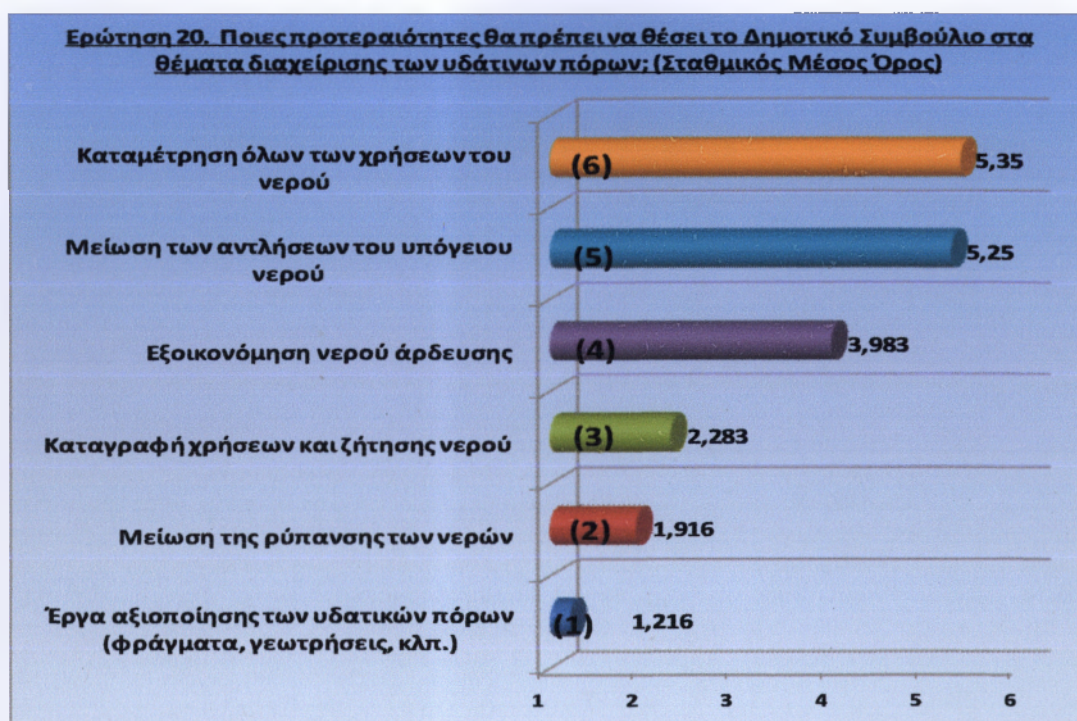

Διάγραμμα 6.37. 6η προτεραιότητα σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων

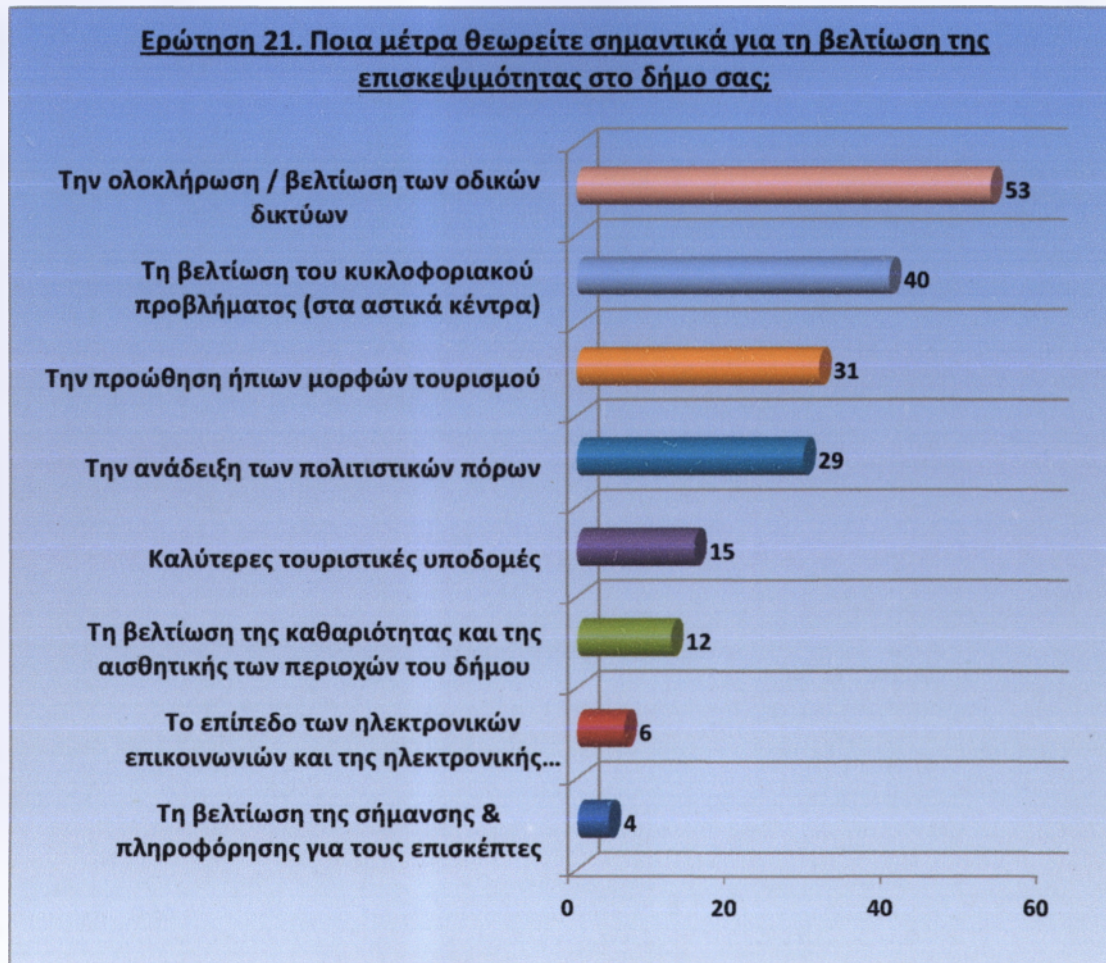
Διάγραμμα 6.39. Προτεραιότητες σχετικά με τη διαχείριση απορριμμάτων (μέσοι σταθμικοί όροι και ταξινόμηση)

Στο Διάγραμμα 6.40. μπορούμε να εντοπίσουμε τα κρίσιμα ζητήματα όσον αφορά την διαχείριση υδάτινων πόρων. Ως εκ τούτου, τα έργα αξιοποίησης των υδάτινων πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κ.λπ.), η μείωση της ρύπανσης των νερών και η καταγραφή χρήσεων και ζήτησης του νερού αποτελούν τα τρία πιο κρίσιμα ζητήματα σε θέματα υδάτινων πόρων τα οποία θα πρέπει να θέσει ως προτεραιότητα το Δημοτικό Συμβούλιο. Ακολουθούν η εξοικονόμηση του νερού άρδευσης, η μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού και η καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού.

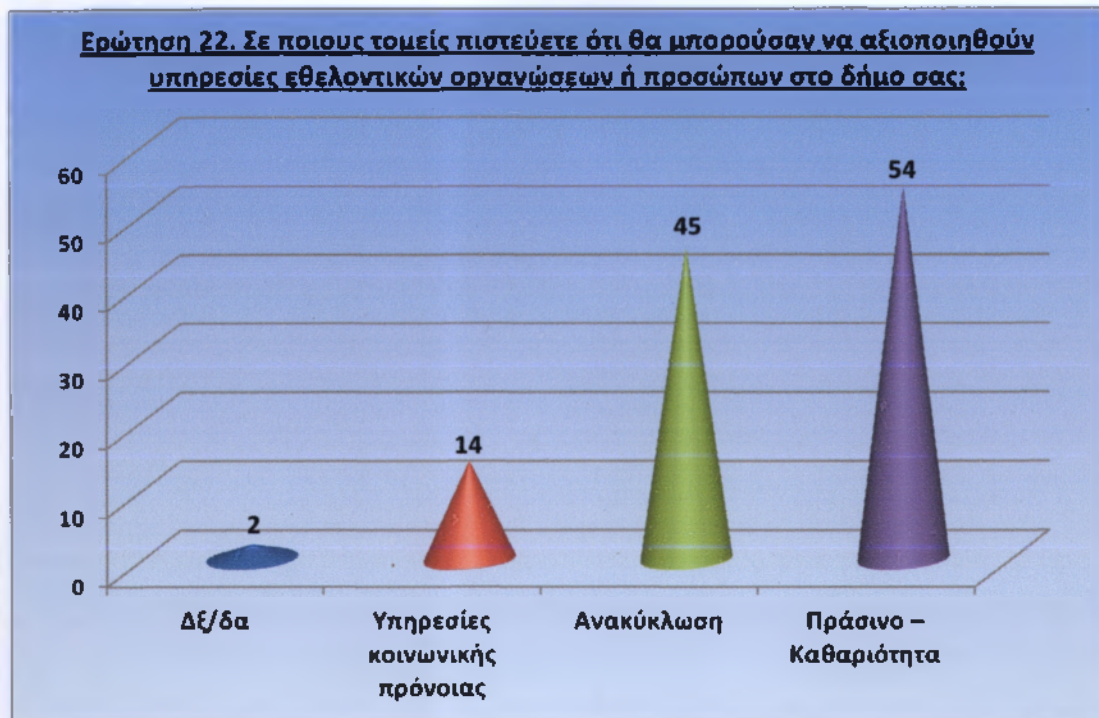
Διάγραμμα 6.40. Προτεραιότητες σχετικά με τη διαχείριση υδάτινων πόρων (μέσοι σταθμικοί όροι και ταξινόμηση)

Η ολοκλήρωση ή βελτίωση των οδικών δικτύων, η βελτίωση του κυκλοφοριακού προβλήματος, η προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού και η ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων αποτελούν τις σημαντικότερες ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν προκειμένου να βελτιωθεί η επισκεψιμότητα του δήμου Χίου, σύμφωνα με τις απαντήσεις του δείγματος της έρευνας. Ακολουθούν με μικρότερες απαντήσεις οι ενέργειες που περιλαμβάνουν τις βελτίωση των τουριστικών υποδομών, τη βελτίωση της καθαριότητας και της αισθητικής των περιοχών του δήμου, τη βελτίωση του επιπέδου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο (όπως info kiosks κλπ.) και τη βελτίωση της σήμανσης και της πληροφόρησης για τους επισκέπτες (Διάγραμμα 6.41.).

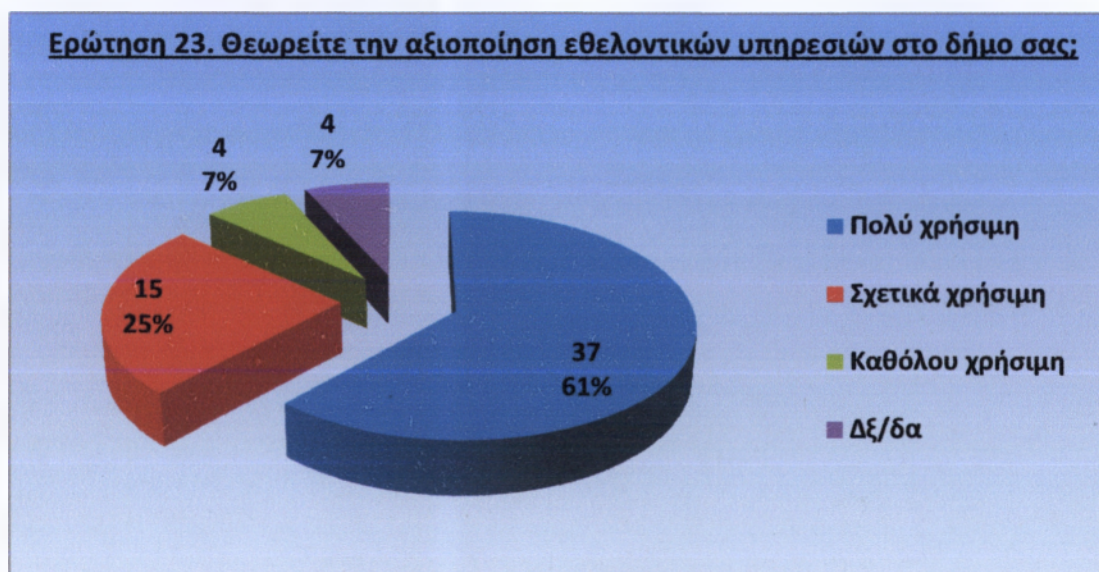
Διάγραμμα 6.41. Σημαντικά μέτρα για την βελτίωση της επισκεψιμότητας

Το πράσινο/ καθαριότητα και η ανακύκλωση αποτελούν τους τομείς που πρέπει να αξιοποιηθούν μέσω εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων σύμφωνα με τις απαντήσεις του δείγματος της έρευνας (Διάγραμμα 6.42.).

Διάγραμμα 6.42. Τομείς που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων και προσώπων

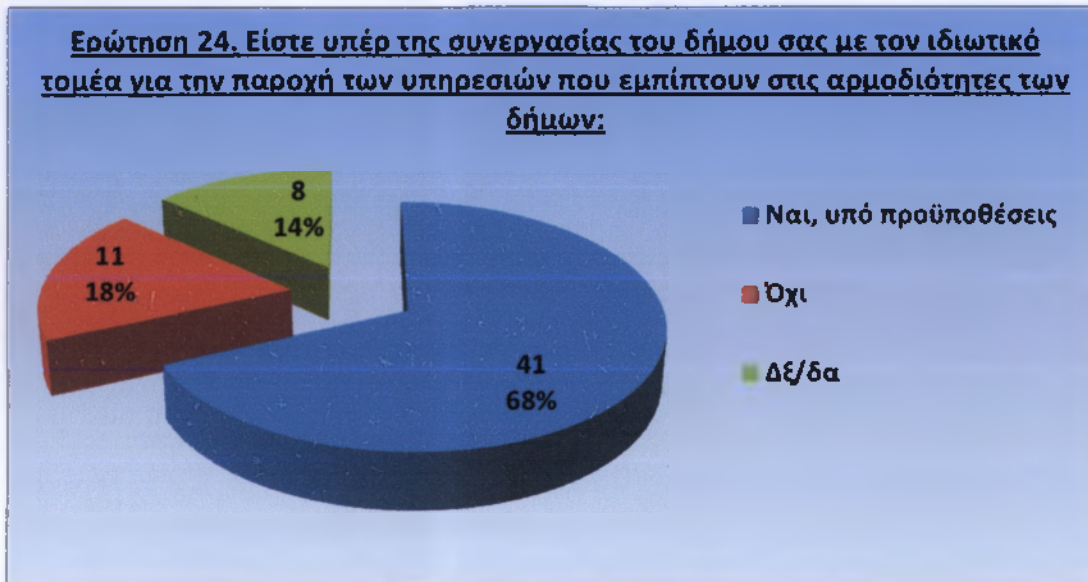
Εμβαθύνοντας ως προς την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών μπορούμε να εντοπίσουμε στο Διάγραμμα 6.43. ότι η πλειοψηφία του δείγματος (61%) τη θεωρεί πολύ χρήσιμη ενώ το 25% του δείγματος θεωρεί τον εθελοντισμό σχετικά χρήσιμο. Πολύ μικρά ποσοστά αντιπροσωπεύουν τους ερωτηθέντες που δεν θεωρούν χρήσιμες τις εθελοντικές υπηρεσίες (7%).

Διάγραμμα 6.43. Βαθμός χρησιμότητας της αξιοποίησης εθελοντικών υπηρεσιών

Το 68% του δείγματος της έρευνας παρουσιάζει θετική στάση αλλά με προϋποθέσεις στην συνεργασία του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα για την παροχή υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των δήμων. Ακολουθούν οι ερωτηθέντες που διαφωνούν με την υπό μελέτη συνεργασία σε ποσοστό 18% και εκείνοι που δεν γνωρίζουν ή δεν απαντούν σε ποσοστό 14% (Διάγραμμα 6.44.).

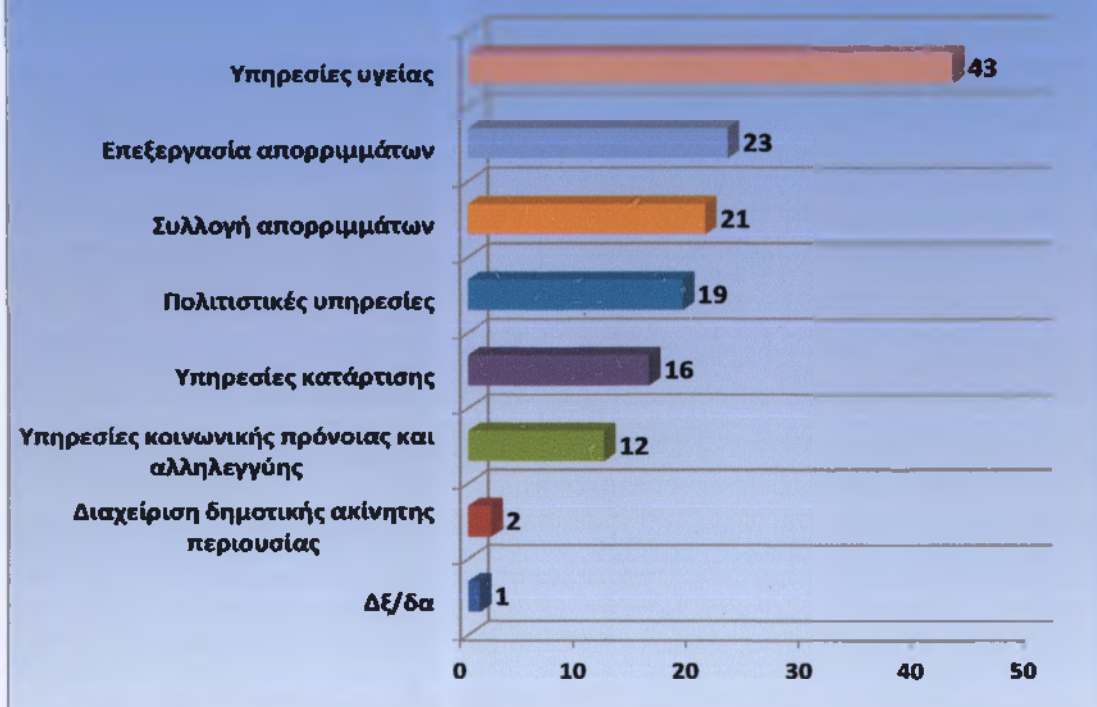

Διάγραμμα 6.44. Στάση στη συνεργασία του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα

Εμβαθύνοντας στην συμβολή του ιδιωτικού τομέα στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών μπορούμε να διακρίνουμε στο Διάγραμμα 6.45. ότι οι υπηρεσίες υγείας, η επεξεργασία απορριμμάτων, η συλλογή απορριμμάτων, οι πολιτιστικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες κατάρτισης αποτελούν τους τομείς που μπορούν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες κάτω από την εποπτεία και τον έλεγχο του δήμου.

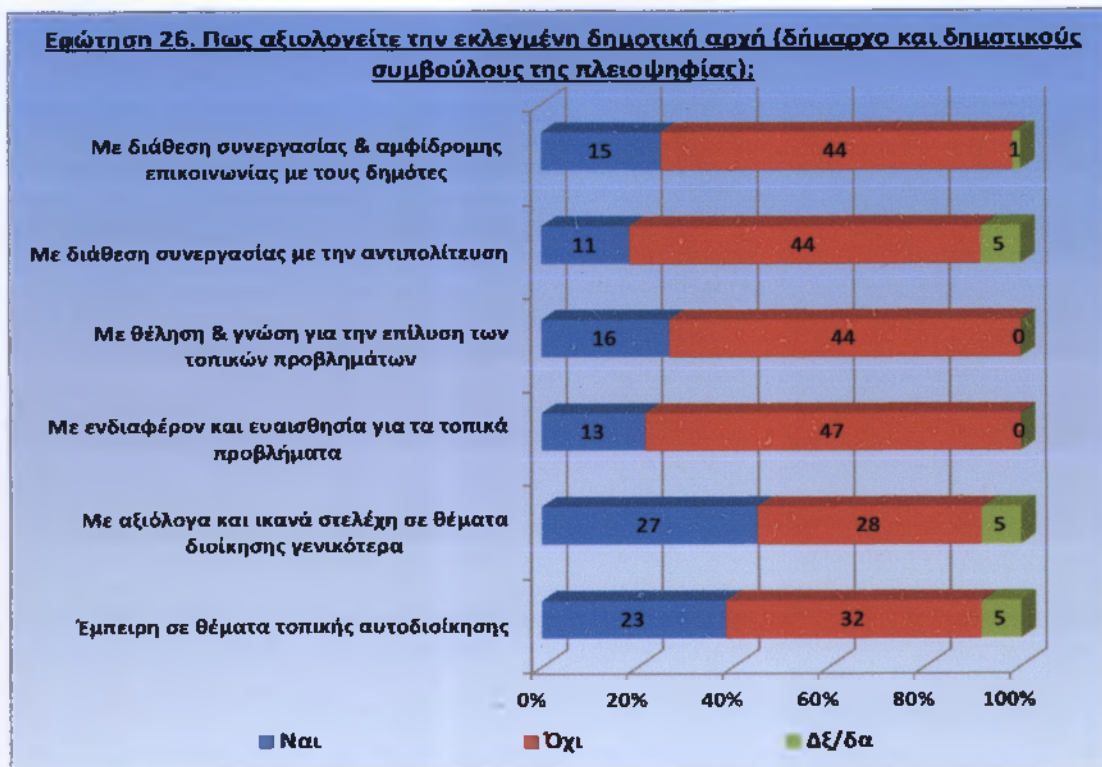

Ερώτηση 25. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες στο δήμο σας θεωρείτε ότι θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες, με τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου:

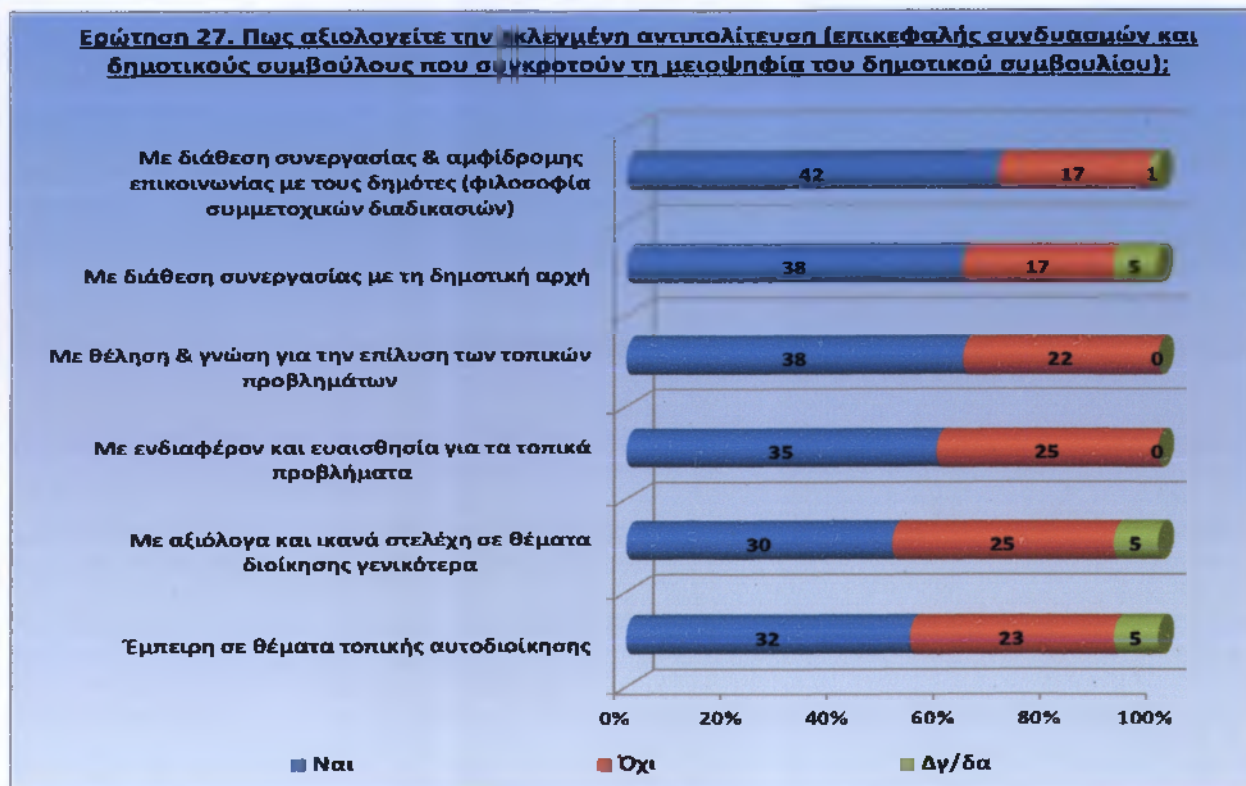
Διάγραμμα 6.45. Υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 6.46., το δείγμα της έρευνας θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή, περιλαμβάνοντας το δήμαρχο και τους δημοτικούς συμβούλους της πλειοψηφίας, έχει αποτύχει να ελέγχει και να συμβάλλει σε όλες τις ενέργειες που σχετίζονται με την κοινωνία και περιλαμβάνουν την εμπειρία σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης, την σύνθεσή της με έμπειρα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης, το ενδιαφέρον και την ευαισθησία σε τοπικά προβλήματα, τη θέληση και γνώση για την επίλυση τοπικών προβλημάτων, τη διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση και τη διάθεση συνεργασίας και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους πολίτες.

Διάγραμμα 6.46. Αξιολόγηση της εκλεγμένης δημοτικής αρχής

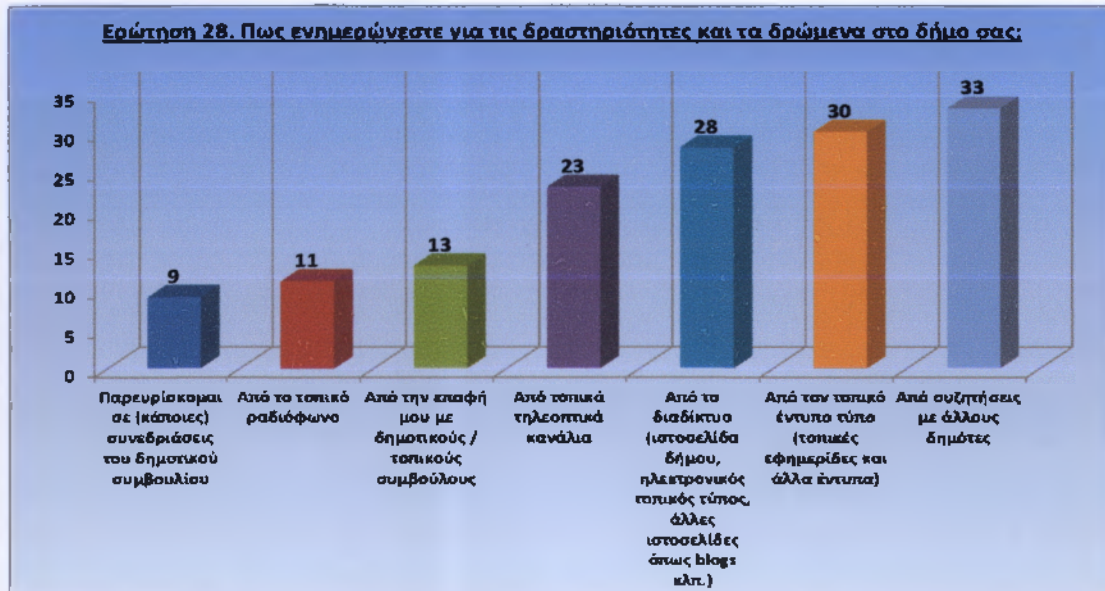
Από την άλλη μεριά, η εκλεγμένη αντιπολίτευση εμφανίζεται πιο ικανή να ελέγξει και να συμβάλει στα ανωτέρω ζητήματα (Διάγραμμα 6.47).

Διάγραμμα 6.47. Αξιολόγηση της εκλεγμένης αντιπολίτευσης

Τα μέσα ενημέρωσης των πολιτών για τα πολιτικά δρώμενα του δήμου περιλαμβάνουν τις συζητήσεις με άλλους δημότες, τον τοπικό και έντυπο τύπο (τοπικές εφημερίδες και άλλα έντυπα), το διαδίκτυο και τα τοπικά τηλεοπτικά κανάλια (Διάγραμμα 6.48.).

Διάγραμμα 6.48. Μέσα ενημέρωσης για τις δραστηριότητες και τα δρώμενα

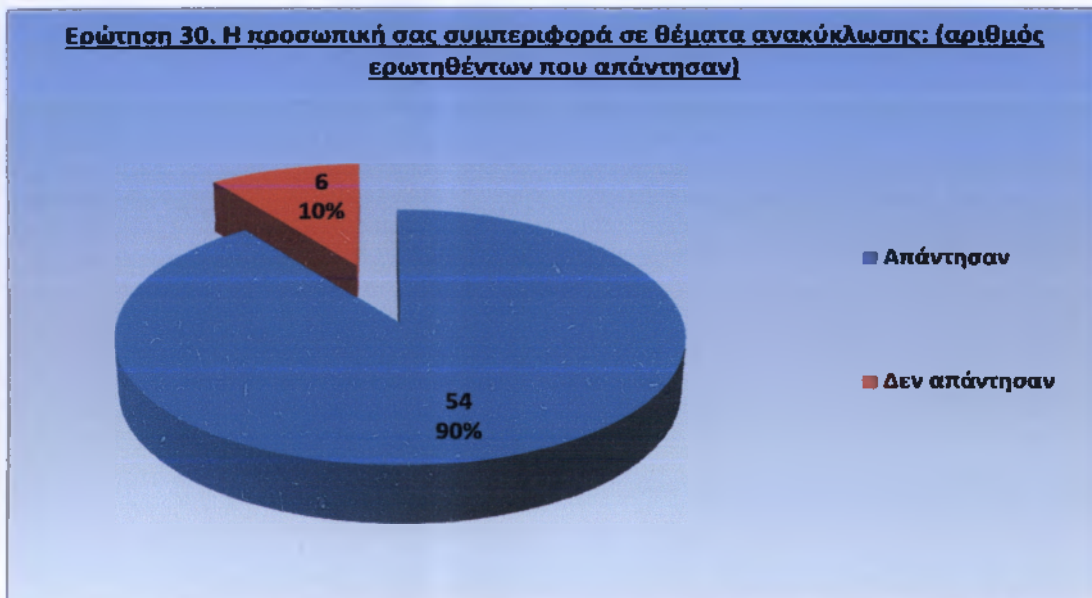
Όσον αφορά τον τρόπο έκφρασης των ερωτηθέντων της έρευνας, πραγματοποιείται μέσω προσωπικών συζητήσεων με άλλους δημότες (32 απαντήσεις). Αυξημένες είναι οι απαντήσεις των ερωτηθέντων που δεν εκφράζουν της άποψή τους για τις τοπικές υποθέσεις (20 απαντήσεις) [Διάγραμμα 6.49.].

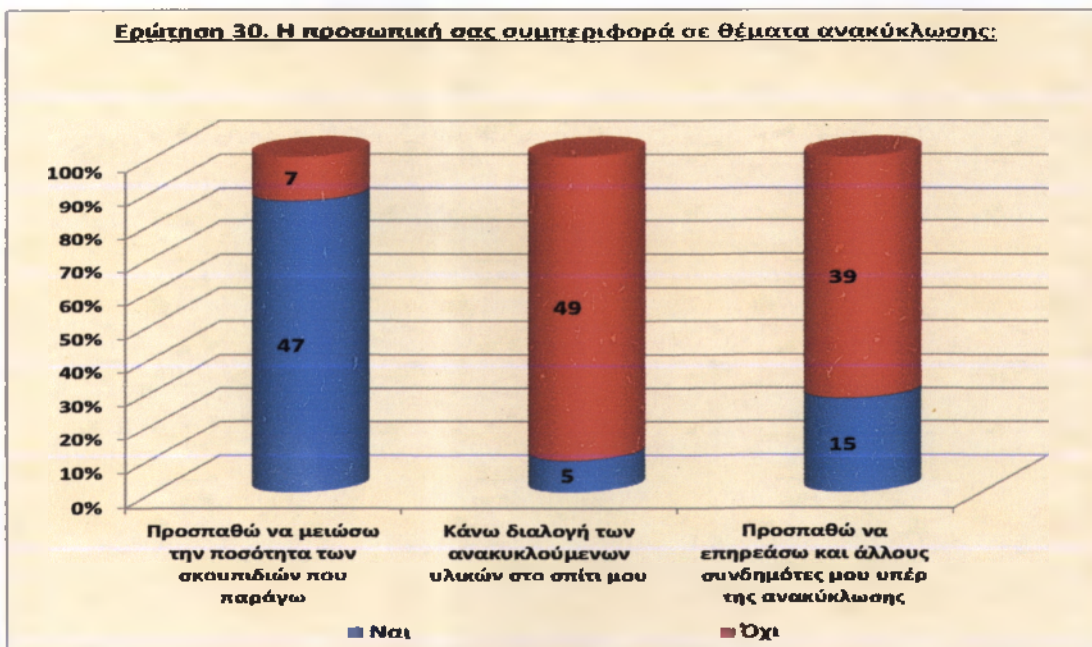
Διάγραμμα 6.49. Μέσα έκφρασης απόψεων για τοπικές υποθέσεις του δήμου

Στα Διαγράμματα 6.50. και 6.51. παρουσιάζονται οι απαντήσεις των ερωτηθέντων σε θέματα ανακύκλωσης (το 90% των ερωτηθέντων έδωσε απάντηση στην συγκεκριμένη ερώτηση). Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων προσπαθεί να μειώσει την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγει αλλά δεν συμβάλλει το ίδιο στη διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών και στην προσπάθεια να επηρεάσει και άλλους συνδημότες υπέρ της ανακύκλωσης.

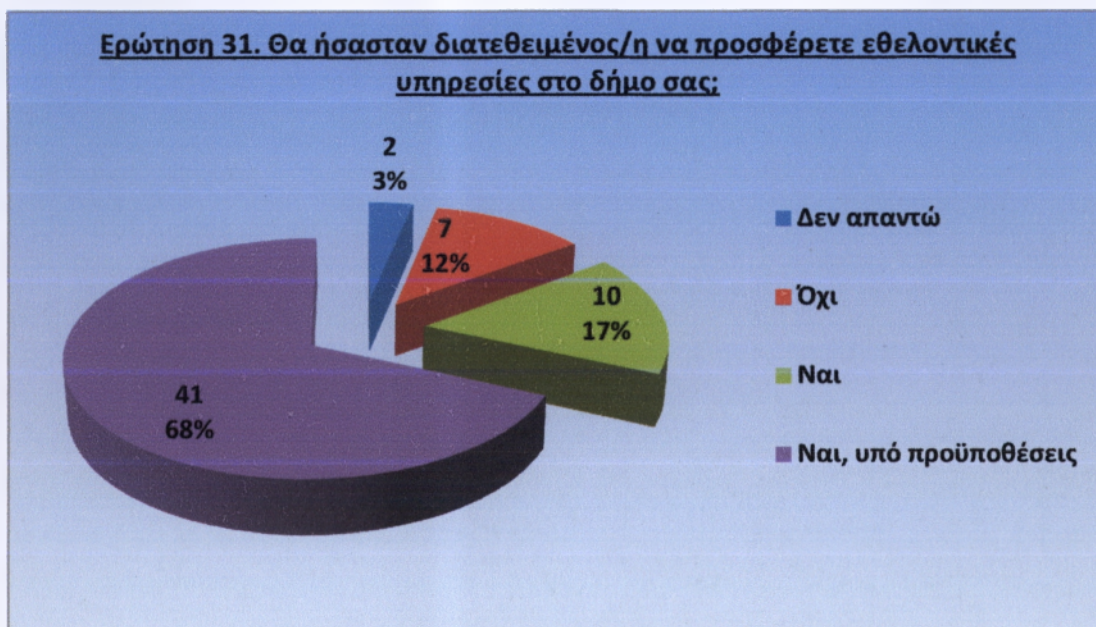
Διάγραμμα 6.50. Συμπεριφορά σε θέματα ανακύκλωσης (απάντησαν)

Διάγραμμα 6.51. Συμπεριφορά σε θέματα ανακύκλωσης (συχνότητες)

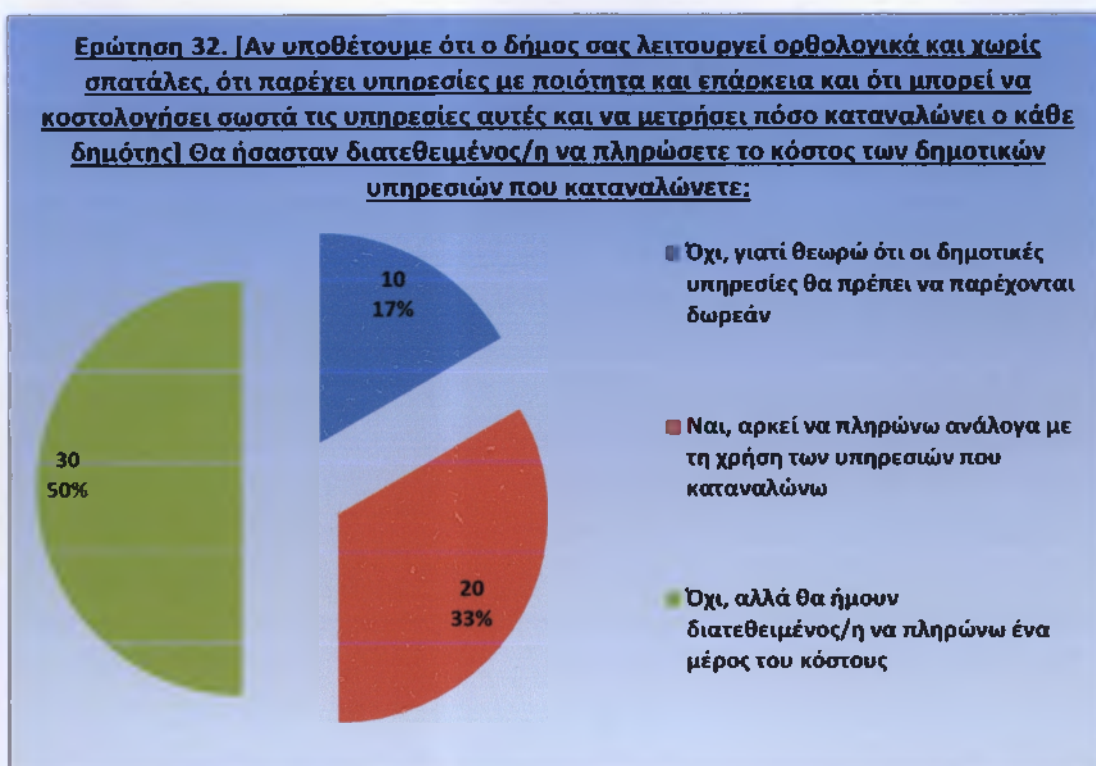

Το 68% του δείγματος της έρευνας είναι διατεθειμένο, με προϋποθέσεις, να προσφέρει εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο ενώ το 17% είναι απόλυτα διατεθειμένο (χωρίς προϋποθέσεις). Ακολουθούν εκείνοι που δεν είναι διατεθειμένοι να προσφέρει εθελοντικές υπηρεσίες σε ποσοστό 12% και εκείνοι που δεν απαντούν σε ποσοστό 3% (Διάγραμμα 6.52.).

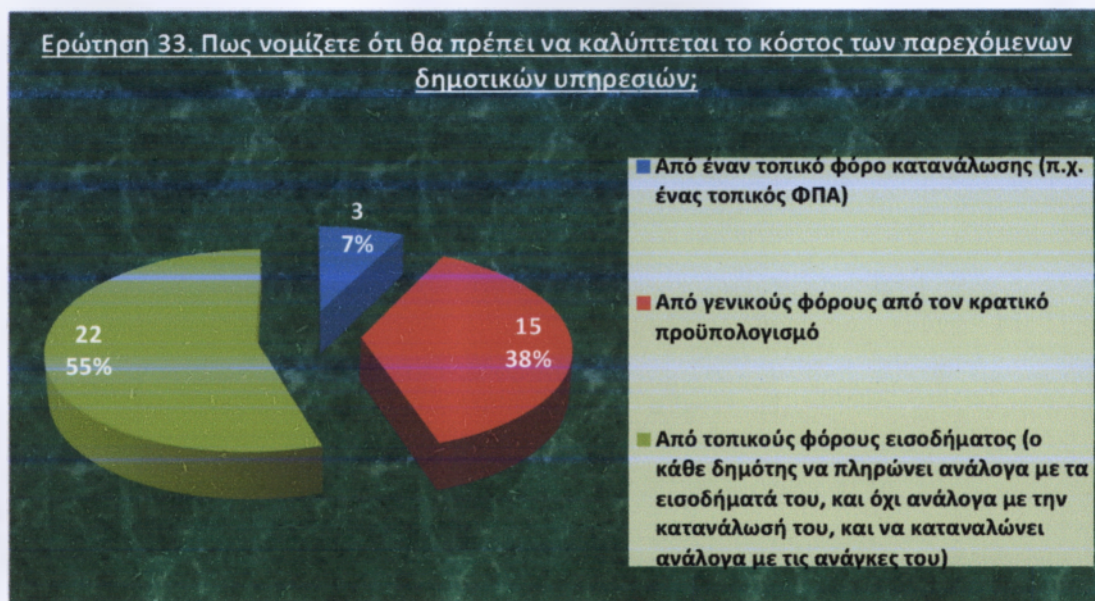
Διάγραμμα 6.52. Διάθεση για εθελοντικές υπηρεσίες

Υπό την προϋπόθεση ότι ο δήμος λειτουργεί ορθολογικά, χωρίς σπατάλες και παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες με επάρκεια και σωστά κοστολογημένες, το 50% του δείγματος δηλώνει ότι δεν είναι διατεθειμένο να πληρώσει ένα μέρος του κόστους, το 33% δηλώνει ότι είναι διατεθειμένο με την προϋπόθεση ότι θα πληρώνει ανάλογα με τη χρήση των υπηρεσιών που καταναλώνει και το υπόλοιπο 17% δεν είναι διατεθειμένο να πληρώνει διότι θεωρεί ότι οι δημοτικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν (Διάγραμμα 6.53).

Διάγραμμα 6.53. Διάθεση για πληρωμή του κόστους των δημοτικών υπηρεσιών σε περίπτωση ορθολογικής (ποιοτικής και κοστολογικής) διαχείρισης

Εμβαθύνοντας στους ερωτηθέντες που δεν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν για οιαδήποτε λόγω μπορούμε να εντοπίσουμε στο Διάγραμμα 6.54. ότι το 55% πιστεύει ότι το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών θα πρέπει να καλύπτεται από τοπικούς φόρους εισοδήματος, το 38% πιστεύει ότι πρέπει να καλύπτεται από γενικούς φόρους και συγκεκριμένα από τον κρατικό προϋπολογισμό και το υπόλοιπο 7% πιστεύει ότι θα πρέπει να καλύπτεται από έναν τοπικό φόρο κατανάλωσης (για παράδειγμα τοπικός ΦΠΑ).

Διάγραμμα 6.54. Απόψεις για την κάλυψη του κόστους των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας πραγματοποιήθηκε ανάλυση της έννοιας της γραφειοκρατίας. Τα κύρια συμπεράσματα που προέκυψαν είναι ότι η γραφειοκρατία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του Δημόσιου Τομέα της Ελλάδας. Η μονιμότητα των υπαλλήλων, η ιεραρχική δομή της εξουσία, το σταθερό πλαίσιο διαδικασιών και η έγγραφη διατύπωση των επικοινωνιών, συναλλαγών και αποφάσεων αποτελούν τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής γραφειοκρατίας. Τα περίπλοκα οργανωτικά και λειτουργικά συστήματα, η ανεξέλεγκτη διόγκωση της λειτουργίας και των ιεραρχικών εξαρτήσεων, η πολυνομία και ασάφεια οδηγιών και κατευθύνσεων, η δυσκαμψία διαδικασιών και συστημάτων λειτουργίας των οργανισμών και οι αδικαιολόγητες παρεμβάσεις της πολιτικής εξουσίας στο έργο της Διοικήσεως αποτελούσαν τα σημαντικότερα αίτια της γραφειοκρατίας.

Το πρόγραμμα «Καλλικράτης» αποτελεί την νέα αρχιτεκτονική της τοπικής αυτοδιοίκησης που δίνει λύσεις στα ανωτέρω αίτια και χαρακτηριστικά της ελληνικής γραφειοκρατίας. Η συνένωση των δήμων και διοικητικών διαιρέσεων της Ελλάδας η οποία έχει εφαρμογή τόσο στους φορείς της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης όσο στην παιδεία, υγεία κ.α. αποτελεί μία καινοτόμο ενέργεια. Διαφάνεια, χρηστή διαχείριση, εμπιστοσύνη στους πολίτες, λογοδοσία των φορέων και υπαλλήλων, μεγαλύτερη μεταφορά ισχύος από το κέντρο στην περιφέρεια, πολλές αρμοδιότητες της κεντρικής εξουσίας περνάνε στα χέρια της τοπικής αυτοδιοίκησης, εξοικονόμηση πόρων και ανάδειξη του εθελοντισμού και της συμμετοχικότητας αποτελούν ορισμένες από τις θετικές συνέπειες του νέο προγράμματος «Καλλικράτης».

Η Περιφέρεια Β. Αιγαίου αποτελεί μία σημαντική περιφέρεια για την Ελλάδα αφενός διότι αποτελεί μία πλούσια περιφέρεια και αφετέρου δίαυλο της Ελλάδας με την Ανατολή. Οι ιχθυοκαλλιέργειες, η μαστίχα και τα φρούτα αποτελούν τα σημαντικότερα αγαθά του πρωτογενή τομέα ενώ τα τρόφιμα και ποτά δίνουν μεγάλη προστιθέμενη αξία στον δευτερογενή τομέα. Ο εναλλακτικός τουρισμός και οι μεταφορές αποτελούν τα σημαντικότερα σημεία της περιφέρειας για τον τριτογενή τομέα.

Στη συνέχεια της εργασίας πραγματοποιήθηκε πρωτογενής έρευνα (έρευνα με ερωτηματολόγιο) προκειμένου να προσδιοριστούν οι στάσεις και απόψεις των δημοτών του Δ. Χίου σχετικά με το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Τα αποτελέσματα και

συμπεράσματα της έρευνας είναι αρκετά ενδιαφέροντα. Συγκεκριμένα, ο μέσος δημότης του δήμου Χίου είναι απόφοιτος λυκείου με ασχολία το ελεύθερο επάγγελμα. Δεν συμμετέχει σε τοπικά συλλογικά σχήματα ενώ συμμετέχει ενεργά στις βουλευτικές εκλογές και τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης. Για να ψηφίσει χρησιμοποιεί τόσο τοπικά όσο και πολιτικά κριτήρια. Ο μέσος δημότης Χίου θεωρεί ότι με το προηγούμενο καθεστώς («Καποδίστριας») τα σημαντικότερα προβλήματα εντοπιζόνταν στην λαθρομετανάστευση, στην αδυναμία εκτέλεσης βασικών έργων λόγω μικρού μεγέθους, στην έλλειψη προσέλκυσης ικανών αιρετών με γνώσεις και εμπειρία, στην κυριαρχία τοπικών ομάδων συμφερόντων, στην εξάρτηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση, στην έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων και στα φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού. Επιπρόσθετα, θεωρεί ότι η διασπάθιση χρήματος και οι οικονομικές ατασθαλίες, οι σπατάλες και η μη ορθολογική οικονομική διαχείριση, η έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών και η πελατειακή εξάρτηση της Τ.Α. από τα κόμματα μπορούν να βελτιωθούν με το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Η συμμετοχή των πολιτών με δικαίωμα λόγου στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και η άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών αποτελούν τα επικρατέστερα μέτρα τα οποία θεωρεί ο μέσος δημότης του Δ. Χίου ότι μπορούν να συμβάλλουν στην ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης. Θεωρεί ότι η συνένωση που πραγματοποιήθηκε στο δήμο τους είναι σωστή αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει μετά από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία και ότι η σπατάλη πόρων (ανεξέλεγκτες αναθέσεις έργων, υπεράριθμο προσωπικό, έλλειψη προγραμματισμού, κλπ.), η έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών, η διαφθορά και πελατειακές σχέσεις (εξυπηρέτηση των «δικών μας» ανθρώπων), η μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών (λίγες υπηρεσίες, ή/και χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες, ή/και ακριβές υπηρεσίες) και η υποσχεσιολογία και χαμηλή αποτελεσματικότητα (πολλές υποσχέσεις και μεγάλοι στόχοι που δεν εκπληρώνονταν) αποτελούν τα βασικότερα προβλήματα στη λειτουργία των δήμων και στην επαφή του με τους δημότες κατά τη θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής. Το δημοτικό θέατρο, η υπηρεσία καθαριότητας, η κοινωνική υπηρεσία, η υπηρεσία μεταναστών και τα ΚΑΠΗ αποτελούν τις υπηρεσίες που παρουσιάζουν "καλή" εξυπηρέτηση πριν την εφαρμογή του σχεδίου "Καλλικράτης" ενώ θεωρεί ότι ο βρεφονηπιακός σταθμός, τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών και η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης (3.241) αποτελούν τις

υπηρεσίες που παρουσιάζουν κακή εξυπηρέτηση. Ο μέσος δημότης θεωρεί ότι το σχέδιο "Καλλικράτης" είχε θετικά αποτελέσματα στην τεχνική υπηρεσία, στο μητρώο του δήμου, στην κοινωνική υπηρεσία, στα κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών και στον βρεφονηπιακό σταθμό.

Τέλος, θεωρεί ότι η διαχείριση υδάτινων πόρων, οι βασικές υποδομές και η ανεργία αποτελούν τα τρία κρίσιμα ζητήματα του Δήμου Χίου, είναι θετικός στον εθελοντισμό και στην ανακύκλωση των υλικών.

Ως προτάσεις για περαιτέρω έρευνα θεωρούμε τις εξής ενέργειες:

- Την διενέργεια έρευνας στους δημότες του Δ. Χίου με μεγαλύτερο δείγμα (1000-3000 ερωτηματολόγια) με σκοπό την εξαγωγή αντικειμενικότερων συμπερασμάτων και διαμόρφωση του γενικού προφίλ των δημότη του Δ. Χίου.
- Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων μέσω της οποίας θα δίνεται στον δημότη και στον αιρετό να πλοηγηθεί και να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πολιτεία: Η επανίδρυση της Δημόσιας Διοίκησης» (2005-2007), Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, 2005
2. «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πολιτεία: Η επανίδρυση της Δημόσιας Διοίκησης» (2005-2007), Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, 2005, σελ 1.
3. Andrea, F. Realini, «Master Thesis: G2G E-Government: The Big Challenge for Europe», version 1.1, Department Of Informatics University of Zurich, September 15, 2004, p 50-51.
4. Donnelly Mike, Wisniewski Mike, Dalrymple John and Curry Adrienne, «Measuring service quality in local government: The
5. IMD. (2003). The world competitiveness scorecard 2003. <http://www.imd.org/research/publications/wcy/upload/scoreboard.pdf>
6. IMD. (2004). The world competitiveness scorecard 2004. <http://www.imd.org/research/publications/wcy/upload/scoreboard.pdf>
7. IMD. (2006). The world competitiveness scorecard 2006. <http://maaw.info/WorldCompetitivenessReports.htm>
8. IMD. (2007). The world competitiveness scorecard 2007. <http://maaw.info/WorldCompetitivenessReports.htm>
9. IMD. (2011). The world competitiveness scorecard 2011. <http://www.imd.org/research/publications/wcy/upload/scoreboard.pdf>
10. OECD. (2001). Government of the future. OECD Public Management Policy Brief No. 9. <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/fulltext/420008ge5.pdf?expires=1337415390&id=id&accname=guest&checksum=58A5B627C5F8A79A8F9E7F68CB1D6AAA>
11. Politt Christopher & Bouckaert Geert, «Quality improvement in European public services», SAGE Publications, London 1995, pp.12-14
12. Politt Christopher & Bouckaert Geert, «Quality improvement in European public services», SAGE Publications, London 1995, pp.12-14
13. Rose A. & Lawton A., «Public Services management», Prentice Hall , 1999

14. Rummier G., & Brache A., «Improving performance», Second edition , Jossey bass Inc, 1995, Second edition, p. 13
15. Servqual approach, International Journal of public sector management», Vol. 8, No. 71995, p.15
16. Αθανασόπουλος Κ., (2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης» Η Περιφερειακή Διάσταση της Νέας Στρατηγικής Ευρώπη 2020, Αθήνα: Σ.Ε.Π.
17. Αλεξιάδη Α., & Περιστέρα Β., «Η αποδοτικότητα-Αποτελεσματικότητα στη Δημόσια Διοίκηση», Διοικητική Ενημέρωση, Τεύχος 18, Σεπτ. 2000, σελ. 25-38
18. Αρταβάνη Μ.-Α., (1998) Τα Νέα Μέσα της Περιφερειακής Πολιτικής και η Συμβολή τους στην Τοπική Ανάπτυξη στην Ελλάδα, Διδακτορική διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο
19. Βελλή Α., «Εκπαίδευση και Κατάρτιση στο Δημόσιο Τομέα», Ενημερωτική Έκθεση, 23 Σεπτέμβριος 1996, σελ. 3
20. Βικιπαίδεια. Πρόγραμμα Καλλικράτης.
el.wikipedia.org/wiki/Πρόγραμμα_Καλλικράτης
21. Γεωργακόπουλος Θ., Πατσουράτης Β, «Δημόσια Οικονομική», Το Οικονομικό Κ.&Π. Σμπίλιας, 1995, σελ. 48-51
22. Κέφης Ν. Βασίλειος, «Το Μάνατζμεντ των Δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών», Interbooks, 1998, σελ.
23. Κέφης Ν. Βασίλειος, «Το Μάνατζμεντ των Δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών», Interbooks, 1998, σελ. 15
24. Κόνσολας Ν., (1997) Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, Αθήνα: Εκ. Παπαζήση
25. Κουκιαδάκης Ε., (2006) «Μητροπολιτικοί Δήμοι και Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση»
26. Μακρυδημήτρης Α. & Μιχαλόπουλος Ν., «Εκθέσεις εμπειρογνομώνων για τη Δημόσια Διοίκηση 1950-1998», Παπαζήση, 1998, σελ. 706-730
27. Παγκάκης Γ. , «Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων», Διοικητική Ενημέρωση, Τεύχος 18, Σεπτέμβριος 2000, σελ. 8-16
28. Συμπόσιο του ΟΟΣΑ με τίτλο: «Government of the Future: Getting from here to there», που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι το διήμερο 14-15 Σεπτεμβρίου 1999.

29. Τάτσος Ν., «Τα Δημόσια Οικονομικά στην Ελλάδα», Το Οικονομικό Κ.&Π. Σμπίλιας, 1994, σελ. 9-11
30. ΥΠΕΣ. Πρόγραμμα Καλλικράτης. Νέα αρχιτεκτονική για την αναμόρφωση της αυτοδιοίκησης και του κράτους, http://kallikratis.ypes.gr/library/downloads/Docs/documents/fulladio/Kallikrates_48p_low.pdf
31. Φαναριώτης Π., «Δημόσια Γραφειοκρατία, προβλήματα, επιπτώσεις, προοπτικές», Αθ. Σταμούλης, 2000, σελ 17-22 & 45-57 & 67-92.
32. Φαναριώτης Π., «Δημόσια Γραφειοκρατία, προβλήματα, επιπτώσεις, προοπτικές», Αθ. Σταμούλης, 2000, σελ 17-22 & 45-57 & 67-92.
33. Φαναριώτης Π., «Διοίκηση Δημοσίων Υπηρεσιών και Οργανισμών. Εισαγωγή στο Σύγχρονο Δημόσιο Management», Σταμούλης, 1999, σελ 32-40.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΝΩΤΑΤΟ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ (Α.Τ.Ε.Ι.) ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Βαθμός Ασφαλείας:
Καλαμάτα 21/2/2012
Αριθμ. Πρωτ. Δ/Υ
Βαθμός Προτεραιότητας

Ταχ. Δ/ση : Ανγκάλαμος
24100 Καλαμάτα
Τηλ : (27210)45123
FAX : (27210)45251

ΠΡΟΣ:

Πίνακα Αποδεκτών

ΚΟΙΝ.:

Πληροφορίες :

ΘΕΜΑ :

ΣΧΕΤ. :

Κύριε/Κυρία,

Το τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (επιστημονικό προσωπικό και φοιτητές) του ΑΤΕΙ Καλαμάτας διεξάγει πανελλήνια έρευνα για το νέο θεσμό της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης. Την έρευνα θα διεξάγουν φοιτητές του Τμήματος ως ερευνητές, με ερωτηματολόγιο και προσωπική συνέντευξη από δείγμα δημοτών σε επιλεγμένους Δήμους.

Με δεδομένο ότι η έρευνα είναι πανελλήνια, πιστεύουμε ότι τα αποτελέσματα που θα προκύψουν θα είναι ιδιαίτερος ενδιαφέροντα καθώς θα αντανακλούν τις απόψεις των πολιτών σε αρκετά επιμέρους ζητήματα για το νέο θεσμό σε επίπεδο χώρας, αλλά και ξεχωριστά για το Δήμο σας.

Στη φιλόδοξη αυτή προσπάθεια μας ζητάμε την αρωγή σας, και την συμμετοχή σας στην έρευνα, συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο με την βοήθεια του φοιτητή μας.

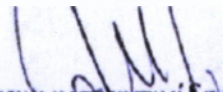
Να σημειωθεί ότι, η έρευνα δεν είναι χρηματοδοτούμενη και βασίζεται αποκλειστικά στο ανθρώπινο δυναμικό (διδασκτικό προσωπικό και φοιτητές) του Τμήματος.

Επισημαίνουμε ότι οι απαντήσεις στον ερωτηματολόγιο είναι ΑΚΡΩΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΕ! Οι απαντήσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς στατιστικής ανάλυσης και κανένας δε θα λάβει γνώση των ατομικών σας δεδομένων, είτε Δημόσια Αρχή είτε ιδιώτης.

Ευελπιστούμε στη θετική σας ανταπόκριση και σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Με τιμή,

Ο Προϊστάμενος Τμήματος

Παπακωνσταντινίδης Λεωνίδας

Διοικητική μεταρρύθμιση - Πρόγραμμα «Καλλικράτης»
Ερωτηματολόγιο προς τους πολίτες για την Α'βάθμια Αυτοδιοίκηση

Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο είναι ΑΚΡΩΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΕΣ. Οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς στατιστικής και κανένας δεν θα λάβει γνώση των ατομικών σας στοιχείων ή απαντήσεων, ούτε Δημόσια Αρχή ούτε ιδιώτης.

Βασικές διευκρινίσεις:

- Υπάρχουν πέντε τύποι ερωτήσεων: (α) Πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση – ερωτήσεις 9, 10, 12, 14, 21, 22, 25, 28, 29, 33, 34. (β) Πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης – ερωτήσεις 7, 11, 15, 16 (π.χ. στην ερωτ. 7, πιθανή συμμετοχή σε τρία συλλογικά σχήματα και χρόνος συμμετοχής σε αυτά). (γ) Πολλαπλών απαντήσεων με ιεράρχηση - ερωτήσεις 18, 19, 20. (δ) Σύνθετες ερωτήσεις, όπου το κάθε υπερερώτημα είναι μια αυτόνομη ερώτηση μοναδικής απάντησης - ερωτήσεις 17, 26, 27, 30). (ε) Μοναδικής απάντησης. Ο τύπος της κάθε ερώτησης προσδιορίζεται με σκιασμένα γράμματα αμέσως μετά την ερώτηση. Για όσες ερωτήσεις δεν προσδιορίζεται ο τρόπος απάντησης, είναι ερωτήσεις τύπου (ε) (μοναδικής απάντησης).
- Όπου ζητείται **ιεράρχηση των απαντήσεων**, χρησιμοποιούμε την κλίμακα: **'1: το πιο σημαντικό, 2: το δεύτερο πιο σημαντικό, κλπ'**.
- Σημειώστε τις απαντήσεις των ερωτώμενων με Χ.
- Οι αριθμοί σε παρένθεση (συνήθως στην τελευταία στήλη) αποτελούν την αρίθμηση των υποερωτημάτων και θα χρησιμοποιηθούν στην κωδικοποίηση και επεξεργασία των απαντήσεων.
- Το ερωτηματολόγιο απαντάται μόνο από δημότες του συγκεκριμένου δήμου, με προσωπική συνέντευξη.

ΑΜ ΕΡΕΥΝΗΤΗ: _____

ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ: _____

ΔΗΜΟΣ: _____

Τμήμα Α. Στοιχεία ερωτώμενου

1. Στοιχεία δημότη

Δήμος (όπου ψηφίζετε)		(01)
Δημοτική ενότητα		(02)
Κοινότητα (Δημοτική ή Τοπική)		(03)
Τόπος διαμονής (Δημοτική ή Τοπική Κοινότητα)*		(04)
Όνοματεπώνυμο**		(05)
Τηλέφωνο**		(06)
Δ/ση ηλεκτρ. ταχυδρομείου (e-mail)**		(07)

*Ο τόπος διαμονής θα πρέπει να είναι στο δήμο που ερευνάται.

**Προαιρετικά στοιχεία

2. Φύλο

Άρρεν		(01)
Θήλυ		(02)

3. Ηλικιακή Ομάδα

20-29		(01)
30-39		(02)
40-49		(03)
50-64		(04)

4. Επίπεδο εκπαίδευσης

Δημοτικό		(01)
Γυμνάσιο		(02)
Λύκειο		(03)
Μεταλυκειακή Εκπαίδευση (ΙΕΚ)		(04)
ΑΕΙ/ΤΕΙ		(05)
Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό		(06)

5. Απασχόληση

Δημόσιος Υπάλληλος		(01)
--------------------	--	------

Ιδιωτικός Υπάλληλος	(02)
Επιχειρηματίας	(03)
Ελεύθερος Επαγγελματίας	(04)
Εργάτης	(05)
Αγρότης	(06)
Συνταξιούχος	(07)
Οικιακά	(08)
Άνεργος	(09)

6. Συμμετείχατε ποτέ σε τοπικά συλλογικά σχήματα;

Ναι	(01)
Όχι	(02)

Αν η απάντησή σας είναι **Ναι** πηγαίνετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίνετε στην επόμενη ενότητα ερωτήσεων

7. Τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετείχατε:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)

		Συμ/χή	Ετη
(7.01)	Πολιτιστικός/περιβαλλοντικός σύλλογος		(7.01.1)
(7.02)	Συνεταιρισμός		(7.02.1)
(7.03)	Επιμελητήριο		(7.03.1)
(7.04)	Επαγγελματικός σύλλογος - σωματείο (προσδιορίστε):		(7.04.1)
(7.05)	Αθλητικός σύλλογος		(7.05.1)
(7.06)	Αιρετός στην αυτοδιοίκηση (προσδιορίστε ιδιότητα):		(7.06.1)
(7.07)	Άλλο (προσδιορίστε):		(7.07.1)

Τμήμα Β. Αξιολόγηση Θεσμικού Πλαισίου Α' Βάθμιας Αυτοδιοίκησης

8. Ψηφίσατε στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη Δημάρχου & Οργάνων Α' Βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης:

Ναι	(01)
Όχι	(02)

Αν η απάντησή σας είναι **Ναι** πηγαίνετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίνετε στην μεθεπόμενη

9. Αν ψηφίσατε, ψηφίσατε με κριτήρια: (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Πολιτικά	(01)
Τοπικά	(02)
Συναισθηματικά – γνωριμίες	(03)
Άλλο (προσδιορίστε):	(04)
Δέ/δα	(05)

10. Αν δεν ψηφίσατε, λόγοι για τους οποίους δεν ψηφίσατε:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Δεν με εβάρραζε κάποιος από τους συμμετέχοντες συνδυασμούς	(01)
Για λόγους διαμαρτυρίας προς το υπάρχον πολιτικό σύστημα	(02)
Αδιαφορία για τις τοπικές υποθέσεις	(03)
Αγανάκτηση από την κακή δημοτική διαχείριση	(04)
Στάση μόνιμης αποχής	(05)
Κατοικώ μακριά από τον τόπο που ψηφίζω (ή άλλοι λόγοι απουσίας)	(06)
Άλλο (προσδιορίστε):	(07)

11. Πείτε μας την άποψή σας για τα προβλήματα - αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Καποδιστριας») και τη δυνατότητα βελτίωσης με το πρόγραμμα «Καλλικράτης»:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)

	Προβλήματα στους πρώην «Καποδιστριακούς» δήμους λόγω του θεσμικού πλαισίου	(1)	Αναμένετε βελτίωση με τον «Καλλικράτη»:		
			Ναι (2)	Όχι (3)	Δέ/δα (4)
(01)	Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών				
(02)	Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών				
(03)	Μη ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις (απουσία συμμετοχικής δημοκρατίας)				
(04)	Έλλειψη επικοινωνίας δημοτικών αρχών και πολιτών				
(05)	Γραφειοκρατία				
(06)	Εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση				
(07)	Πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα				
(08)	Έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων				
(09)	Σπατάλες και μη ορθολογική οικονομική διαχείριση				
(10)	Διασπάθιση χρήματος - οικονομικές ατασθαλίες				
(11)	Μη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της τοπικής οικονομίας				
(12)	Αδυναμία εκτέλεσης βασικών έργων, λόγω μικρού μεγέθους				
(13)	Έλλειψη προσέλκυσης ικανών αρετών, με γνώση και εμπειρία (λόγω του μικρού μεγέθους των δήμων, τη μη αποζημίωσης των αρετών και της κομματικοκρατίας)				
(14)	Φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού (ισπαίθριο εμπόριο, πλανόδιοι - παράνομοι μικροπωλητές κ.λπ.)				
(15)	Κυριαρχία τοπικών ομάδων συμφερόντων (τοπικές ελίτ, πελατειακών σχέσεων και ευνοιοκρατίας				
(16)	Προβλήματα με τους μεταναστες που κατοικούν μόνιμα στο δήμο				
(17)	Ανισότητες μεταξύ δήμων (λόγω διαφορετικών δυνατοτήτων)				
(18)	Άλλο (προσδιορίστε):				
(19)	Δέ/δα				

12. Ποια θεωρείτε ως πιο κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Την ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου	(01)
Την άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών	(02)
Τα ηλεκτρονικά δημοψηφίσματα	(03)
Τα δημοψηφίσματα	(04)
Τη συμμετοχή των πολιτών, με δικαίωμα λόγου, στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου	(05)
Δέ/δα	(06)

Τμήμα Γ. Εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» στο δήμο σας

13. [Μόνο για δήμους που προέκυψαν από συνένωση]

Πώς κρίνετε τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο σας;

Είναι σωστή	(01)
Είναι γενικά σωστή, αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει μετά από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία	(02)
Δεν είναι σωστή, αλλά αποτελεί βελτίωση σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς	(03)
Δεν είναι σωστή και δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του νέου δήμου	(04)
Δέ/δα	(05)

14. Ποια θεωρείτε ως τα βασικά προβλήματα στη λειτουργία του δήμου σας* και στην επαφή του με τους δημότες κατά τη θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών (λίγες υπηρεσίες, ή/και χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες, ή/και ακριβές υπηρεσίες)	(01)
Υποσχεσιολογία και χαμηλή αποτελεσματικότητα (πολλές υποσχέσεις και μεγάλοι στόχοι που δεν εκπληρώνονται)	(02)

Σπατάλη πόρων (ανεξέλεγκτες αναθέσεις έργων, υπεράριθμο προσωπικό, έλλειψη προγραμματισμού, κλπ.)	(03)
Διαφθορά και πελατειακές σχέσεις (εξυπηρέτηση των «δικών μας» ανθρώπων)	(04)
Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών	(05)
Άλλο (προσδιορίστε):	(06)
Δέ/δα	(07)

*Στον «Καποδοστριακό» δήμο όπου ανήκατε, πριν τη σύσταση των «Καλλικρατικών» δήμων.

15. Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε από υπηρεσίες του Δήμου σας την τελευταία ζετία -πριν από τον «Καλλικράτη» (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)

(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ καλή, 2-Καλή, 3-Μέτρια, 4-Κακή, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

	Υπηρεσία	Εξυπ/ση	Αξιολόγηση εξυπ/σης				
			1	2	3	4	5
(01)	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)						
(02)	Μητρώο του Δήμου						
(03)	Δημοτική Αστυνομία						
(04)	Κοινωνική Υπηρεσία						
(05)	Δημοτικό Θέατρο						
(06)	Υπηρεσία Μεταναστών						
(07)	Δημοτική Αγορά						
(08)	Τεχνική Υπηρεσία						
(09)	Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Υδρευσης						
(10)	Υπηρεσία Καθαριότητας						
(11)	Ταμειακή Υπηρεσία						
(12)	ΚΑΙΠΗ						
(13)	Βρεφονηπιακός σταθμός						
(14)	Άλλη Υπηρεσία (προσδιορίστε):						
(15)	Δεν είχα άμεση εμπειρία μέχρι τώρα						

16. Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε από υπηρεσίες του Δήμου σας με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)

(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ καλή, 2-Καλή, 3-Μέτρια, 4-Κακή, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

	Υπηρεσία	Εξυπ/ση	Αξιολόγηση εξυπ/σης				
			1	2	3	4	5
(01)	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)						
(02)	Μητρώο του Δήμου						
(03)	Δημοτική Αστυνομία						
(04)	Κοινωνική Υπηρεσία						
(05)	Δημοτικό Θέατρο						
(06)	Υπηρεσία Μεταναστών						
(07)	Δημοτική Αγορά						
(08)	Τεχνική Υπηρεσία						
(09)	Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Υδρευσης						
(10)	Υπηρεσία Καθαριότητας						
(11)	Ταμειακή Υπηρεσία						
(12)	ΚΑΙΠΗ						
(13)	Βρεφονηπιακός σταθμός						
(14)	Άλλη Υπηρεσία (προσδιορίστε):						
(15)	Δεν είχα ακόμη άμεση εμπειρία						

17. Αξιολογήστε συνολικά τις υπηρεσίες που σας παρέχονται από το δήμο σας σήμερα ως προς:

(σύνθετη ερώτηση)

		Αξιολόγηση υπηρεσιών				
		1	2	3	4	5
(01)	Την ποιότητα					
(02)	Την ποσότητα / επάρκεια					
(03)	Το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών (αν καλύπτουν τις βασικές υπηρεσίες που εσείς θεωρείτε απαραίτητες)					
(04)	Τα χρήματα που πληρώνετε (με τα δημοτικά τέλη και τις τιμές των υπηρεσιών)					

Αξιολόγηση υπηρεσιών				
1	2	3	4	5

(05) Δέ/δα

(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ ικανοποιημένος/η, 2-Ικανοποιημένος/η, 3-Δυσανεστημένος/η, 4-Πολύ Δυσανεστημένος/η, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

18. Ποια θεωρείτε ως τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής σας τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά προτεραιότητα από τη δημοτική αρχή. (επαρρξήστε)

Διαχείριση απορριμμάτων	(01)
Διαχείριση υδάτινων πόρων	(02)
Πολεοδομικός σχεδιασμός	(03)
Βασικές τεχνικές υποδομές (δρόμοι, δίκτυα ύδρευσης-αποχέτευσης, βιολογικοί καθαρισμοί, αγειοβελτιωτικά έργα κλπ.)	(04)
Βασικές κοινωνικές υποδομές (στοιχο τομείς υγείας, κοινωνικής αλληλεγγύης, παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού)	(05)
Αδειοδοτήσεις καταστημάτων	(06)
Χαμηλή επιχειρηματικότητα	(07)
Ανεργία	(08)
Χαμηλές παραγωγικές επενδύσεις	(09)
Άλλο (προσδιορίστε):	(10)
Δέ/δα	(11)

19. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων; (επαρρξήστε)

Διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης	(01)
Κλείσιμο και αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ)	(02)
Εξέγερση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων	(03)
Κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, για ό,τι μένει μετά την επεξεργασία)	(04)
Δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων	(05)
Κατασκευή μονάδας καύσης απορριμμάτων	(06)
Κατασκευή μονάδας λιπασματοποίησης	(07)
Άλλο (προσδιορίστε):	(08)
Δέ/δα	(09)

20. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων; (επαρρξήστε)

Μείωση των απτλήσεων του υπόγειου νερού	(01)
Εξοικονόμηση νερού άρδευσης	(02)
Καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού	(03)
Έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ.)	(04)
Καταγραφή χρήσεων και ζήτησης νερού	(05)
Μείωση της ρύπανσης των νερόν	(06)
Άλλο (προσδιορίστε):	(07)
Δέ/δα	(08)

21. Ποια μέτρα θεωρείτε σημαντικά για τη βελτίωση της επισκευμότητας στο δήμο σας;

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Την ολοκλήρωση / βελτίωση των οδικών δικτύων	(01)
Την ανάπτυξη των πολιτιστικών πόρων	(02)
Την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού	(03)
Καλύτερες τουριστικές υποδομές	(04)
Τη βελτίωση του κυκλοφοριακού προβλήματος (στα αστικά κέντρα)	(05)
Τη βελτίωση της σήμανσης & πληροφόρησης για τους επισκέπτες	(06)
Τη βελτίωση της καθαριότητας και της αισθητικής των περιοχών του δήμου	(07)
Το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο (όπως info kiosks κλπ.)	(08)
Άλλο (προσδιορίστε):	(09)
Δέ/δα	(10)

22. Σε ποιους τομείς πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων στο δήμο σας; **(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)**

Πρόσβαση – Καθαριότητα		(01)
Ανακύκλωση		(02)
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας		(03)
Άλλο (προσδιορίστε):		(04)
Δέ/δα		(05)

23. Θεωρείτε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών στο δήμο σας:

Πολύ χρήσιμη		(01)
Σχετικά χρήσιμη		(02)
Καθόλου χρήσιμη		(03)
Δέ/δα		(04)

24. Είστε υπέρ της συνεργασίας του δήμου σας με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπιστούν στις αρμοδιότητες των δήμων:

Ναι, υπό προϋποθέσεις		(01)
Όχι		(02)
Δέ/δα		(03)

Αν απαντήσατε **(1)** πηγαίετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίετε στη μεθεπόμενη.

25. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες στο δήμο σας θεωρείτε ότι θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες με τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου;

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Συλλογή απορριμμάτων		(01)
Επεξεργασία απορριμμάτων		(02)
Υπηρεσίες υγείας		(03)
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης		(04)
Υπηρεσίες κατάρτισης		(05)
Πολιτιστικές υπηρεσίες		(06)
Διαχείριση δημοτικής ακίνητης περιουσίας (κτίρια, οικοπέδα, αγροτεμάχια)		(07)
Άλλο (προσδιορίστε):		(08)
Δέ/δα		(09)

26. Πως αξιολογείτε την εκλεγμένη δημοτική αρχή (δήμαρχο και δημοτικούς συμβούλους της πλειοψηφίας); **(σύνθετη ερώτηση)**

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δέ/δα (3)	Ερ/ση
Έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης				(01)
Με αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα				(02)
Με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα				(03)
Με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων				(04)
Με διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση				(05)
Με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (φιλοσοφία συμμετοχικών διαδικασιών)				(06)
Άλλο (προσδιορίστε):				(07)
Δέ/δα				(08)

27. Πως αξιολογείτε την εκλεγμένη αντιπολίτευση (επικεφαλής συνδικασμών και δημοτικούς συμβούλους που συγκροτούν τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου); **(σύνθετη ερώτηση)**

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δέ/δα (3)	Ερ/ση
Έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης				(01)
Με αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα				(02)
Με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα				(03)
Με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων				(04)
Με διάθεση συνεργασίας με τη δημοτική αρχή				(05)
Με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (φιλοσοφία συμμετοχικών διαδικασιών)				(06)
Άλλο (προσδιορίστε):				(07)
Δέ/δα				(08)

Τμήμα Δ. Εξατομικευμένες ερωτήσεις

28. Πως ενημερώνεστε για τις δραστηριότητες και τα δρώμενα στο δήμο σας:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Από τον τοπικό έντυπο τύπο (τοπικές εφημερίδες και άλλα έντυπα)	(01)
Από το διαδικτυο (ιστοσελίδα δήμου, ηλεκτρονικός τοπικός τύπος, άλλες ιστοσελίδες όπως blogs κλπ.)	(02)
Από συζητήσεις με άλλους δημότες	(03)
Από την επαφή μου με δημοτικούς / τοπικούς συμβούλους	(04)
Από τοπικά τηλεοπτικά κανάλια	(05)
Από το τοπικό ραδιόφωνο	(06)
Παρευρίσκομαι σε (κάποιες) συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου	(07)
Άλλο (προσδιορίστε):	(08)
Δεν ενημερώνομαι	(09)
Δεν απαντώ	(10)

29. Πως εκφράζετε την άποψή σας για τις τοπικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο δήμος σας: (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Σε προσωπικές συζητήσεις και επαφές με άλλους δημότες	(01)
Στις επαφές μου με τους δημοτικούς συμβούλους	(02)
Δημοσιεύω μερικές φορές την άποψή μου σε έντυπα ή/και ηλεκτρονικά μέσα	(03)
Δεν εκφράζω την άποψή μου	(04)
Δεν απαντώ	(05)

30. Η προσωπική σας συμπεριφορά σε θέματα ανακύκλωσης: (σύνθετη ερώτηση)

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δε/δ α (3)	Ερωτ/ ση
Προσπαθώ να μειώσω την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγω				(01)
Κάνω διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι μου				(02)
Προσπαθώ να επηρεάσω και άλλους συνδημότες μου υπέρ της ανακύκλωσης				(03)
Δεν απαντώ				(04)

31. Θα ήσασταν διατεθειμένος/η να προσφέρετε εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο σας:

Ναι	(01)
Ναι, υπό προϋποθέσεις	(02)
Όχι	(03)
Δεν απαντώ	(04)

32. [Αν υποθέτουμε ότι ο δήμος σας λειτουργεί ορθολογικά και χωρίς σπατάλες, ότι παρέχει υπηρεσίες με ποιότητα και επάρκεια και ότι μπορεί να κοστολογήσει σωστά τις υπηρεσίες αυτές και να μετρήσει πόσο καταναλώνει ο κάθε δημότης]

Θα ήσασταν διατεθειμένος/η να πληρώσετε το κόστος των δημοτικών υπηρεσιών που καταναλώνετε:

Ναι, αρκεί να πληρώνω ανάλογα με τη χρήση των υπηρεσιών που καταναλώνω	(01)
Όχι, αλλά θα ήμουν διατεθειμένος/η να πληρώνω ένα μέρος του κόστους	(02)
Όχι, γιατί θεωρώ ότι οι δημοτικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν	(03)
Δε/δα	(04)

Αν απαντήσατε (2) ή (3) πηγαίετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίετε στη μεθεπόμενη.

33. [Εφόσον νομίζετε ότι δεν πρέπει να καλύπτεται το πλήρες κόστος των υπηρεσιών από τους αντίστοιχους χρήστες]

Πως νομίζετε ότι θα πρέπει να καλύπτεται το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Από γενικούς φόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό	(01)
Από τοπικούς φόρους εισοδήματος (ο κάθε δημότης να πληρώνει ανάλογα με τα εισοδήματά του, και όχι ανάλογα με την κατανάλωσή του, και να καταναλώνει ανάλογα με τις ανάγκες του)	(02)
Από έναν τοπικό φόρο κατανάλωσης (π.χ. ένας τοπικός ΦΠΑ)	(03)
Δε/δα	(04)

34. Αναφέρατε μέχρι πέντε ζητήματα, τα οποία εσείς θεωρείτε πολύ βασικά, που θα θέλατε να προωθήσει κατά προτεραιότητα η δημοτική αρχή στο δήμο σας:

(θυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

	(01)
	(02)
	(03)
	(04)
	(05)

Ευχαριστούμε για το χρόνο σας και τη συνεργασία!